

АГУУЛАГА

ӨМНӨХ ҮГ	2
ТӨРИЙН АЛБАНЫ ЗӨВЛӨЛИЙН 2017 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН	3
Нэг. Төрийн албаны шинэтгэлтэй холбогдсон чиг үүргийн хэрэгжилт	3
Хоёр. Төрийн албаны хүний нөөцийн бодлогыг удирдамжаар хангах чиг үүргийн хэрэгжилт.	6
Гурав. Төрийн албаны хууль тогтоомж, стандартын хэрэгжилтийг хангахтай холбогдсон чиг үүргийн хэрэгжилт	21
Дөрөв. Төрийн албан тушаалын ангилал, гүйцэтгэлийн менежменттэй холбогдсон чиг үүргийн хэрэгжилт	34
Тав. Төрийн албан хаагчийн сургалт, хөгжилтэй холбогдсон чиг үүргийн хэрэгжилт	36
Зургаа. Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн зэрэг дэв, шагнал урамшуулал, цалин хөлстэй холбогдсон чиг үүргийн хэрэгжилт.	37
Долоо. Төрийн албан хаагчийн тоо бүртгэл хөтлөхтэй холбогдсон чиг үүргийн хэрэгжилт.	39
Найм. Төрийн албаны зөвлөлийн бусад чиг үүргийн хэрэгжилт	40
Дүгнэлт	48
ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН, ХӨДӨЛГӨӨНИЙ 2017 ОНЫ СТАТИСТИК МЭДЭЭ	52

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөлөөс 2017 онд хэрэгжүүлсэн ажлын тайланг Танд өргөн барьж байна.

Тайлант онд Монгол Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Тогтохсүрэнгээр ахлуулсан нэр бүхий 12 гишүүн санаачлан өргөн барьсан Төрийн албаны тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга Улсын Их Хурлаар батлагдаж төрийн алба улс төрөөс ангид, хараат бус, тогтвортой, шатлан дэвших тогтолцоог бүрдүүлж, сахилга хариуцлагыг өндөржүүлсэн зарчмын өөрчлөлтүүд орж эрх зүйн орчин улам боловсронгуй болж Монгол Улсын төрийн албаны хөгжлийн шинэ үе эхлэх боломж бүрдлээ.

Төрийн албаны зөвлөл “Хариуцлага-Үр дүн”-гийн жилийн зорилт дэвшүүлж, яам, агентлаг, нутгийн захиргааны байгууллагуудад хууль тогтоомж, төрийн албаны стандартын хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийж, төрийн жинхэнэ албаны удирдах гүйцэтгэх, төрийн үйлчилгээний удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтны сонгон шалгаруулалт, төрийн албанд анх орох иргэний мэргэшлийн шалгалт өгөөгүй иргэнийг томилсон эрх бүхий албан тушаалтны 80 орчим шийдвэрийг хүчингүй болгох, сул ажлын байрыг хууль тогтоомжийн хүрээнд нөхөх хугацаатай үүрэг өгч зөрчлийг арилгуулаа. Энэ чиглэлийн хяналт шалгалтыг үргэлжлүүлэн хийж байна.

Төрийн албан хаагчийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэлийн мэдээ гаргах хүний нөөцийн системийг шинэчилснээр төрийн албан хаагчийн хөдөлгөөнийг тухай бүр нь цахим системд бүртгэж, мэдээлэлийг богино хугацаанд нэгтгэн үйл ажиллагаандаа ашиглах боломж бүрдлээ.

Гадаад харилцааг өргөжүүлэх чиглэлээр Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улсаас Монгол Улсад суугаа Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Сиалункон Сэнг Утхон Төрийн албаны зөвлөлд зочилж хоёр орны төрийн албаны хамтын ажиллагааны талаар санал солилцов. Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөлийн төлөөлөл БНАААУ-ын Дотоод хэргийн сайдын урилгаар тус улсад айлчилж БНАААУ-ын яам, агентлагийн удирдах албан тушаалтнуудад лекц уншиж өөрийн орны туршлагыг гадны оронд нэвтрүүлэх эхлэлийг тавив. Төрийн албан хаагчдыг чадавхижуулах ажлын хүрээнд Бүгд Найрамдах Казахстан Улсын Ерөнхийлөгчийн бүрэн тэтгэлгээр магистрийн зэрэг хамгаалах суралцагсдын тоо жилээс жилд өсөж төрийн албан хаагчийг сургалтад удаа дараа хамруулаа.

Төрийн байгууллагын бүтцийн өөрчлөлтийн явцад төрийн албан хаагчдын шилжилт хөдөлгөөн, томилох, чөлөөлөх асуудлыг хуулийн дагуу шийдэх, тэдний хууль ёсны эрх зөрчигдөхгүй байх нөхцөлийг хангаж ажиллах талаар холбогдох байгууллага, томилох эрх бүхий албан тушаалтанд зөвлөмж, санал, анхааруулга өгч ажилласны зэрэгцээ төрийн албан хаагчдаас ирүүлсэн 514 өргөдөл, гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэв.

Энэхүү тайланд Төрийн албаны зөвлөлөөс 2017 онд хийж гүйцэтгэсэн ажлыг хураангуйлан нэгтгэж, төрийн албаны шинэчлэлийн бодлогыг хэрэгжүүлж, төрийн албыг бэхжүүлэх, мэдлэг үр чадвар, хариуцлагыг сайжруулах замаар төрийн албан хаагчдын ажлын бүтээмж үр өгөөжийг дээшлүүлэх зорилт бодитой үр дүнд хүрч, чадахуйн зарчим хэрэгжих хууль эрх зүйн орчин бүрдсэн онцлогтой жил байлаа.

Хүндэтгэсэн,

МОНГОЛ УЛСЫН ТӨРИЙН

АЛБАНЫ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

БАЛТАВЫН ЦОГОО

ТӨРИЙН АЛБАНЫ ЗӨВЛӨЛИЙН 2017 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Монгол Улсын Үндсэн хуулиар тодорхойлсон төрийн үйл ажиллагааны зарчим, Төрийн албаны тухай хуульд заасан бүрэн эрх, Улсын Их Хурлаас баталсан Зөвлөлийн чиг үүргийн хүрээнд тухайн жилийн дэвшүүлсэн зорилт, Төсвийн тухай хуулиар баталсан хөтөлбөр, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд Төрийн албаны зөвлөл нь үндсэн үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажиллалаа.

Хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хүрээнд Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурал, Засгийн газар, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийг мэдээллээр хангаж, төрийн байгууллагуудад хууль тогтоомж, төрийн албаны стандартыг хэрэгжүүлэхэд мэргэшил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, хяналт тавих, зөрчлийг арилгуулах, төрийн албан хаагчдыг сонгон шалгаруулж дүгнэлт гаргах, сургаж хөгжүүлэх, гомдол, маргаан хянан шийдвэрлэх зэрэг үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэн ажиллалаа.

Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны үйл ажиллагааны үр дүнг хууль тогтоомжид заасан чиг үүргийн хүрээнд хураангуйлан тайлагнаж байна. Үүнд:

НЭГ. ТӨРИЙН АЛБАНЫ ШИНЭТГЭЛТЭЙ ХОЛБОГДСОН ЧИГ ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

1.1. Төрийн албаны шинэтгэлийн талаар

Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Тогтохсүрэн нарын 12 гишүүнээс 2017 оны 02 дугаар сарын 10-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн хуулийн төсөлд төрийн албаны ерөнхий болон тусгай шалгалтын агуулга, зохион байгуулалтын асуудал, хууль тогтоомжийг зөрчин, сонгон шалгаруулалт явуулж томилсон зэрэг зөрчилд хүлээлгэх хариуцлагын зохицуулалтыг нарийвчлах, төрийн албан хаагчийг албан тушаал бууруулсан, чөлөөлсөн, халсантай холбоотой маргааныг шүүхээр эцэслэн шийдвэрлэгдэх хүртэлх хугацаанд тухайн ажлын байранд томилгоо хийхгүй байх баталгааг тусгасан. Мөн төрийн албан хаагчийн буруутай үйлдлийн улмаас төрд учирсан хохирлын нөхөн төлөлтөд Төрийн албаны зөвлөлөөс хяналт тавих, төрийг төлөөлөн шүүхэд нэхэмжлэл гаргах талаар гишүүдээс гаргасан санал дэмжигдсэн юм.

2017 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдөр Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар Төрийн албаны тухай хуулийн төсөл болон холбогдох бусад хуулийн төслийн эцсийн хэлэлцүүлгийг хийж, гишүүдийн олонхийн буюу 76.4 хувийн саналаар Төрийн албаны тухай хуулийн төсөл батлагдсантай холбогдуулан Улсын Их Хурлын дарга М.Энхболд чуулганы нэгдсэн хуралдаанд үг хэлсэн юм.

Улсын Их Хурлын дарга хэлсэн үгэндээ, “Өнөөдөр бид Төрийн албаны тухай хуулиа шинэчлэн баталлаа. Энэ хууль батлагдсанаар төрийн алба улс төрийн сонгуулийн мөчлөг дагаж өөрчлөгддөг, улс төрөөс хараат байдлаар томилгоо хийгддэг явдал эцэс болно. Төрийн албан тушаалд сонгон шалгаруулж томилох, төрийн албан хаагчийн ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх, шагнаж урамшуулах асуудлыг шийдвэрлэхдээ зөвхөн хувь хүний мэдлэг, боловсрол, мэргэжил, мэргэшил, үр чадвар, туршлага,

ажлын үр дүнд тулгуурладаг болно. Тухайлбал, ахлах түшмэлийн ангилалд хамаарах албан тушаалд томилогдох бол төрийн албанд 8-аас доошгүй жил, үүнээс дэс түшмэлийн албан тушаалд 4-өөс доошгүй жил ажилласан байх бөгөөд мэргэшүүлэх багц сургалтад хамрагдаж төгссөн байх шалгуур тавигдаж эхлэх юм. Түүнчлэн Төрийн нарийн бичгийн даргаар томилогдох бол төрийн албанд 16-гаас доошгүй жил, үүнээс эрхэлсэн түшмэлийн албан тушаал буюу яамны газрын дарга, түүнтэй дүйцэхүйц албан тушаалд 8-аас доошгүй жил ажилласан байх гэх зэрэг шалгуур, шаардлагууд тавигдана.

Төрийн албаны тогтвортой, мэргэшсэн, хараат бус байх талаарх энэ мэт олон дэвшилтэт зохицуулалт хуульд туссан. Гол нь хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн дүүрэн хангаж ажиллах нь чухал. Энэ танхимд хуулийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий холбогдох албан тушаалтнууд буюу Төрийн албаны зөвлөлийн дарга,

орон тооны гишүүд сууж байна. Та бүхэн хууль хэрэгжүүлэх бэлтгэл ажлыг сайн хангаж, хуулийн хэрэгжилтийг сайн зохион байгуулах хэрэгтэй” гэдгийг сануулсан.

Төрийн албаны тухай хууль 23 бүлэг, 77 зүйлтэй бөгөөд хуулийг 2019 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдөнө.

Хуулийн төслийг боловсруулах, зарчмын шинжтэй саналын томьёолол боловсруулахад Улсын Их Хурлын Төрийн байгуулалтын байнгын хорооны ахлах зөвлөх, зөвлөх, референтүүдтэй хамтран ажиллаж хуулийн төсөлтэй холбоотой судалгаа, мэдээллийг тухай бүр өгч ажилласан.

Төрийн албаны тухай хуульд нийт 46 эрх зүйн актуудыг батлан мөрдүүлэхээр тусгагдсан: Үүнд:

• Монгол Улсын Ерөнхийлөгч батлах	3
• Улсын Их Хурал батлах	8
• Төрийн байгуулалтын байнгын хороо батлах	1
• Засгийн газар батлах	22
• Төрийн албаны зөвлөл	9
• Засгийн газар болон Төрийн албаны зөвлөл хамтран батлах	3

Төрийн албаны хамтын удирдлагын талаар

Төрийн албаны тухай хуулийн 34.3-т Зөвлөл нь хамтын удирдлагын зарчмаар ажиллахаар заасан бөгөөд Улсын Их Хурлын 2009 оны 87-р тогтоолоор батлагдсан “Төрийн албаны зөвлөлийн үйл ажиллагааны дүрэм”-ийн 4.1-д Зөвлөлийн үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь хуралдаан байна гэж заасан.

Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдаан 2017 онд нийт 27 удаа хуралдаж, 161 багц асуудлыг хэлэлцэн, 180 асуудлаар тогтоол шийдвэр гаргажээ. Хурлын шийдвэрийн хэрэгжилтэд хяналт тавин ажилласан бөгөөд хурлаар хэлэлцэх асуудлын төлөвлөгөө, хурлын тоймыг бэлтгэн, Төрийн албаны зөвлөлийн www.csc.gov.mn цахим хуудаст тухай бүр нээлттэй мэдээлж, шаардлагатай мэдээллийг өдөр тутмын зарим мэдээллийн хэрэгсэл, сонин хэвлэлээр олон нийтэд түгээн дэлгэрүүлэв.

Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны хуралдаанаар хэлэлцсэн асуудлыг сэдэв, агуулга, тэдгээрийн давтамжаар нэгтгэн доорх хүснэгтээр харуулав. Үүнд:

№	Хэлэлцсэн асуудлын агуулга	Тоо
1	Нээлттэй сонгон шалгаруулалтаар нэр дэвшүүлэх	28
2	Дүгнэлт гарган, нэр дэвшүүлэх хүрээнд	68
3	Төрийн албаны мэргэшлийн шалгалтын талаар	20
4	Салбар зөвлөлийн асуудлаар	13
5	Төрийн албаны тэргүүний ажилтан цол, тэмдэг олгох талаар	5
6	Нөөцөд бүртгэх асуудлаар	4
7	Маргаан шийдвэрлэх талаар	4
8	Нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах асуудлаар	3
9	Зэрэг дэв олгох талаар	3
10	Бусад асуудлын хүрээнд	13
НИЙТ		161

Хуралдаанаар хэлэлцсэн нийт асуудлын 61 хувь нь удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтанд дүгнэлт гаргах, сонгон шалгаруулалтын дүн мэдээ, тайланг хэлэлцэх, ажлын байрны сул орон тоог зарлах асуудлууд эзэлж байна.

Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны ээлжит сонгуулийн үр дүнд Засгийн газар шинээр байгуулагдан, яам, агентлагийн бүтэц, бүрэлдэхүүн шинэчлэгдэн батлагдаж эдгээр байгууллагын удирдах албан тушаалтныг сонгон шалгаруулах үйл ажиллагаа хийгдсэн бөгөөд 2017 онд удирдах ажилтны хөдөлгөөн харьцангуй тогтвортой байв.

Улсын Их Хурлын 2009 оны 87-р тогтоолоор батлагдсан “Төрийн албаны зөвлөлийн үйл ажиллагааны дүрэм”-ийн 4.3-т зөвлөлийн дарга, орон тооны гишүүдийн бүрэлдэхүүнтэй хуралдаанаар Төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулах комисс томилох, сонгон шалгаруулах хугацааны тов тогтоох, зарлан мэдээлэх, маргаан хянан шийдвэрлэх болон бусад комисс томилох, ажлын хэсэг байгуулах, үйл ажиллагаанд мөрдөх заавар, журам болон төрийн албаны хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон зөвлөмж батлах, хууль тогтоомжоор зөвшөөрөгдсөн Зөвлөлийн үйл ажиллагаатай холбогдсон бусад асуудлыг шийдвэрлэж болохоор заасныг үндэслэн дарга, орон тооны гишүүний хурлыг 2017 онд өдөр бүр тогтмол зохион байгуулж хэвшил болгосон нь Зөвлөлийн хуралдаанаар хамтын удирдлагын зарчмаар шийдвэрлэх асуудлын бэлтгэлийг хангах, тулгамдсан асуудлыг уян хатан, түргэн шуурхай шийдвэрлэх боломжийг бүрдүүлээ.

ХОЁР. ТӨРИЙН АЛБАНЫ ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН БОДЛОГЫН УДИРДАМЖААР ХАНГАХ ЧИГ ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

2.1. Төрийн албаны удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалт, томилгоо:

Төрийн албаны хүний нөөцийн бодлогын нэг бүрэлдэхүүн хэсэг нь бүх шатны төрийн байгууллагын удирдах ажилтныг сонгон шалгаруулах, сургаж бэлтгэх, чадавхижуулах асуудал юм. Төрийн албаны удирдах албан тушаалтны сонгон шалгаруулалтын захиалга хүлээн авах, нийтэд зарлах, сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах, дүгнэлт гаргах, нэр дэвшүүлэх, томилгоонд нь хяналт тавих нь Төрийн албаны зөвлөлд хуулиар хүлээлгэсэн чиг үүргийн нэг юм.

Төрийн албаны тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1.6, Улсын Их Хурлын 2003 оны 13 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулах журам”, Төрийн албаны зөвлөлийн 2013 оны 14 дүгээр тогтоолоор баталсан сонгон шалгаруулалтын үнэлгээний зааврыг баримтлан, Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдаанд хэлэлцүүлэн Зөвлөлийн www.csc.gov.mn цахим хаягаар ажлын 21-ээс доошгүй хоногийн өмнө нийтэд нээлттэй зарлан мэдээлж, тухайн албан тушаал бүрд сонгон шалгаруулалт зохион байгуулж байна.

Төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалын сонгон шалгаруулалтын чанар, агуулгыг сайжруулах ажлын хүрээнд удирдах албан тушаалын ажлын байранд томилогдох ажилтны “Мэдлэг, хандлага, зан үйл”-ийг тодорхойлох шалгалт болох “Ярилцлагын шалгалт”-ын асуулт, хариултыг Удирдлагын академийн эрдэмтэн, судлаачдаар боловсруулж, сан бүрдүүлсэн.

Төрийн албан хаагчийн шалгалтын цахим систем нь шалгалтыг хүний оролцоогүй авдаг, дүгнэдэг, дүнг дор нь зарладаг, автоматаар мэдээлдэг онцлогтой.

Улсын Их Хурлаас шинээр болон шинэчлэн баталсан хууль тогтоомжийн талаар төрийн албан хаагчдад таниулах, сурталчлах, судлуулах үүднээс төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалын сонгон шалгаруулалт болон төрийн жинхэнэ албаны мэргэшлийн шалгалтад бэлтгэх гарын авлагыг шинэчлэн боловсруулж, нийтийн хүртээл болгосон.

Төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалтын талаар:

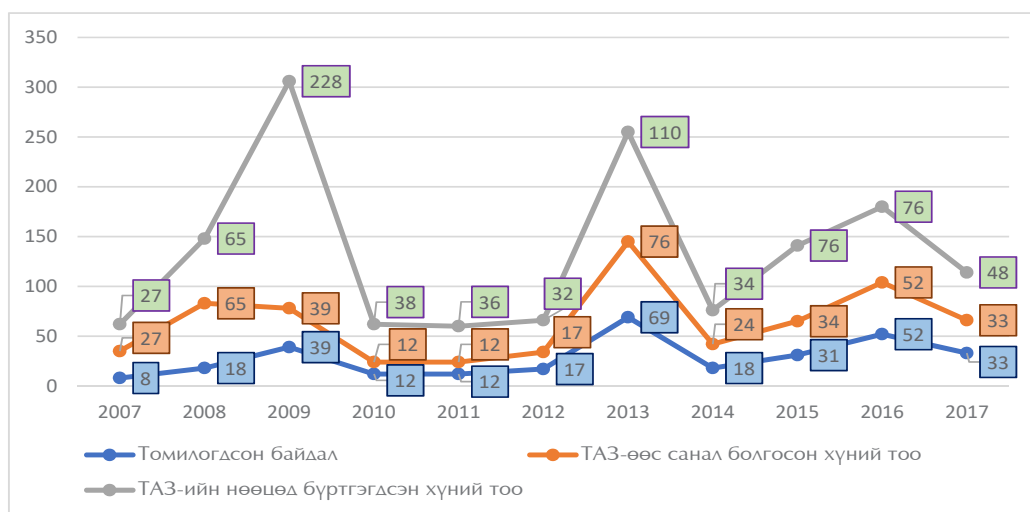
Төрийн албаны зөвлөлд 2017 онд харьяаллын дагуу 30 байгууллага /давхардсан тоогоор/-ын 33 ажлын байрны захиалгаар нээлттэй сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулав. Үүнд Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дэд даргын, Хүний эрхийн үндэсний комиссын болон Санхүүгийн зохицуулах хорооны Ажлын албаны дарга, яам, агентлагийн удирдах албан тушаалууд байв. Эдгээр зарлагдсан удирдах албан тушаалд өрсөлдөхөөр уг ажлын байранд тавигдсан шаардлагыг хангасан 53 иргэн бүртгүүлснээс 48 иргэн шалгалтад тэнцсэн байна. Тэднээс 33 иргэнийг тухайн өрсөлдсөн албан тушаалд нь томилуулахаар нэр дэвшүүлэх тухай тогтоолын төслийг Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж, шийдвэрлүүлэн “Төрийн жинхэнэ албаны удирдах ажилтны нөөцөд бүртгэх, нэр дэвшүүлэх тухай” Зөвлөлийн тогтоолыг албан бичгээр томилох эрх бүхий этгээдэд хүргүүлж ажиллалаа.

Байгууллага тус бүрээр нь авч үзвэл:

Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дэд дарга 1, Хүний эрхийн Үндэсний Комиссийн Ажлын албаны дарга 1, Санхүүгийн зохицуулах хорооны Ажлын албаны дарга 1.

Нөөц, нэр дэвшсэн, томилогдсон байдал	Төрийн жинхэнэ албаны удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ТАЗ-ийн нөөцөд бүртгэгдсэн хүний тоо	27	65	228	38	36	32	110	34	76	76	48
ТАЗ-өөс санал болгосон хүний тоо	27	65	39	12	12	17	76	24	34	52	33
Томилгдсон байдал	8	18	39	12	12	17	69	18	31	52	33

Яамдын удирдах албан тушаалын сонгон шалгаруулалтын хувьд Батлан хамгаалах яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яамны Соёл, урлагийн бодлогын газрын дарга, Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын дарга, Шинжлэх ухаан, технологийн бодлогын газрын дарга, Сангийн яамны Санхүүгийн бодлогын газрын дарга, Нягтлан бодох бүртгэлийн газрын дарга, Эрчим хүчний яамны Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын дарга нийт 10 албан тушаалтныг,

Засгийн газрын агентлагийн удирдах албан тушаалын сонгон шалгаруулалтын хувьд Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Мал эмнэлэг, үржлийн газрын дарга, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газрын дарга, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Оюуны өмч, улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын дэд дарга, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Соёл, урлагийн газрын дарга, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Оюуны өмч, улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн газрын дарга, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Оюуны өмч, улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Мэдээллийн

технологийн газрын дарга, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газрын дэд дарга, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Архивын ерөнхий газрын дарга, Үндэсний хөгжлийн газрын Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтсийн дарга, Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газрын Радио, телевиз, нийгмийн мэдээллийн сүлжээний бодлого, зохицуулалтын хэлтсийн дарга зэрэг нийт 16 албан тушаалтныг,

Аймаг, орон нутгийн удирдах албан тушаалын сонгон шалгаруулалтын хувьд Архангай аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга, Говьсүмбэр аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга, Завхан аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга, Завхан аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга, Хөвсгөл аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга, Сүхбаатар аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга, Дархан-Уул аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга, Баян-Өлгий аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга, Дорноговь аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга, Ховд аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга, Булган аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга, Дундговь аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга Сүхбаатар аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга зэрэг нийт 19 албан тушаалтныг тус тус сонгон шалгаруулсан.

Ийнхүү 2017 онд яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга 1, яамны газрын дарга 6, Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч, тохируулагч агентлагийн дарга 4, дэд дарга 2, нэгжийн дарга 4, аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга, Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн дарга 13, төрийн захиргааны бусад байгууллагын 3, нийт 33 удирдах ажилтны ажлын байрны нээлттэй сонгон шалгаруулалтад нийт 53 иргэн бүртгүүлж шалгагдсанаас 48 иргэн тэнцэж, үүнээс 33 нь албан тушаалдаа нэр дэвшин томилогдож, 15 нь удирдах ажилтны нөөцөд бүртгэгджээ.

Төрийн жинхэнэ албаны удирдах, гүйцэтгэх албан тушаалын сонгон шалгаруулалт, мэргэшлийн шалгалтын дүнгээр өрсөлдөгчөөсөө хамгийн өндөр оноо авсан нэг нэр дэвшигчид дүгнэлт гарган сонгож томилох эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтанд хүргүүлдэг.

2.2. Албан тушаал дэвшүүлэх зарчмаар удирдах албан тушаалтныг сонгон шалгаруулсан талаар

Төрийн албаны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1, 17.4, 35 дугаар зүйлийн 35.1.6 болон Улсын Их Хурлын 2003 оны 13 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулах журам”-ын 14-ийн “а, б”-д заасныг тус тус баримталж, төрийн захиргааны төв байгууллагын төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтанд Төрийн албаны зөвлөлийн дүгнэлт гаргаж, томилох эрх бүхий албан тушаалтанд нэр дэвшүүлдэг билээ.

Төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалын сул ажлын байранд 2-оос доошгүй хүнийг сонгон шалгаруулж дүгнэлт гаргах үйл ажиллагааны чанар, үр нөлөөг

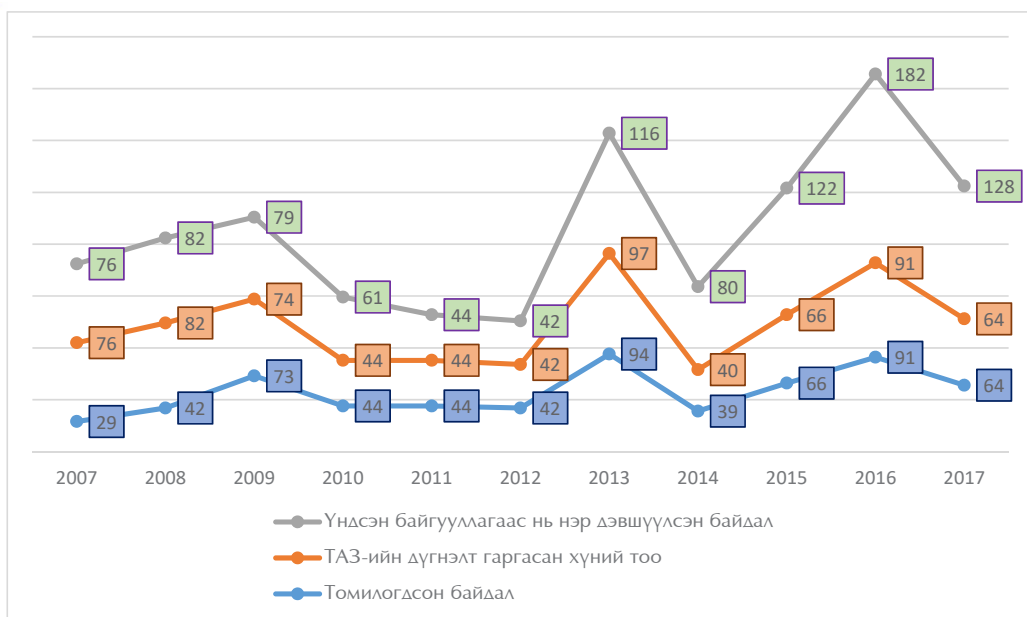

дээшлүүлэх, ил тод байдлыг улам хангах үүднээс “Удирдах албан тушаалд дүгнэлт гаргах тухай зөвлөмж” боловсруулж, нэр дэвшигчдийн удирдах албан тушаалд шаардагдах эрх зүйн болон удирдахуйн ухааны онол, арга зүйн мэдлэгийг “Сорилын шалгалт” болон “Ярилцлагын шалгалт”-аар үнэлж, дүгнэдэг болсон.

Зөвлөмжийн дагуу 40 байгууллагын 64 албан тушаалд төрийн жинхэнэ албан хаагчаас албан тушаал дэвшүүлэх замаар дүгнэлт гарган нэр дэвшүүлж буй нь төрийн албанд боловсон хүчний мэргэшсэн, тогтвортой залгамж чанарын бодлого зарчмыг хэрэгжүүлсэн нэг хэлбэр юм.

Төрийн албаны зөвлөлийн дүгнэлт гаргуулахаар 39 байгууллагын 64 удирдах албан тушаалд захиалгыг хүлээн авч холбогдох хууль, тогтоомжийн хүрээнд сонгон шалгаруулж дүгнэлт гарган шийдвэрлэв.

Нөөц, нэр дэвшсэн, томилогдсон байдал	Төрийн жинхэнэ албаны удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалт										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Үндсэн байгууллагаас нь нэр дэвшүүлсэн байдал	76	82	79	61	44	42	116	80	122	182	128
ТАЗ-ийн дүгнэлт гаргасан хүний тоо	76	82	74	44	44	42	97	40	66	91	64
Томилогдсон байдал	29	42	73	44	44	42	94	39	66	91	64

Нэр дэвшүүлсэн албан хаагчдад дүгнэлт гаргах комиссыг Төрийн албаны зөвлөлийн даргын тушаалаар томилж, нэр дэвшигчдээс 1 албан хаагчийг сонгон шалгаруулж дүгнэлт гаргах ажлыг зохион байгуулж, комиссын дүнг тухай бүр Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцэж, дүгнэлт шийдвэр гаргаж ажиллав.

2.3. Төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалын сонгон шалгаруулалтын талаар Салбар зөвлөл болон төрийн байгууллагуудыг мэргэшил, арга зүйн удирдлагаар хангах талаар

1. Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2017 оны 01 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 01/118 тоот албан бичгээр ирүүлсэн Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газрын дэд даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 01 дүгээр сарын 26-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж, ажлын байранд тавигдах шаардлагад нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар саналыг албан бичгээр хүргүүлэв.
2. Булган аймгийн Засаг даргын 2017 оны 02 дугаар сарын 08-ны өдрийн 01/211 тоот албан бичгээр ирүүлсэн аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 02 дугаар сарын 16-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцээд, ажлын байранд тавигдах шаардлагад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай албан бичгийг хүргүүлэв.
3. Сүхбаатар аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 02 дугаар сарын 16-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцээд ажлын байранд тавигдах шаардлагад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай албан бичгийг хүргүүлэв.
4. Ховд аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын даргын 2017 оны 02 дугаар сарын 14-ний өдрийн 1/118 тоот албан бичгээр ирүүлсэн аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 03 дугаар сарын 06-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцээд, ажлын байранд тавигдах шаардлагад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 03 дугаар сарын 09-ний өдрийн 297 тоот албан бичгийг хүргүүлэв.
5. Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын 2017 оны 02 дугаар сарын 17-ны өдрийн ХЭГ/301 тоот албан бичгээр ирүүлсэн Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Архивын ерөнхий газрын даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 03 дугаар сарын 06-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцээд ажлын байранд тавигдах шаардлагад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай 2017 оны 03 дугаар сарын 09-ний өдрийн 298 тоот албан бичгийг Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргад хүргүүлэв.
6. Үндэсний хөгжлийн газрын Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтсийн даргын, Салбарын хөгжлийн бодлого, зохицуулалтын хэлтсийн Судалгаа шинжилгээний албаны даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 03 дугаар сарын 06-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцээд

ажлын байранд тавигдах шаардлагад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай албан бичгийг Үндэсний хөгжлийн газрын даргад хүргүүлэв.

7. Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн албаны зөвлөлийн салбар зөвлөлөөс 2017 оны 04 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 47 тоот албан бичгээр ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу Төрийн үйлчилгээний албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулахтай холбоотой зөвлөмжийг Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 05 дугаар сарын 10-ны өдрийн 611 тоот албан бичгээр хүргүүлэв.
8. Сүхбаатар аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлуулах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцээд ажлын байранд тавигдсан шалгуураар нийтэд зарлах боломжгүй гэж Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн 647 тоот албан бичгээр буцаасан.
9. Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газрын Гэр бүлийн хөгжлийн газрын даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 07 дугаар сарын 16-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцээд ажлын байранд тавигдах шаардлагад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай албан бичгийг Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газрын даргад хүргүүлэв.
10. Сангийн яамны Санхүүгийн бодлогын газрын даргын, Нягтлан бодох бүртгэлийн газрын даргын албан тушаалд тус тус томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцээд ажлын байранд тавигдах шаардлагад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай 2017 оны 05 дугаар сарын 08-ны өдрийн 208 тоот албан бичгийг Сангийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргад хүргүүлэв.
11. “Сонгон шалгаруулалтын захиалга ирүүлэх тухай” Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 1306 тоот албан бичгээр Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Татварын ерөнхий газрын даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалтын захиалга ирүүлэхийг Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргад хүргүүлэв.
12. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын Мэдээллийн технологийн хэлтсийн даргын албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлах тухай асуудлыг зохих журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 11 дүгээр сарын 27-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцээд, ажлын байрны тодорхойлолтын “Мэргэжил” хэсгийг тодруулах талаар Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 1315 тоот албан бичгийг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын Тэргүүн дэд даргад хүргүүлэв.
13. УИХ-ын гишүүн, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдад “Сүхбаатар аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгчийг тус аймгийн Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газрын даргын албан тушаалд томилохдоо төрийн албаны удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалтгүйгээр шууд томилсон” зөрчлийн талаар /2017.05.11-ний өдрийн 631 тоот/ хүргүүлэв.

2.4. Төрийн жинхэнэ албан тушаалд анх орох иргэний мэргэшлийн шалгалтыг төрийн захиргааны төв, нутгийн захиргааны байгууллагаас ирүүлсэн захиалгын дагуу зохион байгуулсан талаар

2017 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн байдлаар нутгийн захиргааны төрийн жинхэнэ албан тушаалын **744** /давхардсан тоогоор/ сул ажлын байрыг нийтэд нээлттэй зарлаж, **8455** иргэн бүртгүүлж, **2846** иргэн төрийн жинхэнэ албаны мэргэшлийн шалгалтад тэнцэж, **496** иргэн Төрийн албаны зөвлөлийн тогтоолоор нэр дэвшин, өрсөлдсөн албан тушаалдаа томилогдсон байна.

Нийт зарлагдсан 744 ажлын байрнаас хүн бүртгүүлээгүй сул үлдсэн орон тоо 65 байгаа бол шалгалтаар хүн тэнцээгүй сул үлдсэн орон тоо 171 байна. Салбар зөвлөлдөөс зохион байгуулсан мэргэшлийн шалгалтын нарийвчилсан дүн мэдээнээс үзэхэд мал зүйч, зоо техникч, малын эмч, соёлын төвийн эрхлэгч, байгаль хамгаалагч, инженерийн техникийн мэргэжил шаардсан албан тушаалд иргэд бүртгүүлэхгүй байна.

Нийт зохион байгуулагдсан мэргэшлийн шалгалтын товч мэдээ:

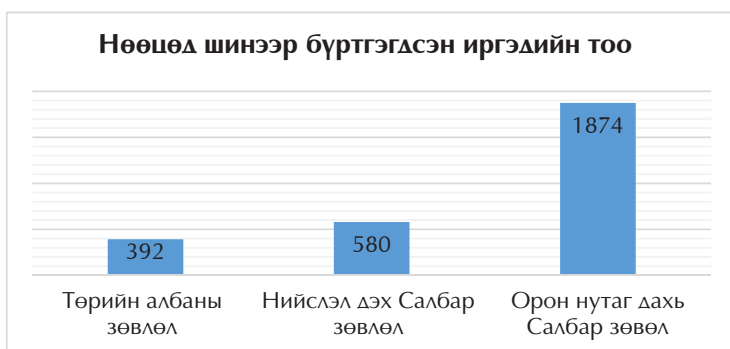
№	Он	Зарласан ажлын байрны тоо	Шалгалт өгсөн иргэний тоо	Шалгалтад тэнцсэн иргэн	
				тоо	хувь
1	2010	907	4573	3104	48.1%
2	2011	1009	5300	3705	69,91
3	2012	1065	6280	3647	58,07
4	2013	1489	9732	1999	20.5%
5	2014	1997	13618	3475	26%
6	2015	1091	10209	2790	27.30%
7	2016	544	5236	1828	34.91%
8	2017	744	8455	2846	33.66%

Төрийн жинхэнэ албанд анх орох иргэний мэргэшлийн шалгалтад 2017 онд нийт 8455 иргэн бүртгүүлж, өрсөлдсөнөөс 2846 иргэн буюу 33.66 хувь нь тэнцэж 66.34 хувь нь шалгалтандаа тэнцээгүй байна.

2.5. Төрийн жинхэнэ албанд анх орох иргэний нөөцийн сангийн бүрдүүлэлтийн талаар

Төрийн жинхэнэ албан тушаалд анх орох иргэний нөөцийн санг төрийн жинхэнэ албаны мэргэшлийн шалгалт өгч тэнцсэн иргэдээр нөхөн бүрдүүлдэг.

2017 онд Төрийн жинхэнэ албаны мэргэшлийн шалгалт төв, орон нутагт 744 удаа зохион байгуулагдаж, шалгалтад тэнцсэн 2846 иргэн төрийн албанд анх орох иргэний нөөцөд шинээр бүртгэгдсэн байна. Үүнийг 2016, 2017 оныг харьцуулахад шалгалт өгсөн иргэдийн тоо 3219-аар нэмэгдсэн боловч чанарын хувьд тэнцсэн иргэдийн тоо 1 орчим хувиар буурсан байна.

Төрийн албаны зөвлөлийн Сургалтын танхим буюу шалгалт авах танхимын хүчин чадлыг нэмэгдүүлж нэг ээлжиндээ 50 иргэнээс шалгалт авах боломжтой болгож засч тохижуулснаас гадна техник тоног төхөөрөмжийг шинэчлэн сайжруулав.

Төрийн албаны зөвлөлийн CSC.GOV.MN сайтад нийтлэгдсэн Төрийн жинхэнэ албанд анх орох иргэдийн сонгон шалгаруулалтын зарыг фэйсбүүк, твиттер зэрэг нийгмийн сүлжээгээр иргэдэд ойлгомжтой, хялбаршуулсан байдлаар зарлан мэдээлж байна. Ингэснээр “Монгол Улсын төрийн албаны зөвлөл” фэйсбүүк хаягаар нэвтэрч, хандагсдын тоо нэмэгдэх хандлагатай байна.

“Төрийн албаны мэргэшлийн шалгалт, сонгон шалгаруулалтад бэлтгэх гарын авлага”-ыг шинэчлэн гаргав. Гарын авлагад ерөнхий мэдлэгийн, хууль эрх зүйн, монгол хэл, монгол бичгийн 2600 гаруй сорил багтсан. Шалгалт өгөхөөр бэлдэж буй иргэд уг гарын авлагаас төрийн албаны шалгалтын дүрэм журамтай танилцаж, хууль, тогтоомжийн талаарх мэдлэгээ сорих, эрх зүйн мэдлэгээ дээшлүүлэх ач холбогдолтой юм. Түүнчлэн “Монгол хэлний тухай хууль”-ийг 2015 оны 7 дугаар сарын 01-нээс мөрдөж эхэлсэнтэй холбогдуулан төрийн албанд орох иргэдээс монгол бичгийн шалгалт авах бөгөөд шинээр хэвлэгдэн гарч байгаа гарын авлагад Монгол бичгийн 700 гаруй сорил багтсан юм.

Төрийн албаны зөвлөлөөс төрийн албаны удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалд өрсөлдүүлэн шалгаруулах төрийн албаны шалгалт, сонгон шалгаруулалтад бэлтгэж байгаа иргэдэд зориулсан гарын авлагыг 2017 онд “Төрийн албаны мэргэшлийн шалгалт, сонгон шалгаруулалтад бэлтгэх гарын авлага” нэртэйгээр шинэчлэн гаргахдаа уг гарын авлагад орох сорилыг боловсруулан ирүүлэхийг Авлигатай тэмцэх газарт хандан хүсэлт явуулсны дагуу тус газраас “Авлигын эсрэг хуулийн 50, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 50, Улсын Их Хурлын 2016 оны 51 дүгээр тогтоолоор баталсан Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрөөр 50 сорилго, нийт 150 сорилго ирүүлсэн бөгөөд сорилго тестүүдийг нягтлан үзэж, гарын авлагад нийт 2194 сорилын даалгавартайгаар оруулан нийтийн хэрэглээнд гаргасан болно.

“Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Авлигатай тэмцэх газрын төлөөллийг Төрийн албаны зөвлөлийн Ажлын албанд хүлээн авч хамтран ажиллах чиглэлээр санал солилцсон. Мөн хөтөлбөрт тусгагдсан Төрийн албаны зөвлөлийн хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүдэд холбогдох төсвийн зардлаас 2017 онд 25.0 сая төгрөгийг мэргэшлийн шалгалт, сонгон шалгаруулалтын үйл ажиллагааны сайжруулалтад зарцуулан зохих ёсоор санхүүжилт, гэрээг хийж, Зөвлөлийн 2018 оны төсөвт суулгах саналыг холбогдох албан тушаалтанд хүргүүлэн ажиллалаа.

Төрийн албаны зөвлөлийн Төв аймаг дахь Салбар зөвлөлөөс төрийн албанд орж ажиллах хүсэл, сонирхолтой, төрийн албаны мэргэшлийн шалгалт өгөхөөр бэлдэж байгаа иргэдийг цахим шалгалтын системтэй танилцуулах, хууль эрх зүй, мэдлэгийн түвшингээ сорих боломж олгох зорилгоор төрийн албаны мэргэшлийн шалгалтыг туршилтын хэлбэрээр орон нутагт анх удаа зохион байгуулсан юм. Энэ нь орон нутаг дахь салбар зөвлөлүүдээс анх удаа зохион байгуулсан туршилтын шалгалт болсноороо онцлог бөгөөд тус шалгалтад нийт 103 иргэн бүртгүүлснээс 57 иргэн биеэр, 46 иргэн цахимаар бүртгүүлж, 94 нь шалгалтад орсноос 11.70 хувь нь тэнцэж, 88.29 хувь нь тэнцээгүй байна. Туршилтын шалгалтын дүнд үндэслэн тус салбар зөвлөлөөс дээрх иргэдэд төрийн албаны шалгалтад сайтар бэлтгэх, холбогдох хууль тогтоомжийг зөв арга барилаар унших, судлах зэрэг арга зүйн зөвлөмж, зөвлөгөө өгөх уулзалт ярилцлагыг зохион байгуулсан нь зохих үр дүнгээ өгснийг оролцогчид илэрхийлсэн юм.

Төрийн албаны удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалтны сонгон шалгаруулалтад бэлтгэж байгаа иргэдэд зориулсан “Төрийн албаны мэргэшлийн шалгалт, сонгон шалгаруулалтад бэлтгэх гарын авлага”-ыг шинэчлэн, Оюуны өмчийн зохиогчийн эрх авлаа. Үүний зэрэгцээ мэдлэг хандлагыг тодорхойлох “Ярилцлагын шалгалт”-ын асуулыг эрдэмтэн, судлаачдын оролцоотой боловсруулж, үндэсний монгол бичгийн тестийг төрийн албаны мэргэшлийн шалгалтын сорилын санд шинээр орууллаа.

Төрийн жинхэнэ албан тушаалын сул орон тоонд нөөцөөс нэр дэвшин томилогдсон байдал:

Төрийн жинхэнэ албаны сул орон тоог нөхөх нэг хэлбэр нь төрийн байгууллагын захиалгыг үндэслэн төрийн жинхэнэ албанд анх орох иргэний нөөцөөс сонгон төрийн захиргааны гүйцэтгэх албан тушаалд нэр дэвшүүлэн томилох ажиллагаа байдаг. Төрийн албаны тухай хуулийн 17.4 дэх хэсэгт заасныг үндэслэн дээрх нөөцийн сангаас тухайн сул орон тоог нөхөх тухай захиалгаа төрийн байгууллагууд Төрийн албаны зөвлөл болон түүний салбар зөвлөлд ирүүлсний дагуу Төрийн албаны зөвлөл, аймаг нийслэл дэх салбар зөвлөлөөс нэр дэвшүүлж, төрийн жинхэнэ албан тушаалд томилуулах хууль эрх зүйн зохицуулалттай.

Төрийн албаны зөвлөл, түүний салбар зөвлөл нь тус тусын харьяаллын дагуу нөөцийн сангаас нэр дэвшүүлэх ажиллагааг зохион байгуулж байна.

Нөөцөөс нэр дэвшүүлэн томилогдсон байдлыг байгууллагаар нь авч үзвэл:

2017 оны 12 сарын байдлаар Төрийн албаны зөвлөл харьяаллын дагуу 276 иргэнийг нөөцөд бүртгэгдсэн иргэдээс нэр дэвшүүлж, Төрийн жинхэнэ албан тушаалд томилуулжээ. Тухайлбал, Үндсэн хуулийн цэцийн Тамгын газар, Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар болон Улсын Их Хурлын харьяа байгууллагууд нийт 41 сул орон тоог

нөөцөд бүртгэлтэй иргэдээс нөхөх захиалгыг Төрийн албаны зөвлөлд ирүүлснийг хянан үзээд ажлын байранд тавигдах шаардлага хангасан иргэдийг тухайн ажлын байранд нь томилуулахаар нэр дэвшүүлсэн байна. Санхүүгийн зохицуулах хороо сул орон тоог анх орох иргэний нөөцөөс нөхөх талаар хамгийн олон удаа захиалга ирүүлсэн байна.

Д/д	Байгууллага	Нэр дэвшин томилогдсон иргэний тоо
1	Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар	1
2	Үндсэн хуулийн цэцийн Тамгын газар	2
3	Улсын Их Хурлын Тамгын газар	6
4	Хүний эрхийн үндэсний комисс	3
5	Санхүүгийн зохицуулах хороо	27
6	Үндэсний статистикийн хороо	2
Нийт		41

Яамдын сул орон тоог нөөцөөс нөхсөн байдал:

Төрийн жинхэнэ албаны сул орон тоог нөөцөд бүртгэлтэй иргэдээс сонгон нөхөх талаар хууль, журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлд хандан 11 яам хүсэлт ирүүлсэн байна. Ирүүлсэн захиалгыг судлан үзээд тухайн ажлын байрны шаардлагыг хангасан гэж үзсэн 121 иргэнийг нөөцөөс нэр дэвшүүлэн томиулж сул орон тоог нөхөн хангажээ. Барилга, хот байгуулалтын яам, Сангийн яам, Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, Зам, тээврийн хөгжлийн яам, Эрчим хүчний яам хамгийн олон сул орон тоог нөөцөөс нэр дэвшүүлэх замаар нөхсөн байна.

Нэр дэвшсэн иргэдийг албан тушаал тус бүрээр авч үзвэл дараах байдалтай байна:

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам 10 ажлын байр зарлаж 10 иргэн, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам 2 ажлын байр зарлаж 7 иргэн, Барилга, хот байгуулалтын яам 13 ажлын байр зарлаж 24 иргэн, Зам тээвэр, хөгжлийн яам 4 ажлын байр зарлаж 1, Сангийн яам 6 ажлын байр зарлаж 15 иргэн, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам 6 ажлын байр зарлаж 8 иргэн, Хууль зүй, дотоод хэргийн яам 3 ажлын байр зарлаж 12 иргэн, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам 4 ажлын байр зарлаж 7 иргэн, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам 8 ажлын байр зарлаж 10 иргэн, Эрүүл мэндийн яам 1 ажлын байр зарлаж 1 иргэн төрийн албан хаагчийн нөөцөд бүртгэгдэж, Төрийн жинхэнэ албан тушаалын сул орон тоонд нөөцөөс нэр дэвшин томилогдсон байна.

Агентлагууд сул орон тоог нөөцөөс нөхсөн байдал:

2017 онд Засгийн газрын 14 агентлаг 114 сул орон тоог нөөцөд бүртгэлтэй иргэдээс сонгон нөхөх санал, захиалгаа Төрийн албаны зөвлөлд ирүүлснийг судлан үзэж нэр дэвшүүлжээ. Байгууллагуудаар нь авч үзвэл:

А/А	Байгууллага	Нэр дэвшин томилогдсон иргэний тоо
1	Архивын ерөнхий газар	2
2	Биеийн тамир, спортын газар	10
3	Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газар	2
4	Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн газар	6
5	Гадаадын иргэн, харьяатын газар	25
6	Мал эмнэлэг, үржлийн газар	2
7	Соёл, урлагийн газар	1
8	Стандарт, хэмжил зүйн газар	3
9	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	14
10	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	5
11	Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	17
12	Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	1
13	Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	6
14	Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	20
	НИЙТ	114

Дээрх дүн мэдээнээс үзэхэд төрийн захиргааны төв байгууллагуудын хувьд сул орон тоог нээлттэй зарлахаасаа илүү нөөцөд бүртгэлтэй иргэдээс нөхөх хандлага илүү байна. Үүний илрэл нь сул орон тоог нөөцөд бүртгэлтэй иргэдээс сонгон нөхөх санал захиалга өмнөх онтой харьцуулбал ойролцоогоор 46 орчим хувиар нэмэгдсэн байна. Энэ нь төрийн захиргааны төв байгууллагууд мэргэшлийн шалгалт өгөөгүй иргэдийг төрийн захиргааны албан тушаалд гэрээгээр болон түр томилсныхоо дараа нийслэлд болон орон нутаг дахь салбар зөвлөлөөс зохион байгуулж байгаа төрийн албаны мэргэшлийн шалгалтад оруулж, тэнцсэн тохиолдолд нөөцөөс сонгон авч байгаатай холбоотой.

2.6. Төрийн өндөр албан эрхэлж байсан төрийн албан хаагчийг төрийн жинхэнэ албан тушаалд анх орох иргэний нөөцийн жагсаалтад бүртгэх тухай шийдвэр гаргах талаар:

Төрийн албаны тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.11-д заасны дагуу төрийн өндөр албан тушаалд ажиллаж байсан албан хаагчдыг Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 143, 146, 151 тогтоолоор төрийн жинхэнэ албан тушаалд анх орох иргэний нөөцийн жагсаалтад бүртгэлээ.

2.7. Төсвийн байгууллагын дарга /захирал, эрхлэгч/-ийг сонгон шалгаруулах талаар:

Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.4.18, Төрийн албаны тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1, Улсын Их Хурлын 2003 оны 13 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулах журам”-ын 2, Төрийн албаны зөвлөлийн үйл ажиллагааны дүрмийн 3.7.1-д тус тус заасныг баримтлан Төрийн албаны зөвлөлийн 2013 оны 60 дугаар тогтоолоор “Төрийн үйлчилгээний албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулах журам”-ыг баталсан бөгөөд уг журмын дагуу төсөвт байгууллагын төсвийн шууд захирагчийн албан тушаалд томилогдох дарга, эрхлэгчийг сонгон шалгаруулах ажиллагааг Төрийн албаны зөвлөлийн салбар зөвлөлөөс зарим яам, агентлаг болон аймаг нийслэлийн түвшинд зохион байгуулан ажиллаж байна.

Орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн захирал, цэцэрлэгийн эрхлэгчийн албан тушаалд томилогдох удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалтыг аймаг, нийслэлийн Боловсролын газраас дээр дурдсан журмын хүрээнд зохион байгуулж ирлээ.

2.8. Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн менежментийн асуудлаар гүйцэтгэх эрх мэдлийн байгууллага, тэдгээрийн удирдах ажилтныг мэргэшил, арга зүйн зөвлөгөө, үйлчилгээгээр хангах

1. Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын Тамгын газрын даргын, Нийгмийн даатгалын бодлогын хэрэгжилт, судалгааны газрын даргын, Санхүү бүртгэлийн газрын даргын, Эрүүл мэндийн даатгалын бодлогын хэрэгжилтийн газрын даргын албан тушаалд тус тус томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулж, дүгнэлт гаргуулахаар ирүүлсэн 1/818, 1/1006 тоот албан бичиг, холбогдох материалтай танилцаж, Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын дарга нь сонгон шалгаруулалтад ороогүй, түр орлон гүйцэтгэгч байх тул зохих ёсоор томилогдож эрх зүйн чадамжтай болсны дараа нэгжийн даргын албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулж, дүгнэлт гаргуулах талаар Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 01 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 03 тоот албан бичгийг,
2. Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газрын Өрсөлдөөний бодлого, зохицуулалтын газрын даргын, Зах зээл судалгааны газрын даргын, Хамтын ажиллагааны газрын даргын албан тушаалд тус тус томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулж, дүгнэлт гаргуулахаар ирүүлсэн 1/1285, 1/1286, 1/1294 тоот албан бичиг, холбогдох материалыг судлан үзээд, өмнө нь ажиллаж байсан албан

- хаагч гомдол гаргаж, хянан шалгах ажиллагаа явагдаж байгаа тул нэр дэвшигчид дүгнэлт гаргах боломжгүй талаар Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 01 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 06 тоот албан бичгийг Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газрын даргад,
3. Санхүүгийн зохицуулах хорооны Ажлын албаны Захиргаа удирдлагын газрын даргын, Даатгалын газрын даргын, Хяналт шалгалт зохицуулалтын газрын даргын албан тушаалд тус тус томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулж, дүгнэлт гаргуулахаар ирүүлсэн материалтай танилцаж, Санхүүгийн зохицуулах хорооны Ажлын албаны дарга нь сонгон шалгаруулалтад ороогүй, түр орлон гүйцэтгэгч байх тул зохих ёсоор томилогдож эрх зүйн чадамжтай болсны нэгжийн даргын албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулж, дүгнэлт гаргуулах талаар Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 01 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 04 тоот албан бичгийг тус тус хүргүүлэв.
 4. Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөл болон Бүгд Найрамдах Казакстан Улсын Төрийн захиргааны академи хоорондын хамтын ажиллагааны гэрээний дагуу Ерөнхийлөгч Н.А.Назарбаевын нэрэмжит тэтгэлэгт сургалтад Гаалийн ерөнхий газраас хамрагдах болж, “Ажиллаж буй байгууллага, суралцагчийн хооронд байгуулсан гэрээ”-г 2016 оны 08 дугаар сарын 30-ны өдөр байгуулан, төрийн захиргааны чиглэлээр магистрт амжилттай суралцаж, төгсөж ирсэн Гаалийн ерөнхий газрын гаалийн улсын байцаагчаар ажиллаж байсан Б.Байгалыг ажилд томилоогүй байсан тул албан бичгээр шаардлага хүргүүлж, шийдвэрлүүлэв.
 5. Биеийн тамир, спортын газрын даргаас 2017 оны 1/279 тоот албан бичгээр ирүүлсэн Төрийн захиргааны удирдлага, санхүүгийн хэлтсийн даргын, Спортын бодлогын хэрэгжилтийн зохицуулалтын хэлтсийн даргын, Гадаад харилцаа, статистик, мэдээлэл, технологийн хэлтсийн даргын, Биеийн тамирын бодлогын хэрэгжилтийн зохицуулалтын хэлтсийн даргын албан тушаалд тус тус томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулж, дүгнэлт гаргуулах тухай албан бичигтэй танилцаж, Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн 31 тоот албан бичгийг Биеийн тамир, спортын газрын даргад,
 6. Эрүүл мэндийн яамны Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газрын даргын албан тушаалд томилогдох ажилтанд дүгнэлт гаргуулахаар ирүүлсэн хүсэлт, холбогдох баримт бичгүүдийг судлан үзээд, өмнө нь ажиллаж байсан албан хаагч гомдол гаргаж, хянан шалгах ажиллагаа явагдаж байгаа тул нэр дэвшигчид дүгнэлт гаргах боломжгүй талаар Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 01 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 06 тоот албан бичгийг Эрүүл мэндийн яамны Төрийн нарийн бичгийн даргад,
 7. Говьсүмбэр аймгийн Шивээговь сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын даргаас ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу төрийн захиргааны болон төрийн үйлчилгээний албан тушаалын ангилал, зэрэглэлийн талаар зөвлөмжийг Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрийн 87 тоот албан бичгээр,
 8. Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын Засаг даргын 2017 оны 01 дүгээр сарын 31-ний өдөр ирүүлсэн 1/86 тоот албан бичгээр ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 02 дугаар сарын 21-ний өдрийн 221 тоот албан бичгээр,

9. Баян-Өлгий аймгийн Засаг даргаас 2017 оны 03 дугаар сарын 31-ний өдрийн 1-01/587 тоот албан бичгээр аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын даргын сул орон тоонд сонгон шалгаруулалт явуулж өгөхийг хүссэн захиалга ирүүлсэн талаар танилцуулгыг Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 04 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 541 тоот албан бичгийг,
10. Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын томилгоотой холбогдуулж, “Хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах тухай” Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 10 дугаар сарын 04-ний өдрийн 1102 тоот албан бичгийг Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын үүрэг гүйцэтгэгчид,
11. Авлигатай тэмцэх газрын Хяналт шалгалт, дүн шинжилгээний хэлтсийн даргаас ирүүлсэн “Гомдол шалгуулах тухай” 2017 оны 9 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 05/6948 тоот албан бичигт дурдсан Стандарт, хэмжил зүйн газрын Хэмжил зүйн хүрээлэнгийн дарга, Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний бодлогын газрын дарга, Стратегийн бодлого, төлөвлөлт дотоод аудитын газрын дарга, Цаг давтамжийн эталон лабораторийн мэргэжилтний томилгоотой холбоотой асуудлыг шалгаж, хариуг Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 10 дугаар сарын 10-ны өдрийн 1126 тоот албан бичгээр,
12. Үндэсний хөгжлийн газрын Хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлогын хэлтсийн даргын албан тушаалд томилогдох ажилтныг сонгон шалгаруулж, дүгнэлт гаргуулахаар ирүүлсэн 01/945 тоот албан бичигтэй танилцаж, нэр дэвшигчийг мэргэжилтний албан тушаалд зохих ёсоор томилоогүй байх тул сонгон шалгаруулж, дүгнэлт гаргах боломжгүй талаар Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 1211 тоот албан бичгийг,
13. Баянхонгор аймаг дахь Төрийн албаны зөвлөлийн салбар зөвлөлийн 2017 оны 05 дугаар сарын 12-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоол болон уг сонгон шалгаруулалтын үйл ажиллагаа нь холбогдох хууль, журамд нийцсэн эсэхийг хянан үзэж, холбогдох арга хэмжээг авна уу гэсэн Авлигатай тэмцэх газрын 2017 оны 11 дүгээр сарын 08-ны өдрийн 05/8028 тоот албан бичиг, холбогдох материалтай танилцаж, Баянхонгор аймаг дахь Төрийн албаны зөвлөлийн салбар зөвлөлийн 2017 оны 05 дугаар сарын 12-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын үндэслэх хэсгийн “илэрхий алдаа”-г Захиргааны ерөнхий хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.1 дэх хэсэгт заасны дагуу засуулахаар Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 11 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 1274 тоот албан бичгийг тус тус хүргүүлэв.
14. Авлигатай тэмцэх газраас ирүүлсэн “Судалгаа гаргуулах тухай” 2017 оны 11 дүгээр сарын 21-ний өдрийн 03/8373 тоот албан бичигт дурдсан төрийн албаны удирдах албан тушаалын сонгон шалгаруулалтын судалгааг гаргаж, хүргүүлэв.
15. Авлигатай тэмцэх газраас ирүүлсэн мэдээллийн дагуу асуудлыг шалгаж, “Хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах тухай” Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 10 дугаар сарын 11-ний өдрийн 1131 тоот албан бичгийг Стандарт, хэмжил зүйн газрын даргад хүргүүлэв.
16. “Сонгон шалгаруулалтын захиалга ирүүлэх тухай” Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 1306 тоот албан бичгээр Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Татварын ерөнхий газрын даргын албан тушаалд

томилогдох удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалтын захиалга ирүүлэхийг Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргад хүргүүлэв.

17. Улсын төсвийн санхүүжилтээр гүйцэтгэх сургалт, судалгааны ажлын 2018 оны төлөвлөгөөнд “Төрийн албан хаагчийн нийгмийн баталгаа” сэдвээр судалгаа хийлгэх, дор дурдсан төрийн албан хаагчдад төрийн албаны стандарт сэдвээр сургалт зохион байгуулах саналыг Удирдлагын академид Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 11 дүгээр сарын 08-ны өдрийн 1234 тоот албан бичгээр хүргүүлэв.
18. Говь-Алтай аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч нь Төрийн албаны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.8 дахь заалт, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийг тус тус зөрчиж аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгчөөр ажиллаж байгаа тул зөрчлийг арилгах арга хэмжээг авч, 2017 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн дотор хариу ирүүлэх талаар “Зөрчлийг арилгуулж, хуулийн хэрэгжилт хангуулах тухай” Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 1311 тоот албан бичгийг хүргүүлэв.
19. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Аялал жуулчлалын бодлого, зохицуулалтын газрын даргын албан тушаалд томилогдох ажилтанд дүгнэлт гаргуулахаар ирүүлсэн хүсэлт, холбогдох баримт бичгүүдийг судлан үзээд, нэр дэвшигч нь “Ажлын байрны тодорхойлолт”-д тавигдсан мэргэжлийн шаардлага хангахгүй, төрийн жинхэнэ албаны удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтны сонгон шалгаруулалтад орж байгаагүй, “Ажлын байрны тодорхойлолт”-д тавигдсан ажилласан жилийн шалгуур яамны газрын дарга гэхэд хэт бага байх тул уг албан тушаалд нэр дэвшигчид дүгнэлт гаргах боломжгүй талаар 2017 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдрийн 1209 тоот албан бичгийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргад хүргүүлэв.
20. Засгийн газрын тохируулагч агентлаг Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газрын даргад “Говь-Алтай аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчээр сонгогдон ажиллаж байгаа хүнийг тус аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгчээр томилсон” зөрчлийн талаар /2017.09.20-ны өдрийн 1038 тоот/,
21. Говь-Алтай аймгийн Засаг даргад “тус аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчийг Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгчээр томилсон” зөрчлийн талаар /2017.06.29-ны өдрийн 827 тоот/,
22. Сүхбаатар аймгийн Засаг даргад “тус аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгчөөр сонгогдон ажиллаж байгаа нэр бүхий дөрвөн иргэнийг төрийн захиргааны албан тушаалд томилон ажиллуулж байгаа” зөрчлийн талаар /2017.06.29-ны өдрийн 827 тоот/,
23. Ховд аймгийн Засаг даргад “тус аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгч Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгчээр томилсон” зөрчлийг арилгуулах талаар албан тоотыг тус тус хүргүүлж ажиллалаа.

2.9. Төрийн жинхэнэ албанд анх орж байгаа иргэнд туршилтын хугацаа хэрэглэх журмыг баталж, мөрдүүлэх талаар:

Төрийн албаны тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2-т заасныг баримтлан 2003 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 02 дугаар тогтоолоор “Төрийн жинхэнэ албан тушаалд туршилтын хугацаа хэрэглэх болзол, журам”-ын дагуу төрийн албаны мэргэшлийн шалгалт, удирдах албан тушаалтны сонгон шалгаруулалтын үр дүнгээр төрийн жинхэнэ албан тушаалд анх орж буй иргэнд 1 жил хүртэл хугацааны туршилт хэрэглэн ажиллаж байна.

Тухайн албан тушаалд болон төрийн жинхэнэ албанд үргэлжлүүлэн ажиллах боломжийг нээх, төрийн албанд ажиллах иргэдийн итгэлд нөлөөлөх, төрийн байгууллага нь хүний нөөцийн зөв нөхөн хангалт хийх, төлөвлөлтөө зохицуулахад ач холбогдолтой ажиллагаа болж байна.

ГУРАВ. ТӨРИЙН АЛБАНЫ ХУУЛЬ ТОГТООМЖ, СТАНДАРТЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ХАНГАХТАЙ ХОЛБОГДСОН ЧИГ ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

3.1. Төрийн жинхэнэ албаны хүний нөөцийн удирдлагатай холбогдон гарсан эрх бүхий албан тушаалтны хууль бус шийдвэрийг хүчингүй болгосон талаар:

Төрийн албаны зөвлөлийн нэг үндсэн чиг үүрэг бол төрийн албан хаагчдын хууль ёсны эрх ашгийг хуулийн хүрээнд хамгаалах, мөн ёс зүйн болон бусад зөрчил гаргасан албан хаагчдад зохих ёсны хариуцлага тооцох явдал билээ.

Төрийн албаны тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.1-д заасан төрийн байгууллага болон төрийн жинхэнэ албан хаагч, уг албанд нэр дэвшигчийн хооронд төрийн албатай холбогдсон асуудлаар гарсан маргааныг Төрийн албаны зөвлөл, түүний салбар зөвлөл хянан шийдвэрлэдэг. Маргааныг хянан шийдвэрлэхдээ Улсын Их Хурлын 2003 оны 14 дүгээр тогтоолоор баталсан “Төрийн байгууллага болон төрийн жинхэнэ албан хаагч, уг албан тушаалд нэр дэвшигчийн хооронд төрийн албатай холбогдсон асуудлаар гарсан маргааныг хүлээн авч, хянан шийдвэрлэх журам”-ыг баримталж ирсэн. Энэ нь Төрийн албаны тухай хуульд 2002 онд нэмэлт, өөрчлөлт орсноор төрийн байгууллага болон төрийн жинхэнэ албан хаагчийн хооронд төрийн албатай холбогдон гарсан өргөдөл, гомдол маргааныг Захиргааны хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 6, 7 дугаар зүйлд заасан урьдчилан шийдвэрлэх ажиллагааны дагуу хянан шийдвэрлэж буй үйл явц юм.

2017 онд Төрийн албаны тухай хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Шүүхийн ерөнхий зөвлөл, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газартай хамтран холбогдох судалгаа мэдээллийг гаргуулан авч нэгтгэн ажиллалаа. Үүнд:

Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн харьяа Шүүхийн судалгаа, мэдээлэл, сургалтын хүрээлэнгээс Захиргааны хэргийн Анхан шатны, давж заалдах, Хяналтын шатны

шүүхээр 2012-2016 оны хооронд хянан шийдвэрлэгдсэн хэрэг, маргаанаас төрийн албан хаагчийг албан тушаалаас чөлөөлөх, халах болон төрийн албаны хүний нөөцтэй холбоотой хэрэг, маргааны судалгааг гаргуулан авсан.

2012-2016 оны хооронд Захиргааны хэргийн Анхан шатны шүүхээс хянан шийдвэрлэсэн хэрэг маргааны 22.43%, Давж заалдах шатны шүүхээс хянан шийдвэрлэсэн нийт хэрэг маргааны 12.64%, Хяналтын шатны шүүхээс хянан шийдвэрлэсэн нийт хэрэг маргааны 17.68% төрийн албатай холбоотой хэрэг, маргаан эзэлж байна.

Захиргааны хэргийн шүүхээс 2012-2016 оны хооронд нийт 12809 хэрэг маргаан хянан шийдвэрлэсэн байгаагаас 2345 буюу 18.30 хувь төрийн албаны харилцаатай холбоотой хэрэг, маргаан байгааг дараах хүснэгтээр танилцуулж байна.

Огноо	Анхан шатны шүүх			Давж заалдах шатны шүүх			Хяналтын шатны шүүх		
	Шийдвэрлэсэн нийт хэрэг маргаан	Үүнээс		Шийдвэрлэсэн нийт хэрэг маргаан	Үүнээс		Шийдвэрлэсэн нийт хэрэг маргаан	Үүнээс	
		Төрийн албатай холбоотой маргаан	Эзлэх хувь		Төрийн албатай холбоотой маргаан	Эзлэх хувь		Төрийн албатай холбоотой маргаан	Эзлэх хувь
2012	961	133	13.8%	517	65	12.6	220	38	17.3%
2013	1097	203	18.5%	598	68	11.4	268	31	11.6%
2014	1187	297	25%	883	107	12.1	381	68	17.8%
2015	1439	400	27.8%	1049	171	16.3	421	103	24.5%
2016	1780	417	23.4%	1460	159	10.9	548	85	15.5%
Нийт	6464	1450	22.4%	4507	570	12.6%	1838	325	17.7%

Эх сурвалж: Шүүхийн судалгаа, мэдээлэл, сургалтын хүрээлэн

Захиргааны хэргийн шүүх 2017 онд 1908 хэрэг маргааныг хянан шийдвэрлэсэн ба үүнээс 660 хэрэг буюу 34.6 хувийг төрийн албаны маргаан эзэлжээ.

Анхан шатны шүүхээр хянан шийдвэрлэсэн захиргааны хэрэг өмнөх оныхоос 7.2 хувиар өссөн бөгөөд төрийн албаны маргааны тоо 243-аар буюу 58.3 хувиар өссөн байна.

Мөн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газраас ажлаас үндэслэлгүйгээр халагдсан албан хаагчдыг албан тушаалд нь эгүүлэн томилсон шүүхийн шийдвэрийн биелэлтийн судалгааг сүүлийн 5 жилийн байдлаар авч нэгтгэсэн юм. Үүнийг дараах хүснэгтээр танилцуулж байна.

Он	Төрийн албан хаагчтай холбоотой шүүхийн шийдвэр		Өмнө эрхэлж байсан ажил, албан тушаалд эгүүлэн томилогдсон байдал		Ажилгүй байсан хугацааны цалин хөлс нөхөн олгогдсон байдал	
	ШШГХ	Мөнгөн дүн / мян.төг/	Тоо	Хувь	Дүн	Хувь
2012	64	125027.7	45	70.3%	69114.0	55.3
2013	102	334996.4	132	71.4%	251679.6	75.1%
2014	185	498522.4	132	71.4%	369586.2	74.1%
2015	223	881126.5	163	73.1%	631685.5	71.7%
2016	239	788479.8	149	62.3%	441132.6	55.6%
Нийт	813	2503125.1	621	76.3%	1763197.9	70.4%

Эх сурвалж: Шүүхийн судалгаа, мэдээлэл, сургалтын хүрээлэн

Хүснэгтээс үзэхэд 2012-2016 оны хооронд төрийн албан хаагчийг ажил албан тушаалаас халсан маргааныг хянан шийдвэрлэсэн шүүхийн шийдвэрийг биелүүлсэн шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх хуудас болон төрийн албан хаагчдад ажилгүй байсан хугацааны цалин хөлсийг нөхөн олгосон мөнгөн дүн тасралтгүй өссөн байна.

Энэ нь төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгаа хуулийн дагуу бүрэн хангагдахгүй байгааг харуулж байгаагаас гадна төрийн албан хаагчийг өмнө эрхэлж байсан ажил, албан тушаалд эгүүлэн тогтоох, ажилгүй байсан хугацааны цалинг гаргуулах, нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалын дэвтэрт нөхөн бичилт хийх ажиллагаа хангалтгүй, төрийн албаны үйл ажиллагаа тасралтгүй, тогтвортой байх баталгаа бүрэн хангагдахгүй байна.

Мөн Төрийн албаны зөвлөл Шүүхийн ерөнхий зөвлөлөөс гэмт хэрэг үйлдсэн төрийн албан хаагчдын мэдээллийг гаргуулан авч нэгтгэв.

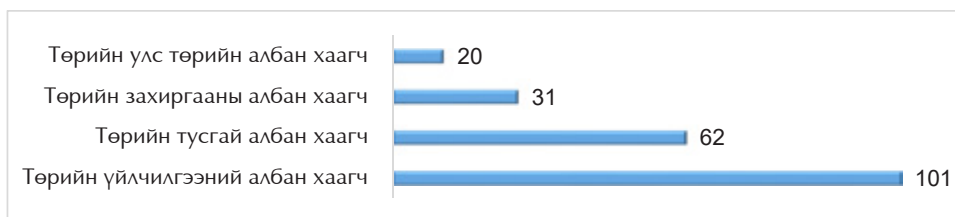
Монгол Улсын шүүх 2017 оны байдлаар 220 төрийн албан хаагчид холбогдох 208 хэргийг хянан шийдвэрлэснээс 6 хүнд холбогдох 3 хэргийг цагаатгаж, 1 хэрэгт холбогдох 1 хүнийг Анхны ардчилсан сонгууль болж байнгын ажиллагаатай парламент байгуулагдсаны 25 жилийн ойг тохиолдуулан өршөөл үзүүлэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсэг, 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсэгт зааснаар хэрэгсэхгүй болгож, 205 хэрэгт холбогдох 214 хүнийг гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцож ял ногдуулжээ.

№	Насны бүлэг	Хүний тоо	Эзлэх хувь
1	16-19 настай	0	0
2	20-30 настай	86	40
3	31-40 настай	80	37.2
4	41-50 настай	27	13
5	51-ээс дээш настай	21	9.8

Гэмт хэрэгт холбогдсон төрийн албан хаагчдыг насны бүлгээр ангилан авч үзвэл 20-40 насны хүмүүс нийт гэмт хэрэгт холбогдогчдын 77.2 хувийг эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт холбогдсон 214 төрийн албан хаагчийн дийлэнх нь 174 буюу 81 хувь нь эрэгтэй, 40 буюу 19 хувь нь эмэгтэй байна.

Төрийн албан тушаалын ангиллаар нь авч үзвэл 37.5 хувийг төрийн үйлчилгээний, 28.9 хувийг төрийн тусгай, 11.3 хувийг төрийн захиргааны, 7.2 хувийг төрийн улс төрийн албан хаагч эзэлж байна.

Тэгвэл 2017 онд Төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны зөвлөлд хандан 2016 онд нийт 630 өргөдөл, гомдол ирсэн бол 2017 онд 514 болж буурсан байна. Төрийн албаны зөвлөлд ирсэн өргөдөл гомдлыг өмнөх онуудтай харьцуулбал:

№	Агуулга	2015 он	2016 он	2017 он
1	Ажлаас халагдсан тухай	228	144	135
2	Төрийн жинхэнэ албаны сонгон шалгаруулалт, дүгнэлт, нөөц томилгоотой холбогдолтой	86	72	59
3	Мэргэшлийн шалгалт, шалгуур, дүгнэлт нөөц томилгоо	101	62	70
4	Төрийн албан хаагчдын хууль бус, ёс зүйгүй байдлын тухай	66	31	37
5	Төрийн үйлчилгээний албаны удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалттай холбогдолтой	15	10	7
6	Сахилгын шийтгэлтэй холбоотой	10	12	19
7	Тэтгэвэр тэтгэмж, цалин хөлс, шагнал урамшуулалтай холбоотой	24	27	22
8	Албан тушаал бууруулсан	28	28	22
9	Бүтцийн өөрчлөлтөөр ажлаас чөлөөлөгдсөн	56	187	22

10	Салбар зөвлөлийн үйл ажиллагаатай холбогдолтой	3	4	6
11	Сэлгэн ажиллуулахтай холбогдолтой	9	8	3
12	Албан тушаалд томилохгүй байгаа тухай	-	11	30
13	Шүүхийн шийдвэр биелүүлэхгүй байгаа тухай	-	6	2
14	Дахин өргөдөл гаргасан	-	18	23
15	Ажлаас чөлөөлөгдөх хүсэлт гаргасан	-	-	2
16	Жирэмсний амралтын дараа ажилд авахгүй байгаа тухай	-	-	3
17	Томилох эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрийг хүчингүй болгох тухай	-	-	2
18	Бусад	-	10	47
Бүгд		626	630	514

Маргаан хянан шийдвэрлэсэн талаар:

Тайлант онд төрийн байгууллага болон төрийн жинхэнэ албан хаагч, уг албанд нэр дэвшигчийн хооронд төрийн албатай холбогдсон асуудлаар гарсан маргааныг хянан шийдвэрлэх хүрээнд нийт 4 маргааныг Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдаанд танилцуулж хянан шийдвэрлүүлсэн байна. Үүнд:

- Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яамны Санхүү, эдийн засгийн газар /хуучин нэрээр/-ын даргаар ажиллаж байсан Д.Батмагнайгаас тус яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч Т.Ган-Эрдэнийн 2017.08.18-ны өдрийн Б/119 дүгээр тушаалын өөрт холбогдох хэсгийг эс зөвшөөрч гаргасан маргаан,
- Өмнөговь аймгийн Ханхонгор сумын Засаг даргын Тамгын газрын даргаар ажиллаж байсан иргэнээс тус аймаг дахь Салбар зөвлөлийн 2017.04.04-ны өдрийн 18 дугаар тогтоолыг эс зөвшөөрч гаргасан маргаан,
- Увс аймгийн Өмнөговь сумын иргэнээс Увс аймаг дахь Салбар зөвлөлийн 2017.03.30-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоолыг эс зөвшөөрч гаргасан маргаан,
- Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын 1 дүгээр багийн иргэнээс Баянхонгор аймаг дахь Салбар зөвлөлийн 2017.03.07-ны өдрийн 06 дугаар тогтоолын "... Бөмбөгөр сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын нарийн бичгийн даргын албан тушаалын нөөцөд нэр бүхий иргэнийг бүртгэж, уг албан тушаалд томилуулахаар нэр дэвшүүлсэн" хэсгийг эс зөвшөөрч гаргасан маргаанууд байлаа.

Эрх зүйн үндэс, бодлогын баримт бичгийн хүрээнд Төрийн албаны тухай хуулийн 39 дүгээр зүйл, Монгол Улсын Их Хурлын 2009 оны 87 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Төрийн албаны зөвлөлийн үйл ажиллагааны дүрэм"-ийн 4.3.2, 4.8.6, Улсын Их Хурлын 2003 оны 14 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Төрийн байгууллага болон төрийн жинхэнэ албан хаагч, уг албанд нэр дэвшигчийн хооронд төрийн албатай холбогдсон асуудлаар гарсан маргааныг хүлээн авч, хянан шийдвэрлэх журам", Монгол Улсын Их Хурлын 2004 оны 24 дүгээр тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын Төрийн албаны шинэтгэлийн дунд хугацааны стратеги"-ийн

баримт бичгийн “төрийн жинхэнэ албан хаагчийн эрх зөрчигдсөн маргааныг хянан шийдвэрлэх” гэсэн заалтуудыг баримтлан дээрх 4 маргаанд Төрийн албаны зөвлөлийн даргын тушаалаар маргаан хянан шийдвэрлэх комисс томилон хянан шийдвэрлэв. Маргаан хянан шийдвэрлэх комисс гомдол маргааныг нарийвчлан хянан үзээд эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтны шийдвэрийг хууль зүйн үндэслэлгүй гэж үзэн, хүчингүй болгон шийдвэрлэж төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангаж ажилласан.

Он	Нийт өргөдөл гомдлын тоо		ТАТХ-ийн 39 дүгээр зүйлд заасны дагуу хянан шийдвэрлэсэн маргаан	Эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрийг хууль зүйн үндэслэлтэй гэж шийдвэрлэсэн	Эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрийг хууль зүйн үндэслэлгүй гэж шийдвэрлэсэн
2012	234	МАРГААН	16	4	12
2013	395		5	-	5
2014	512		14	-	14
2015	626		8	-	8
2016	630		3	-	3
2017	514		4	-	4

Төрийн албаны зөвлөлд 2017 онд нийт 514 иргэн, төрийн албан хаагч өргөдөл ирүүлсэн бөгөөд 70 гаруй хувийг нэхэмжлэлийн шаардлагыг хангаж шийдвэрлэсэн. Мөн харьяалах байгууллага, албан тушаалтанд хууль тогтоомжийн дагуу шилжүүлж шийдвэрлүүлсэн бөгөөд бусад өргөдөл гомдлын шинж байдалд тулгуурлан албан тоотоор, зөвлөмж өгөх зарчмаар шийдсэн болно. Эдгээрийн дагуу шийдвэрлэгдээгүй асуудлыг маргааны журмаар Төрийн албаны зөвлөлөөр шийдвэрлэсэн болно.

Маргаан хянан шийдвэрлэлтийн байдалд хийсэн дүгнэлтэд тулгуурлан Төрийн албаны тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийг зөрчиж байгаа нийтлэг зөрчлийг арилгах, албан тушаалтнуудыг төрийн жинхэнэ албаны хүний нөөцийн удирдлагатай холбогдуулан гаргах шийдвэрээ хуулийн дагуу гаргах, хууль бус үйлдэл, үйл ажиллагаа явуулахаас урьдчилан сэргийлэх талаар зөвлөгөө үйлчилгээ үзүүлэх, сургалт, сурталчилгаа явуулах зэрэг арга хэмжээг цаашид хэрэгжүүлэх шаардлагатай нь харагдлаа.

3.2. Төрийн албаны тухай хууль тогтоомжийн биелэлтийг зохион байгуулах, мэргэшил, арга зүйн удирдлагаар хангах. Төрийн байгууллагын үйл ажиллагааг зохицуулсан стандартын хэрэгжилтэд хяналт тавих талаар:

Төрийн албаны зөвлөлөөс 2017 оныг “Хариуцлага, үр дүнгийн жил” болгон зарласантай холбогдуулан төрийн албаны хүний нөөцийн харилцааг зохицуулсан Хууль тогтоомж, дүрэм журмын хэрэгжилтийг шалгаж, илэрсэн зөрчлийг арилгуулах зорилгоор Төрийн албаны зөвлөлийн даргын баталсан тушаалаар байгуулагдсан ажлын хэсэг тайлант онд дараах ажлыг хийж гүйцэтгэлээ. Үүнд:

Төрийн албаны зөвлөлийн даргын батлагдсан удирдамжийн хүрээнд 2017 оны 09 дүгээр сарын 18-30-ны өдрүүдэд Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ажлын алба, Засаг даргын Тамгын газар, Улаанбаатар хотын Захирагчийн

ажлын алба болон Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний агентлагууд Авто замын хөгжлийн газар, Боловсролын газар, Газрын алба, Залуучуудын хөгжлийн газар, Өмчийн харилцааны газар, Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар, Нийгмийн халамжийн газар, Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын газарт, 2017 оны 11 дүгээр сарын 09-13-ны өдрүүдэд, Дорнод аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ажлын алба, Засаг даргын Тамгын газар, Хэрлэн сумын Засаг даргын Тамгын газар, Аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газар, Мэргэжлийн хяналтын газар, Орон нутгийн өмчийн газарт, нийслэлийн Худалдан авах ажиллагааны газарт 2017 оны 11 дүгээр сарын 28, 29-ний өдрүүдэд, Хэнтий, Дорнод аймагт Төрийн албаны тухай хууль тогтоомж, төрийн албаны стандартын хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийхэд Төрийн жинхэнэ албаны удирдах гүйцэтгэх, төрийн үйлчилгээний албан тушаалд удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалт, төрийн албанд анх орох иргэний мэргэшлийн шалгалт өгөөгүй иргэдийг түр орлон гүйцэтгэгчээр болон хөдөлмөрийн гэрээгээр томилсон зөрчил дутагдлууд нэлээд гарсан.

Хяналт шалгалтын дүнг Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж, илэрсэн зөрчлийг арилгах хугацаатай үүрэг өгч, Нийслэл, Дорнод дахь салбар зөвлөлийн даргын сонсголыг 2018 оны 2 дугаар улиралд Зөвлөлийн хуралдаанд хэлэлцүүлэх хугацаатай үүрэг өгч, мэргэшил арга зүйн дэмжлэг үзүүлж, хяналт шалгалтыг нутгийн захиргааны болон харьяа төрийн байгууллагуудад үргэлжлүүлэн хийж зөрчлийг арилгуулж Төрийн албаны зөвлөлд тайлагнах үүрэг чиглэлийг өгч ажиллалаа.

Үүний дүнд Төрийн албаны зөвлөлөөс гаргасан шийдвэрийн дагуу хууль тогтоомж зөрчин удирдах албан тушаалд томилогдсон түр орлон гүйцэтгэгч 33 албан тушаалтныг албан тушаалаас нь чөлөөллөө. Мөн нийслэлийн төрийн өмчийн 11 сургуулийн захирал, 23 цэцэрлэгийн эрхлэгчийн албан тушаалд түр орлон гүйцэтгэгч ажиллаж байгаа ажлын байранд нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлалаа.

Дорнод аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын бүтцийн нэгжийн 5 даргын, аймгийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний 3 агентлагийн даргын, нийслэлийн Худалдан авах ажиллагааны газрын 3 албан хаагчийн ажлын байранд сонгон шалгаруулалтыг хууль тогтоомжийн дагуу явуулж сул орон тоог нөхөж, нийт 76 зөрчлийг илрүүлэн арилгаад байна.

Цаашид дээрх зарчмыг баримтлан томилгоог хуульд нийцүүлэх, зөрчлийг арилгах ажлыг яам, агентлаг, орон нутгийн төрийн байгууллагуудад үргэлжлүүлэн хийж бөгөөд одоогийн байдлаар Гаалийн ерөнхий газарт хяналт, шалгалтыг хийж байна. Мөн Монгол Улсын Төрийн

албаны зөвлөлийн баг бүрэлдэхүүн Говьсүмбэр, Сэлэнгэ, Төв, Дорнод аймагт ажиллаж, аймаг дахь салбар зөвлөлийн үйл ажиллагаатай танилцаж, Төрийн албаны

тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, төрийн алба, албан хаагчидтай холбогдсон асуудлаар мэргэшил, арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллалаа.

Мөн Төрийн албаны зөвлөлөөс 2017 оныг “Хариуцлага, үр дүнгийн жил” болгон зарласантай холбогдуулан төрийн албаны хүний нөөцийн харилцааг зохицуулсан хууль тогтоомжийг сурталчлах, олон нийтэд таниулах, мэргэжил аргагүйн зөвлөгөө өгөх, Төрийн албаны тухай хууль тогтоомжийг тэгш хэрэгжүүлэх чиглэлээр дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ. Тухайлбал:

- Булган аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Төрийн албаны зөвлөлийн Булган аймаг дахь Салбар зөвлөлөөс 2017 оны 01 дүгээр сарын 20-21-ний өдрүүдэд аймгийн төрийн албан хаагчдын нэгдсэн зөвлөгөөн зохион байгуулсан юм. Булган аймгийн 148 төрийн байгууллагын 3940 төрийн албан хаагчийг төлөөлсөн аймаг, сумын Засаг даргын Тамгын газар, Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Ажлын алба, агентлагууд, соёл, боловсрол, эрүүл мэнд, төрийн захиргааны байгууллагын 300 гаруй төрийн албан хаагч зөвлөгөөнд оролцож орон нутагт хэрэгжиж буй Засгийн газрын мөрийн хөтөлбөр болон Булган аймгийн “Хөгжлийн хөтөч” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд төрийн албан хаагчдын үүрэг оролцоо, хариуцлага, ёс зүй, манлайллыг дээшлүүлэх, төрийн ажил, үйлчилгээ иргэдэд тэгш хүртээмжтэй, ил тод нээлттэй, түргэн шуурхай байх арга замыг эрэлхийлсэн илтгэлүүдийг сонсон хэлэлцэж, “Булган аймгийн төрийн албаны хүний нөөцийн бодлого”-ын баримт бичгийн төслөөр таван салбар хэлэлцүүлгийг зохион байгууллаа. Зөвлөгөөнөөс “Хурдтай, хариуцлагатай, хяналттай төрийн алба”-ыг орон нутагтаа төлөвшүүлэх зорилт дэвшүүлж, аймаг, орон нутгийн төрийн албан хаагчдад хандан, “Хуулиа сахиж, иргэдээ дээдэлье” гэсэн уриа бүхий найман зүйл уриалгыг батлан гаргасан юм. Булган аймагт зохион байгуулагдсан энэ зөвлөгөөнд Төрийн албаны зөвлөлийн гишүүн оролцож, Төрийн албаны тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, төрийн албан хаагчтай холбогдсон асуудлаар мэдээлэл өгч, ажилтан албан хаагчдын сонирхсон асуултад хариулсны дараа Булган аймаг дахь Салбар зөвлөлийн гишүүдтэй уулзаж, үйл ажиллагааны үр дүнг сайжруулах талаар, иргэдийн өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх талаар зөвлөмж өгч, Салбар зөвлөлийн гишүүдийн санал бодлыг сонсон, зарим тодорхой асуудлаар хугацаатай үүрэг даалгавар өгсөн юм.
- Хэнтий аймгийн Засаг даргын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан ажлын хүрээнд хэрэгжих дэд хөтөлбөрүүдийн нээлтийн ажиллагаа 2017 оны 02-р сарын 24-ны өдөр тус аймагт зохион байгуулагдаж Төрийн албаны зөвлөлийн Ажлын албаны дарга болон яам, агентлагийн төлөөлөл, аймаг орон нутгийн удирдлагууд, төрийн болон төрийн бус байгууллагын албан хаагчид, иргэд оролцсон. “Бүх нийтийн эрх зүйн боловсрол”, “Архидалтгүй Хэнтий”, “Эрүүл мэнд, хөдөлгөөн, хөгжил”, аялал жуулчлал, жижиг дунд бизнесийг хөгжүүлэх чиглэлээр “Чингис брэнд”, “Хэнтий брэнд”, “Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх”, “Хоршоог хөгжүүлэх”, “Ажилтай орлоготой өрх”, бүтээн байгуулалтын чиглэлээр “Сумын шинэ төв”, “Манай гудамж-Гэрэлтэй гудамж”, “Мянган нуурын хотгор”, “Төрөлх нутагтаа бид” гэсэн 12 чиглэлээр хэрэгжих энэхүү дэд хөтөлбөрүүдийг Хэнтий аймгийн

Иргэдийн Хурлаар хэлэлцэн баталсан бөгөөд бүхэлдээ иргэдийнхээ ажиллаж амьдрах таатай орчинг бүрдүүлэх, аймаг орон нутгаа хөгжүүлэх, аялал жуулчлал, жижиг дунд бизнесийг дэмжих, бүтээн байгуулалт, дэд бүтцийн салбарт олон санал санаачилга гаргасан хөтөлбөрүүд болсон байна.

- Төрийн албан хаагчдын чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, урлагийн авьяас чадварыг нээн хөгжүүлэх, албан хаагчдын нийгмийн идэвхийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Төв аймаг дахь Төрийн албаны салбар зөвлөл зарим төрийн бус байгууллагатай хамтран 2017 оны 05 дугаар сарын 08-ны өдөр аймгийн төрийн албан хаагчдын дунд “Урлагийн анхдугаар наадам” зохион байгуулсан бөгөөд аймгийн Засаг даргын эрхлэх хүрээний асуудал хариуцсан 28 хэлтэс, агентлаг, харьяа байгууллага, 27 сумын нийт 482 албан хаагч оролцож авьяас чадвараа сорьсон юм. Урлагийн наадмын гала тоглолтод Монгол улсын Төрийн албаны зөвлөлийн орон тооны гишүүн, Ажлын албаны дарга, аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дарга, аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга бөгөөд Төрийн албаны салбар зөвлөлийн дарга нарын зэрэг албаны хүмүүс оролцов.
- Төрийн албаны зөвлөлөөс орон нутагт зохион байгуулж байгаа удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалтын явцад хөндлөнгийн, гэнэтийн шалгалт хийж байгаа билээ. Энэ хүрээнд ажлын хэсэг 2017 оны 11 дүгээр сарын 10-нд Дорнод аймагт ажиллаж тус аймгийн Гурванзагал сумын Засаг даргын Тамгын газрын санхүүгийн албаны дарга, Хөлөнбуйр сумын цэцэрлэгийн эрхлэгч, Баян-Уул, Дашбалбар сумын дунд сургуулийн захирлын сонгон шалгаруулалтын явцад гэнэтийн шалгалт хийж нээлттэй сонгон шалгаруулалтад орохоор бүртгүүлсэн иргэд ажлын байранд тавигдаж байгаа шаардлагыг хангаж байгаа, эсэхийг бичиг баримттай нь тулгаж үзэхэд Гурванзагал сумын Засаг даргын Тамгын газрын Санхүүгийн албаны даргын албан тушаалд өрсөлдөхөөр бүртгүүлсэн 5 иргэн ажлын байрны шаардлагыг хангахгүй байсан тул уг сонгон шалгаруулалтыг цуцалсан юм. Ажлын хэсгийнхэн Дорнод аймагт ажиллах хугацаандаа албан тушаалтныг томилж, чөлөөлсөн шийдвэр хуульд нийцэж байгаа эсэхийг хянаж, түр орлон гүйцэтгэгчээр ажиллаж байгаа, хууль зөрчин томилогдсон албан хаагчдын судалгааг гаргаж, зөрчлийг арилгуулах чиглэлээр хугацаатай үүрэг өгч, мөн эрх нь зөрчигдсөн төрийн албан хаагчдын өргөдөл гомдлыг хэрхэн шийдвэрлэж байгаатай танилцахын зэрэгцээ орон нутгийн төрийн байгууллагын үйл ажиллагаа, үйлчилгээний талаар ард, иргэд албан хаагчдаас түүвэр судалгаа авч ажиллав.
- 2017 оны 11 дүгээр сарын 09-ний өдөр Төв аймгийн Бүрэн, Өндөрширээт, Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газрын даргын, Архуст, Баян, Баяндэлгэр, Баян-Өнжүүл, Эрдэнэсант сумдын Соёлын төвийн эрхлэгчийн, Баянхангай, Баян-Өнжүүл, Заамар, Лүн сумын Эрүүл мэндийн төвийн эрхлэгчийн, Дэлгэрхаан сумын Санхүүгийн албаны дарга бөгөөд ерөнхий нягтлан бодогч зэрэг 13 төрийн албаны удирдах албан тушаалтны ажлын байранд нээлттэй сонгон шалгаруулалт явагдсан бөгөөд Төрийн албаны зөвлөлөөс томилогдсон ажлын хэсэг “Хариуцлага сахилга, үр дүнгийн жил”-ийн ажлын хүрээнд Төрийн албаны тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, нээлттэй сонгон шалгаруулалтын

шалгалтын явцад гэнэтийн шалгалт хийн, Төв аймагт ажилласан юм. Ажлын хэсгийнхэн нээлттэй зарлагдсан ажлын байранд тавьсан шаардлагын дагуу иргэдийг бүртгэсэн эсэх, шалгалт авч байгаа байдал, явцад хөндлөнгөөс хяналт тавихын зэрэгцээ иргэдээс төрийн албаны хууль тогтоомжийн хэрэгжилт төрийн албаны удирдлагын манлайлал, иргэдэд үзүүлж буй үйлчилгээний чанарын талаар тандалт судалгаа хийж ажиллав.

- Нийслэл болон Төв, Дорнод аймгийн нутгийн захиргааны зарим байгууллагуудад Төрийн албаны тухай хууль тогтоомж хэрхэн хэрэгжиж байгааг шалгасан хяналт шалгалтын ажлын хэсэг хоёр аймаг, нийслэлийн төрийн байгууллагуудад шалгалт өгөөгүй иргэдийг түр орон гүйцэтгэгчээр, хөдөлмөрийн гэрээгээр томилж, Төрийн албаны тухай хууль, дүрэм журмыг зөрчсөн 61 зөрчлийг илрүүлсэн байна. Удирдах албан тушаалтны нээлттэй сонгон шалгаруулалтад ажлын байрны шаардлага хангаагүй иргэдийг оруулсан зөрчил мөн илэрсэн тул шалгалтыг нь цуцлах хүртэл арга хэмжээ авч Зөвлөлийн хуралдаанаар шалгалтын дүнг хэлэлцээд, хууль бус томилгоотой 61 иргэний асуудлыг хуульд нийцүүлэх, зөрчлийг арилгуулах хугацаатай үүрэг даалгавар өгөв.

Тайлан мэдээ гаргах, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн болно: Үүнд:

- Төрийн албаны зөвлөлөөс Авлигатай тэмцэх газраас нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшүүлсэн иргэний хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлгийг хянасан талаар мэдээлэл, судалгаа авч дүн шинжилгээ хийв. 2017 онд Хянасан хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг, түүний шийдвэрлэлт:

	Зөрчилгүй		Зөрчлийг анхааруулсан		Буцаасан		Илт зөрчилтэй		Нийт дүн	
	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь	Тоо	Хувь
Яам	872	85.6	99	9.7	45	4.4	3	0.3	1019	11.9
Агентлаг	4369	87.5	349	7.0	265	5.3	11	0.2	4994	53.6
Аймаг	2553	77.4	206	6.3	516	15.7	21	0.6	3296	35.4
Бүгд дүн	7794	83.7	654	7.0	826	8.9	35	0.4	9309	100.0

Авлигатай тэмцэх газраас ирүүлсэн дээрх тоон мэдээллээс харахад 2017 онд төрийн төв болон нутгийн захиргааны байгууллага, төрийн өмчийн оролцоотой байгууллагаас нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн нийт 9309 иргэний хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлгийг хуульд заасны дагуу хянуулж, дүгнэлт гаргуулахаар АТГ-т хүсэлт хүргүүлжээ. Нийт мэдүүлэг гаргагчийн 6013 буюу 64.6 хувь нь Улаанбаатар хотод, 3296 буюу 35.4 хувь нь орон нутагт байна.

Авлигатай тэмцэх газар Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн дагуу хянан үзээд 9309 иргэнээс 7794 (83.7%) иргэнийг тухайн албан тушаалд томилоход зөрчилгүй, харин 654 (7.0%) иргэнийг нэр дэвшүүлсэн албан тушаалд томилоход зарим нэг зөрчил үүсэж болзошгүй тул анхааруулсан, нэр дэвшүүлсэн 826 (8.9%) иргэний албан бичгийн бүрдэл шаардлага хангаагүй тул хянах

боломжгүй буцаасан, 35 (0.4%) иргэн нь тухайн нэр дэвшүүлсэн албан тушаал хашихад илт ашиг сонирхлын зөрчилтэй гэсэн дүгнэлт гаргажээ.

- Төрийн албаны зөвлөлийн тогтоолоор нэр дэвшүүлсэн нэр бүхий иргэдийг Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль"-ийн 23 дугаар зүйлийн 23.5, Төрийн албаны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2-т заасан шаардлагыг баримтлан, тухайн албан тушаалд томилуулах арга хэмжээ авахыг томилох эрх бүхий албан тушаалтанд болон Салбар зөвлөлүүдэд тухай бүр үүрэг болгож, гүйцэтгэлд хяналт тавьж ажилласан.

3.3. Ёс зүйн хэм хэмжээг сахиулах талаар:

Дорноговь аймгийн Төрийн албаны салбар зөвлөлөөс 2017 оны “Төрийн албан хаагчдын сахилга хариуцлагыг дээшлүүлэх жил” болгон зарлаж “Төрийн албан хаагчдын нэгдсэн сургалт, зөвлөгөөн”-ийг 2017 оны нэгдүгээр сарын 28-ны өдөр зохион байгуулсан юм. Сургалт семинарт аймаг, сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газар болон төрийн байгууллагын 480 гаруй ажилтан албан хаагчид оролцож “Төрийн албан хаагчдын ёс зүй, ажлын байрны тодорхойлолт” сэдвээр мэдээлэл хийсэн. Түүнчлэн дараах байгууллагуудад ёс зүйн талаар сургалт зохион байгуулав.

Д/д	Байгууллага	Огноо	Хамрагдсан ТАХ-н тоо
1	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт	2017.02.21	25
2	Үндсэн хуулийн цэцийн Тамгын газар	2017.03.30	20
3	Хил хамгаалах ерөнхий газар	2017.04.17	35
4	Хууль зүйн туслалцааны төв	2017.04.27	15
5	Татварийн ерөнхий газар	2017.06.27	45
6	Нийслэлийн СХД-ийн ЭМНД-ийн хэлтэс	2017.09.29	48

Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлийг хянан шийдвэрлэх хүрээнд:

Төрийн албан хаагчийн ёс зүйг сахиулах, ёс зүй ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд төрийн байгууллагуудын дэргэд ёс зүйн хороо ажиллаж байна. Эдгээр ёс зүйн хороодоос 2017 онд ирүүлсэн мэдээг нэгтгэн үзүүлбэл дараах байдалтай байна.

Төрийн байгууллагын соёл болон төрийн албан хаагчдын ёс зүйг төлөвшүүлэх нь тус Зөвлөлийн чиг үүрэгт хамааралтай үүрэг, зорилтын нэг юм.

Төрийн албаны зөвлөл нь төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлийг бүртгэн нэгтгэх, шинжилгээ, дүгнэлт хийх замаар төрийн албан хаагчдын ёс зүйн боловсрол, соёлыг дээшлүүлэх чиглэлээр анхааран ажиллаж ирлээ.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2010 оны 288 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм”, Төрийн албаны зөвлөлийн 2010 оны 129 дүгээр тогтоолоор баталсан “Төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн дүрмийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, ёс зүйн зөрчлийг хянан шийдвэрлэх журам”-ын 2.6, 2.7-д заасны дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн Ёс зүйн хороо нь төрийн захиргааны байгууллагуудын ёс зүйн хороодоос төрийн захиргааны албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлийн мэдээг 2017 оны бүтэн жилийн байдлаар нэгтгэлээ.

Төрийн захиргааны байгууллагуудын ёс зүйн хороод 2017 онд нийт 334 ёс зүйн зөрчлийг хянан шийдвэрлэснийг дараах байдлаар танилцуулж байна.

Хүлээн авсан үндэслэл					Зөрчлийг анх буюу давтан үйлдсэн аль нь болох		Хэрхэн шийдвэрлэсэн тухай					
Журмын 1.2		Журмын 2.2.5					Ёс зүйн хорооны дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрсөн эсэх		Томилох эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэр			
							зөвшөөрсөн	зөвшөөрөөгүй	ТАТХ-ийн 26.1.1	ТАТХ-ийн 26.1.2	ТАТХ-ийн 26.1.3	Сахилгын шийтгэл ногдуулах шаардлагагүй гэж үзсэн
Гомлоор	Мэдээллээр	Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн мэдээллийн мөрөөр	Ёс зүйн хороо өөрийн санаачлагаар	Байгууллагын удирдлагын шийдвэрээр			Анх	Давтан				
70	23	-	12	229	287	47	302	32	137	132	10	55
334					334		334		334			
Нийт 334 ёс зүйн зөрчил												

Дээрх байдлаас үзэхэд ёс зүйн зөрчил гарсан байдлаараа 2017 онд 2014 онд гарсан ёс зүйн зөрчилтэй ойролцоо тоотой байна. 2017 оны оныг “Хариуцлага-үр дүнгийн жил” болгосонтой холбоотойгоор ёс зүй хариуцлагын талаар төрийн байгууллагууд анхаарч ирсэн байна гэж үзлээ. 2017 оны ёс зүйн зөрчлийн хувьд байгууллага өөрийн санаачилгаар ёс асуудлыг хянан шийдвэрлүүлэх санал түлхүү гаргасан нь тухайн байгууллагын удирдах, гүйцэтгэх албан тушаалтны хоорондын харьцаанаас үүдэлтэй байх шинжтэй байна.

2019 оноос хэрэгжих хуулийн хүрээнд ёс зүйн талаар авах арга хэмжээний нэг нь “ёс зүйн дүрэм”-ийг шинээр боловсруулан хэрэгжүүлэх асуудал юм.

Төрийн албан хаагчийн ёс зүй, хариуцлагын талаар сургалт зохион байгуулсан байдал:

Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөл Говьсүмбэр аймгийн Засаг даргын Тамгын газартай хамтран тус аймагт 2017 оны 03 дугаар сарын 27-ны өдөр Төрийн албан хаагчдын нэгдсэн сургалт зохион байгууллаа. Эл арга хэмжээнд Төрийн албаны зөвлөлийн төлөөлөл Төрийн албаны зөвлөлийн Ажлын албаны дарга, ажилтнууд оролцсон юм. Сургалтад Төрийн албаны зөвлөлийн төлөөлөл “Төрийн албаны шинэчлэл” сэдвээр лекц уншиж, төрийн албанд чадвар, сэтгэл, ёс зүйг эрхэмд тооцох чиглэлээр үүрэг, чиглэл өгч, шинээр орж байгаа албан хаагчдын тангараг өргөх ёслолын ажиллагаанд оролцсон.

3.4. Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг боловсруулан батлахад санал өгөх талаар:

Төрийн захиргааны байгууллагын бүтэц, тогтолцооны өөрчлөлт

Засгийн газрын 2008 оны 65, 2012 оны 14, 2014 оны 327, 2014 оны 382, 2016 оны 03 дугаар тогтоолоор яамдын бүтцийг, Засгийн газрын 2012 оны 43, 2014 оны 387, 2016 оны 04 дүгээр тогтоолоор баталсан Засгийн газрын тохируулагч, хэрэгжүүлэгч агентлагийн орон тооны өөрчлөлтийн судалгааг тус тус шинэчлэн гаргав.

Сүүлийн 20 гаруй жилийн хугацаанд төрийн захиргааны байгууллагын бүтэц, тогтолцоо хэрхэн өөрчлөгдөж ирсэн байдлыг Улсын Их Хурал, Засгийн газраас гаргасан шийдвэрт үндэслэн авч үзэхэд төрийн захиргааны байгууллагуудын тогтолцоо, бүтэц зохион байгуулалт нь тогтвортой биш, сонгуулиас сонгуулийн хооронд 4 жил тутамд өөрчлөгдөж байсан бөгөөд ялангуяа 2012 оноос яам, агентлагийн бүтэц зохион байгуулалтад бараг жил тутам өөрчлөлт хийгдэж ирсэн дүр зураг харагдаж байна.

Яам, агентлагийн тоо

№	Он Байгууллага	1992	1996	2000	2004	2008	2012	2013	2014 оны 10-р сар	2014 оны 12-р сар	2015 оны 12-р сар	2016 оны 7-р сар /олоо мөрдөгж байгаа/
1	Яам	16	9	11	13	11	16	16	13	15	15	13
2	Засгийн газрын тохируулагч агентлаг	-	22	17	14	12	11	11	11	10	9	10
3	Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг	-	37	31	23	31	17	19	19	19	18	17
Нийт агентлагийн тоо		-	59	48	37	43	28	30	30	29	27	27
НИЙТ ДҮН			68	59	50	54	44	46	46	44	42	40

Сүүлийн жилүүдэд яам, агентлагийн тооны өөрчлөлт харьцангуй тогтвортой, хэлбэлзэл багатай, жилээс жилд буурах хандлагатай мэт боловч яамдыг салгах, нийлүүлэх, нэршлийг солих, агентлагийн харьяаллыг өөрчлөх зэрэг хөдөлгөөнийг 2012 оноос хойш 5 удаа, зарим жилд 2 удаа хийж ирсэн байдаг.

Мөн 1992 оноос хойш ажилласан Монгол Улсын Засгийн газрууд дунджаар 1.5-1.6 жил ажилласан, энэ хугацаанд зөвхөн 2 Засгийн газар бүрэн эрхийн хугацааг гүйцээж ажилласан талаар Үндэсний судлаачдын баг судалгаа хийн дүгнэлт гаргасан. Засгийн газрын байгаа нь төрийн бодлогыг тогтвортой хэрэгжүүлэхэд саад болж, улс орны хөгжилд сөрөг нөлөө үзүүлж байна.

Түүнчлэн сүүлийн жилүүдэд бүтцийн өөрчлөлтийг богино хугацаанд ийнхүү олон удаа хийсний улмаас төрийн албан хаагчдын хөдөлгөөн ихсэж, төрийн алба мэргэшсэн, тогтвортой байх зарчмыг алдагдуулахад хүргэж байна.

ДӨРӨВ. ТӨРИЙН АЛБАН ТУШААЛЫН АНГИЛАЛ, ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТТЭЙ ХОЛБОГДСОН ЧИГ ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

4.1. Төрийн захиргааны албан тушаалын ангилал, зэрэглэлийн талаар санал боловсруулах талаар:

Засгийн газрын 2007 оны 354 дүгээр тогтоолоор баталсан Төрийн албан хаагчийн ангилал зэрэглэлийг төрийн байгууллагууд үйл ажиллагаандаа мөрдөж байна.

Уг ангилал зэрэглэлд багтаагүй албан тушаалууд цөөнгүй байдаг тул төрийн албан хаагчийг томилж, ангилал зэрэглэлийг тогтооход бэрхшээл үүсдэг тул дараах өөрчлөлт хийх шаардлагатай байна. Үүнд:

- Төрийн захиргааны болон төрийн үйлчилгээний албан тушаалын нэршлийг нэг мөр болгох
- Сайдын ажлын албаны ажилтнуудын ангилал зэрэглэлийг тогтоох /Сайдын Зөвлөх, хэвлэл мэдээллийн ажилтан, туслах/

- Бүх шатны прокурорын ажлын алба, Шүүхийн тамгын газрын албан тушаалыг төрийн захиргааны албан тушаалын ангилалд оруулах,
- Хот, тосгоны захирагчийн ажлын албаны удирдах, гүйцэтгэх албан тушаалыг ангилалд хамааруулах,
- Төсвөөс цалин авдаг атлаа ангилал зэрэглэлд хамаардаггүй албан хаагчдыг хэрхэх асуудлыг шийдвэрлэх /тусгай сангуудын албан хаагчид /
- Орон нутгийн Засаг даргын Тамгын газрын мэргэжилтэн, суманд ажилладаг төвлөрсөн удирдлагатай байгууллагын албан хаагчдын ангилал, зэрэглэл ялгаатай байгаа нь Төрийн албаны тухай хуулийн 281 дүгээр зүйлийн 281.3.1-д “адил албан тушаалд ижил хэмжээний цалин хөлс тогтоох” гэж заасныг зөрчиж байгаа тул нэгдсэн зохицуулалтад оруулах,
- Гааль, Татвар, Мэргэжлийн хяналт, Нийгмийн даатгал, Халамж зэрэг байгууллагуудыг төвлөрсөн удирдлагатай болгосноор аймаг суманд ажиллаж байгаа албан хаагчийн үйл ажиллагаанд тавих хяналт суларч иргэдэд хүргэх төрийн үйлчилгээнд доголдол гарч төрийн албаны нэр хүндэд сөргөөр нөлөөлж, Төрийн албаны захирах, захирагдах ёсны зарчим алдагдахад хүрч байгаа талаар санал гомдлууд Төрийн албаны зөвлөлд удаа дараа ирж байна. Цаашид удирдлагыг төвлөрлийг сааруулж, төвлөрсөн удирдлагатай байгууллагын тоог цөөлөх шаардлагатай байна.

4.2. Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлж дүгнэх журмын талаар:

Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн үйл ажиллагааны үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлж дүгнэх журмуудыг Төрийн албаны зөвлөлийн 2012 оны 134-р тогтоолоор батлан мөрдүүлж байна. Журмын хэрэгжүүлэх ажлыг мэргэшил, арга зүйн удирдлагаар хангах ажлын хүрээнд төрийн байгууллагуудад сургалт зохион байгуулж ажиллав. Үүнд:

Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар, Хил хамгаалах ерөнхий газар, Улсын ерөнхий прокурор, Гаалийн ерөнхий газрын харьяа байгууллагуудын хүний нөөцийн асуудал хариуцсан мэргэжилтнүүд, Газрын харилцаа, геодези зураг зүйн газар, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Газрын алба, Баянгол дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Ажлын алба, Сонгинохайрхан дүүргийн бүртгэлийн хэлтэс зэрэг байгууллагууд, аймгуудын Хот тосгоны захирагч нарт Төрийн албан хаагчийн үр дүнгийн гэрээ байгуулах, дүгнэх асуудлаар сургалт зохион байгуулж зөвлөгөө өглөө. Нийслэлийн Чингэлтэй дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Ажлын алба, Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын ерөнхий газар, Төрийн албаны зөвлөлийн Дундговь аймаг дахь Салбар зөвлөл, Нийслэлийн Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын газар, Төрийн албаны зөвлөлийн Говьсүмбэр аймаг дахь Салбар зөвлөл, Төрийн албаны зөвлөлийн Архангай аймаг дахь Салбар зөвлөл, Төрийн албаны зөвлөлийн Хөвсгөл аймаг дахь Салбар зөвлөл, Нийслэлийн аялал жуулчлалын газар, Улсын Их Хурлын Тамгын газрын нийт 490 албан хаагчид үр дүнгийн гэрээ сэдвээр сургалт зохион байгуулсан.

ТАВ. ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧИЙН СУРГАЛТ, ХӨГЖИЛТЭЙ ХОЛБОГДСОН ЧИГ ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

5.1. Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн мэдлэг, үр чадварыг дээшлүүлэх сургалтыг зохион байгуулах талаар:

Удирдлагын академид төсвийн санхүүжилтээр сургалтад хамруулах тухай 2017 оны төлөвлөгөөг Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга, Төрийн албаны зөвлөлийн дарга нар зөвшөөрч, баталсан бөгөөд уг сургалтын төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу яамдын Төрийн нарийн бичгийн дарга нарт зориулсан **“Орчин үеийн төрийн бодлого, удирдлага, манлайлал”** сэдэвт сургалтыг 2017 оны 02 дугаар сарын 03-ны өдөр, агентлагийн дарга нарт зориулсан **“Төрийн захиргааны удирдлага, манлайлал”** сэдэвт сургалтыг 2017 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдөр, Төрийн албаны зөвлөлөөс сонгон шалгаруулж, нэр дэвшин томилогдсон яам, агентлагийн газрын дарга нарт зориулсан **“Төрийн захиргааны удирдлага, манлайлал”** сэдэвт сургалтыг 2017 оны 01 дүгээр сарын 26-ны өдөр, 02 дугаар сарын 02-ны өдөр тус тус зохион байгуулсан. Сургалтад Төрийн албаны зөвлөлөөс 2016, 2017 онд сонгон шалгаруулж, нэр дэвшин томилогдсон Төрийн нарийн бичгийн дарга, агентлагийн дарга, яам, агентлагийн газрын дарга нараас гадна Зөвлөлийн Ажлын албаны албан хаагчид оролцсон нь ихээхэн ач холбогдолтой сургалт болсон юм.

Сургалтыг Удирдлагын академийн “Харвард” сургалтын танхимд зохион байгуулж, Төрийн дипломат ёс, албан харилцааны мэдлэг, арга барил эзэмшүүлэх, Төрийн бодлого боловсруулалтын мэдлэг чадвар эзэмшүүлэх, Төрийн байгууллагын стратеги төлөвлөлтийн арга зүй, мэдлэг эзэмшүүлэх, Төрийн байгууллагын хүний нөөцийн удирдлага, зохион байгуулалтын мэдлэг чадвар эзэмшүүлэх, Төрийн албаны удирдлага, манлайллын цаг үеийн асуудлаар санал солилцох зорилтын хүрээнд төрийн албаны удирдах албан хаагчийн бодлого боловсруулах, манлайлан удирдах мэдлэг чадварыг хөгжүүлэх зорилгоо биелүүлсэн, үр дүнтэй сургалт болсон.

Төрийн албаны зөвлөл нь хуульд заасан бүрэн эрхийнхээ хүрээнд төрийн боловсон хүчний бодлогын удирдамжаар хангах, төсвийн захиргааны болон хүний нөөцийн менежментийн асуудлаар гүйцэтгэх эрх мэдлийн байгууллага, тэдгээрийн удирдах ажилтныг мэргэшил, арга зүйн зөвлөгөө, үйлчилгээгээр хангах үүрэгтэй.

Удирдлагын академийн сургалтын урт, богино хугацааны жилийн төлөвлөгөөг төрийн байгууллага, албан хаагчдын сургалтын хэрэгцээнд нийцүүлэн 2017 оны 01-р сард хянан батлав. Үг төлөвлөгөөнд төрийн удирдах болон гүйцэтгэх албан хаагчдад зориулсан мэргэшүүлэх болон богино хугацааны зорилтот танхимын сургалт, ажлын байран дээрх сургалт, зайн сургалтыг тусгахын зэрэгцээ “Монгол Улсын төрийн захиргааны тогтолцоо: Засгийн газрын агентлагийн харьцуулсан судалгаа”, “Парламент, Засгийн газар хоорондын харилцааны эрх зүйн үндэс, түүнийг үндсэн хуулийн эрх зүйн хүрээнд боловсронгуй болгох арга зам”, “Төрийн өмчит компанийн засаглал төсвийн орлого бүрдүүлэхэд нөлөөлөх нь”, “Монгол хүний үнэт зүйл, хандлагын өнөөгийн байдал” зэрэг судалгааны сэдвийг тодорхойлон судалгаа хийлгэхээр батлуулав.

ЗУРГАА. ТӨРИЙН ЖИНХЭНЭ АЛБАН ХААГЧИЙН ЗЭРЭГ ДЭВ, ШАГНАЛ УРАМШУУЛАЛ, ЦАЛИН ХӨЛСТЭЙ ХОЛБОГДСОН ЧИГ ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

6.1. Төрийн захиргааны албан тушаалын тэргүүн түшмэл, эрхэлсэн түшмэлийн зэрэг дэв олгох асуудлын талаар:

Төрийн жинхэнэ албан тушаалын зэрэг дэв:

Монгол Улсын Их Хурлын “Төрийн захиргааны албан тушаалын зэрэг дэв, түүний нэмэгдэл олгох журам батлах тухай” 1995 оны 73 дугаар тогтоолоор баталсан журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлд 2017 онд төрийн захиргааны төв болон нутгийн захиргааны /давхардсан тоогоор/ **14** байгууллагаас зэрэг дэв олгуулах саналыг Төрийн албаны зөвлөлийн Салбар зөвлөлөөр дамжуулан төрийн захиргааны **28** албан хаагчид албан тушаалын тэргүүн түшмэлийн болон эрхэлсэн түшмэлийн зэрэг дэв олгуулах санал, хүсэлт ирүүлснийг хянаж шийдвэрлэх субьектэд уламжлав.

Үүний үр дүнд: Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2017 оны 41 дугаар зарлигаар 1, 42 дугаар зарлигаар 1 албан хаагчид Тэргүүн түшмэлийн зэрэг дэв,

- Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2017 оны 43 дугаар захирамжаар 10, 124 дүгээр захирамжаар 16 албан хаагчид Эрхэлсэн түшмэлийн зэрэг дэв тус тус олгосон.

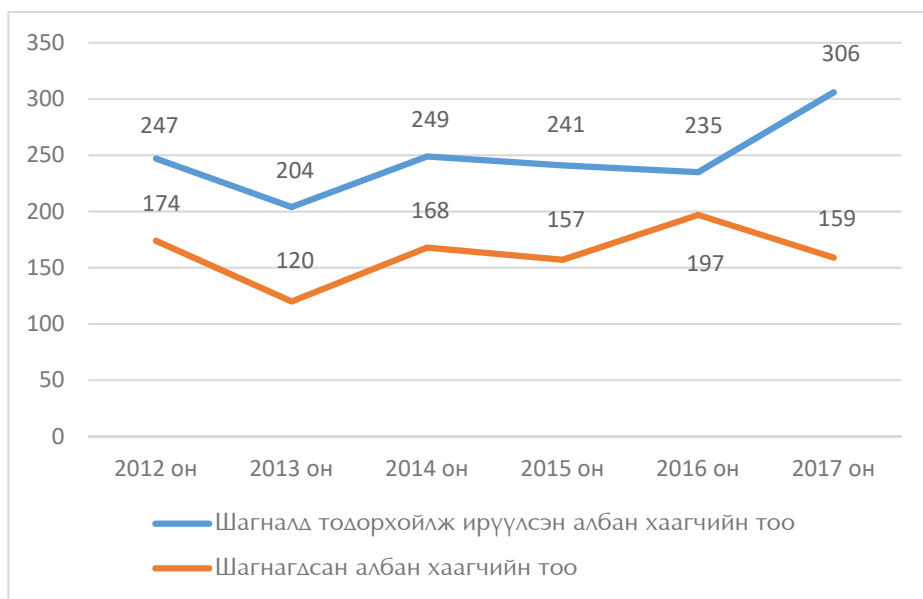
6.2. Төрийн албан хаагчдын хөдөлмөрийн үнэлгээ

Төрийн байгууллагад тогтвор суурьшилтай ажилласан, мэргэжлийн өндөр үр чадвар гарган, эрхэлсэн ажилдаа өндөр амжилт үзүүлж үйл ажиллагааны үнэлгээгээр сайн үнэлэгдсэн, төрийн байгууллагын зорилго, чиг үүргийг хэрэгжүүлэхэд бодитой хувь нэмэр оруулсан ба төр засгийн бодлого шийдвэрийг хэрэгжүүлэхэд шинэлэг

арга ажиллагааг нэвтрүүлсэн, ёс зүй, манлайллын хувьд үлгэр жишээ ажиллаж, ашиг сонирхлын болон ёс зүйн зөрчилгүй ажилласан албан хаагчдыг **“Төрийн албаны тэргүүний ажилтан”** цол, тэмдгээр шагнадаг.

Төрийн албаны зөвлөлд 2017 онд (давхардсан тоогоор) **102** байгууллага, албан тушаалтнаас нийт **306** албан хаагчийг шагнуулахаар тодорхойлж ирүүлснээс 159 албан хаагчийг “Төрийн албаны тэргүүний ажилтан” цол тэмдгээр шагнах шийдвэр гарчээ.

Төрийн албаны зөвлөл 2017 онд өөрийн цахим хуудсаар Монгол Улсын төрийн албаны тогтолцоог боловсронгуй болгон бэхжүүлэхийн төлөө олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж, олон түмний хүндэтгэл хүлээсэн төр, нийгмийн ахмад зүтгэлтэн, төрийн албан хаагчдыг нэрлэх санал асуулга явуулсан бөгөөд санал асуулгаар хамгийн олон санал авсан дараах нэр бүхий гурван иргэнийг “Төрийн албаны тэргүүний ажилтан” цол, тэмдгээр шалгаруулан шагнав. Үүнд:

- Монгол Улсын баатар, нэрт дипломатч, улс төрийн нэрт зүтгэлтэн, ахмад дайчин Пунцагийн Шагдарсүрэн,
- Монгол Улсын Ерөнхий сайд асан, гавьяат эдийн засагч Думаагийн Содном,
- Монгол Улсын Эрүүлийг хамгаалахын гавьяат ажилтан Доржийн Мөнхөө.

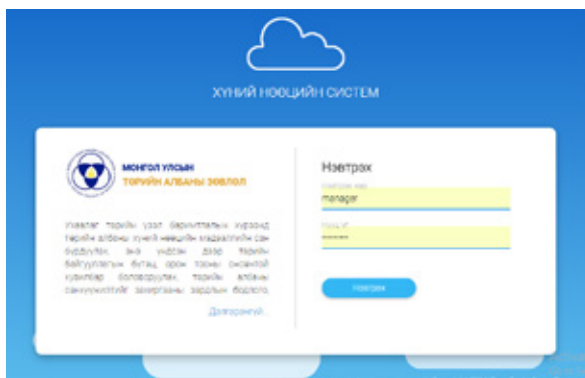
ДОЛОО. ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧИЙН ТОО БҮРТГЭЛ ХӨТЛӨХТЭЙ ХОЛБОГДСОН ЧИГ ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

“Төрийн албан хаагчийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэлийн мэдээ”-гаргах хүний нөөцийн системийг шинэчлэв. Системийг туршилтын хугацаагаар ашиглаж эхлээд байгаа бөгөөд төрийн албан хаагчдын хөдөлгөөний тайлан мэдээ гаргах Салбар зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга, хүний нөөцийн ажилтнуудад шинэ систем танилцуулж, сургалт зохион байгууллаа.

Төрийн албан хаагчийн бүрэлдэхүүн, хөдөлгөөний мэдээг нэгтгэх, мэдээллээр хангах талаар:

Төрийн албаны зөвлөл нь төрийн албан хаагчийн бүрэлдэхүүн, хөдөлгөөний тайлан, мэдээ, статистикийг 2018 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрийн байдлаар гарган Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Монгол Улсын Их Хурлын дарга, Монгол Улсын Ерөнхий сайдад тус тус хүргүүлдэг билээ.

2017 онд Төрийн албан хаагчийн улсын нэгдсэн мэдээллийн санг хөтлөх системийн тендерийг зарлаж, шалгарсан гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулсан. Гүйцэтгэгчийн хийж гүйцэтгэсэн системийг туршилтын хэлбэрээр үйл ажиллагаандаа ашиглан 2017 оны тайланг гаргахаар зорьж байна. Систем өөрчлөгдсөнтэй холбоотойгоор Төр засгийн удирдах бусад дээд байгууллага, яам, агентлаг болон нийслэлийн нутгийн захиргааны байгууллагуудын 130 орчим хүний нөөцийн ажилтанд сургалт зохион байгуулав.

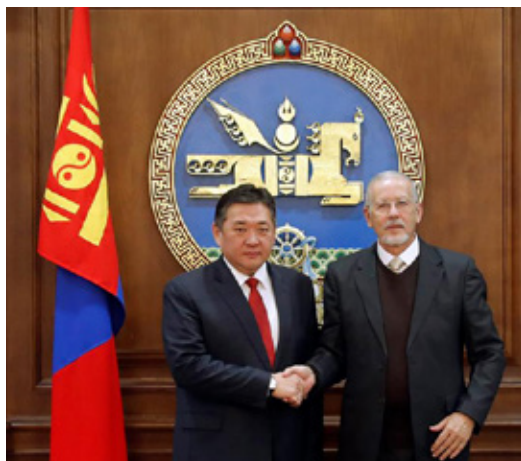

Шинэ системийг ашиглах зааврыг видео хэлбэрийн гарын авлага бэлтгэж, мөн хүний нөөцийн ажилтнуудад үлгэрчилсэн төлөвлөгөө, системд мэдээлэл оруулах алхам зэргийг бэлтгэн цахим хуудсанд байршуулав. Системд мэдээлэл оруулж буй албан хаагчдад түргэн шуурхай мэдээлэл өгч, мөн тэдгээрийг хоорондоо санал

бодлоо солилцох боломжийг үүсгэж фэйсбүүк бүлэг үүсгэн, мэдээллүүдийг тухай бүр байршуулж, асуултуудад хариулж, мэдээлэл оруулах явцад учирч буй асуудал бүрд тухай бүр шийдвэрлэх арга замын талаар заавар өгч, алдаа гарч болзошгүй тохиолдолд шийдвэрлэх арга замын талаар зурагт зааварчилгаа бэлдэж цахим хуудсанд байршуулж мэдээлэл хүргэж байна.

НАЙМ. ТӨРИЙН АЛБАНЫ ЗӨВЛӨЛИЙН БУСАД ЧИГ ҮҮРГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

Төрийн албаны зөвлөлийн гадаад хамтын ажиллагаа

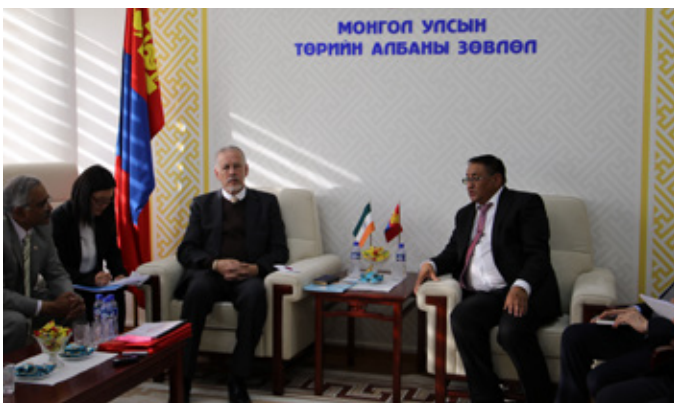
Төрийн албаны зөвлөлөөс 2017 онд гадаад орнуудын төрийн албаны стандартыг судлах, гадаад харилцааг өргөжүүлэх үүднээс дараах ажлуудыг зохион байгуулав. Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөлийн дарга Б.Цогоогийн урилгаар Бүгд Найрамдах Энэтхэг Улсын Төрийн албаны Комиссын дарга проф. Давид Р.Суемлех тэргүүтэй төлөөлөгчид 10 дугаар сарын 18-22-ны өдрүүдэд Монгол Улсад айлчилсан. Давид Р.Суемлех тэргүүтэй төлөөлөгчид айлчлалын хүрээнд Монгол Улсын Их Хурлын дарга М.Энхболд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын

Тэргүүн дэд дарга Ш.Солонго болон албаны бусад хүмүүстэй уулзаж хоёр орны хамтын ажиллагааны талаар санал солилцлоо.

Зөвлөлийн дарга Б.Цогоо БНЭУ-ын Төрийн албаны төв комиссын дарга проф. Давид Р.Суемлех тэргүүтэй төлөөлөгчдийг хүлээн авч уулзсан юм.

Уулзалтаар Төрийн албаны зөвлөлийн дарга Зөвлөлийн үйл ажиллагаа, онцлог, хууль эрх зүйн орчны талаар танилцуулаад, Энэтхэгийн Төрийн албаны төв комисстой хамтран ажиллах санамж бичиг байгуулбал манай хоёр орны Төрийн албаны төв байгууллагуудын хамтын ажиллагаа улам өргөжин бэхжихэд чухал түлхэц болно гэдэгт итгэж буйгаа илэрхийлсэн юм. Ноён Давид Р.Суемлех эртний түүхт, найрсаг харилцаатай Монгол оронд айлчлах боломж олгосонд Төрийн албаны зөвлөлийн дарга Б.Цогоод талархал илэрхийлээд, БНЭУ-ын Төрийн албаны төв комиссын үйл ажиллагааны талаар товч танилцуулсан.

Тэрээр Энэтхэгийн Төрийн албаны төв комиссын бүрэн эрхийг Үндсэн хуулиар зохицуулдаг гээд сонгон шалгаруулалтад тэнцэж, төрийн албанд орсон хүн маань 30-35 жилийн дараа дэд сайд болтлоо дэвшиж ажилладаг. Энэтхэгт 5 жилд нэг удаа сонгууль явагддаг ч

төрийн албанд ямар нэг өөрчлөлт ордоггүй тогтвортой байдаг, албан хаагчид маань сэтгэл хангалуун байдаг хэмээлээ. Ярианыхаа төгсгөлд ноён Ноён Давид Р.Сүемлех Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөлтэй харилцан ойлголцлын санамж бичиг удахгүй байгуулах бодолтой байгаагаа илэрхийлсэн байна. Уулзалтын явцад төрийн жинхэнэ албанд анх орох болон удирдах албан тушаалтныг сонгон шалгаруулалтын талаар, сонгон шалгаруулалтыг хэрхэн зохион байгуулах талаар, сонгон шалгаруулалттай холбоотой маргааны хэрхэн шийдвэрлэдэг тухай, албан тушаалтныг сэлгэж, шилжүүлэн ажиллуулах талаар, албан тушаалтанд хариуцлага хэрхэн тооцдог зэрэг асуудлаар харилцан ярилцаж, санал бодлоо солилцсон юм. Уулзалтад БНЭУ-ын Төрийн албаны төв комиссийн нарийн бичгийн дарга Р.К Гатвал, БНЭУ-аас Монгол Улсад суугаа Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Сүреш Бабу болон албаны бусад хүмүүс байлцсан.

Бүгд Найрамдах Ардчилсан Лаос Ард Улсаас Монгол Улсад суугаа Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Сиалункон Сэнг Утхон Төрийн албаны зөвлөлд зочилсон бөгөөд Төрийн албаны зөвлөлийн гишүүн хүлээн авч, хоёр орны болон төрийн албаны төв байгууллага хоорондын хамтын ажиллагааны асуудлаар ярилцав. Уулзалтаар Монгол, Лаосын хооронд дипломат харилцаа тогтоосны 55 жилийн ойн жил уулзаж байгаадаа баяртай байгаагаа илэрхийлээд Монгол Улс БНАЛАУ-ыг Зүүн өмнөд Азийн бүс нутаг дахь чухал түншийн нэг хэмээн үздэг бөгөөд хоёр орны уламжлалт, найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагаа бүхий л салбарт, түүний дотор хөдөө аж ахуй, эрүүл мэнд, боловсролын салбарт илүү үр дүнтэй хөгжиж байгааг тэмдэглэв.

Лаос Улсын Дотоод хэргийн сайдын урилгаар Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөлийн гишүүнээр ахлуулсан төлөөлөгчид 2016 оны 11 дүгээр сард тус улсад айлчилсан бөгөөд энэ үеэр Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөлийн төлөөлөгчид тус улсын яам, агентлагийн удирдах албан тушаалтнуудад “Монгол Улсын төрийн байгууллагын хүний нөөцийн удирдлагын онцлог”, “Төрийн албан хаагчдын үр дүнгийн гэрээ байгуулах, түүнийг дүгнэх тухай”, “Төрийн албан хаагчдын сургалтын стратеги” зэрэг сэдвээр лекц уншсан билээ. Уулзалтын үеэр Элчин сайд, ноён Сиалункон Сэнг Утхон Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөл, Лаосын Төрийн албаны комиссын хамтын ажиллагааны талаар, бусад салбарт хамтран ажиллах талаар санал солилцсон. Элчин сайд, ноён Сиалункон Сэнг Утхон Монгол Улс Лаосын мэргэжлийн боловсон хүчин бэлтгэхэд анхаарч ирсэн бөгөөд Монгол Улсад суралцаж байсан 40 гаруй оюутан Лаосын төрийн байгууллагуудад өндөр алба хашиж байгааг тэмдэглэн хэлээд, цаашид Эрүүл мэндийн шинжлэх ухааны их сургуулийн төгсөх ангийн оюутнуудаас Лаосын “Найрамдал” эмнэлэгт дадлага хийлгэх, Монгол эмч ажиллуулах, хөдөө аж ахуй, мал аж ахуйн салбарт, Засгийн газар, яам, орон нутгийн түвшинд хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлэхийн чухлыг тэмдэглэсэн.

БНСУ-ын “KIPA” буюу Төрийн Захиргааны Институтийн дэд ерөнхийлөгч Кан Жён Сүк тэргүүтэй төлөөлөгчдийг Төрийн албаны зөвлөлийн Ажлын албаны дарга хүлээн авч уулзсан. KIPA нь БНСУ-ын Ерөнхий сайдын Ажлын албанд шууд харьяалагддаг хараат бус, бие даасан судалгаа, шинжилгээ хийдэг байгууллага юм. Уулзалтын эхэнд хоёр тал өөрсдийн байгууллагуудын онцлог, үйл ажиллагааны талаар товч танилцуулж, хамтран ажиллах талаар санал солилцсон. Монгол

Улсын Төрийн Албаны Зөвлөл төрийн албан хаагчийн ёс зүй, хариуцлагыг дээшлүүлэх, төрийн албан хаагчдын мэдээллийн нэгдсэн тогтолцоо бүрдүүлэх талаар анхаарч ажиллаж байгаагаа дурдаад, энэ талаар Солонгосын туршлагаас хуваалцах саналтай байгаагаа

илэрхийлсэн. Түүнчлэн Бүгд Найрамдах Солонгос Улсад төрийн албан хаагчийн сонгон шалгаруулалт хэрхэн зохион байгуулдаг арга технологи, шалгалтын агуулгатай танилцаж, суралцах хүсэлтэй байгаагаа илэрхийлсэн юм.

БНСУ-д төрийн албаны шалгалтыг 9 шатлалтай авдаг бөгөөд төрийн албаны ажлын байранд нээлттэй сонгон шалгаруулалт хийдэг аж. Гэхдээ хувийн салбарт ажиллаж байсан, өндөр ур чадвартай хүмүүс заавал төрийн албаны шалгалт өгөх шаардлагагүй гэж хуульд заасан байдаг байна. БНСУ-д Public Service Attitude Test / PSAT/ авдаг ба үүгээр тухайн ажлын байранд нэр дэвшигч төрийн албанд хэр тохирох хүн бэ гэдгийг шалгадаг байна. Солонгосын талаас Монгол Улсын Төрийн Албаны Зөвлөлд эрдэмтэд, судлаачид ирж зөвлөгөө өгөх, судалгаа шинжилгээ хийх, төрийн албан хаагчдын чадавхийг бэхжүүлэх сургалт явуулах боломжтойг онцоллоо. Монголын талаас судалгаа хийлгэж, хамтран ажиллах чиглэлийн талаар саналаа өгөхийг KIPA-гийн дэд ерөнхийлөгч хүссэн юм.

Төрийн алба мэргэшсэн тогтвортой байх, албан хаагчдыг шатлан дэвшүүлэх мерит зарчмын хүрээнд төрийн албан хаагчдын чадавхийг бэхжүүлэх зорилгоор Монголын Улсын төрийн албан хаагчдыг Казахстаны Төрийн захиргааны академийн магистрын нэг жилийн тэтгэлэгт хөтөлбөрт хамруулах Хамтын ажиллагааны гэрээг Монгол Улсын Төрийн албаны

зөвлөл болон Бүгд Найрамдах Казахстан Улсын Төрийн албаны комисс 2016 онд 3 жилийн хугацаатайгаар байгуулсан юм. Уг хамтын ажиллагааны гэрээний хүрээнд 2016 онд Монгол Улсын 2 төрийн албан хаагч сонгон шалгаруулалтад тэнцэн, суралцаж, Бүгд Найрамдах Казахстан Улсад магистрын зэрэг амжилттай хамгаалсан юм. Энэхүү гэрээний хоёр дахь шат болох “Бүс нутгийн хөгжил” сэдвийн хүрээнд магистрын зэрэг хамгаалах 2017-2018 оны тэтгэлэгт сургалтын сонгон шалгаруулалтад

Монгол Улсын 6 төрийн албан хаагч тэнцэж, хамрагдахаар болсон юм. Хичээлийн шинэ жил эхэлж байгаатай холбогдуулан Казахстаны Төрийн захиргааны академийн магистрт суралцах төрийн албан хаагчдыг Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөлийн гишүүн хүлээн авч уулзан Казахстаны Төрийн захиргааны академийн магистрын тэтгэлэгт хөтөлбөрт хамрагдан суралцах болсонд талархал илэрхийлээд, Монгол Улсын Төрийн албаны зөвлөл, Казахстаны Төрийн албаны комиссын хамтын ажиллагаа өргөжиж, Казахстаны талаас суралцагсдын тоог нэмж буйг тэмдэглэн хэлсэн.

Тус академид сурах төрийн албан хаагчдыг шалгаруулах сонгон шалгаруулалт гурван үе шаттай явагддаг. Төрийн албаны зөвлөл дээр зохион байгуулсан сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн 6 албан хаагч Казахстан Улсын Төрийн захиргааны академид очиж ярилцлагын болон ажлын байран дээрх дадлагын шалгалтыг англи, орос хэлээр өгч тэнцэн, уг тэтгэлэгт хамрагдахаар болсон юм. Энэхүү тэтгэлэгт магистрын жилийн сургалтын төлбөр, оюутанд сар бүр олгох амьжиргааны зардал, мөн дотуур байрны болон виз, ирэх очих замын зардал, эрүүл мэндийн даатгал зэрэг багтах юм. Төрийн байгууллагад нэгээс дээш жил ажилласан, англи хэлний IELTS, TOEFL, IBT зэрэг шалгалтаас онооны шаардлага хангасан, орос хэлний академик түвшний мэдлэгтэй, цаашид тогтвортой ажиллах төрийн жинхэнэ алба хаагч уг тэтгэлэгт хөтөлбөрт хамрагдах боломжтой.

Төрийн албаны зөвлөлийн мэдээллийн ил тод байдлыг хангах талаар

Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр Зөвлөлийн цахим хуудсыг “Төрийн албаны зөвлөлийн цахим хуудас ажиллуулах журам”-ын дагуу ажиллуулж байна. Тус цахим хуудаст өдөрт дунджаар 1000-1400 гаруй хүн хандаж Төрийн албаны зөвлөлийн үйл ажиллагаатай холбоотой өдөр тутмын мэдээ, мэдээлэл, хуралдааны хэлэлцэх асуудал, шийдвэрийн тойм, хууль, журам, танин мэдэхүйн мэдээллээс гадна Төрийн албаны мэргэшлийн шалгалтын зар мэдээ, түүнтэй холбоотой лавлагаа мэдээлэл, сонгон шалгаруулалтад орохоор бүртгүүлж буй хүмүүсийн мэдээлэл болон тэдгээрийн шалгалтын дүн, төрийн албаны нөөцөд бүртгэлтэй иргэдийн мэдээлэл зэрэг олон төрлийн мэдээллийг авч байна.

Төрийн албаны зөвлөлийн үйл ажиллагааны талаарх мэдээ мэдээллийг иргэд, олон нийт, хэвлэл мэдээллийн байгууллагын сэтгүүлчдэд хүргэхдээ Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хуулийн хүрээнд ажиллаж, мэдээлэл авахыг хүссэн сэтгүүлчдийн сонирхсон асуулт, мэдээллийн агуулгыг “Хүсэлт гаргах тухай хуудас”-т бичүүлэн, холбогдох албан тушаалтанд танилцуулж, асуудлыг шийддэг болсон нь сэтгүүлчид болон байгууллага хоорондын харилцаа, хамтын ажиллагаанд таатай уур амьсгал бүрдүүлсэн гэж үзэж байна.

“Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хууль”, “Шилэн дансны тухай хууль”-д заасны дагуу Төрийн албаны зөвлөлийн үйл ажиллагааны, хүний нөөцийн, төсөв санхүүгийн, бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажлын ил тод байдлыг хангах гэсэн дөрвөн бүлэг асуудлын хүрээний мэдээллийг Зөвлөлийн цахим хуудсанд байнга байрлуулж, цахим хуудсан дахь мэдээллийн агуулгыг баяжуулах, хэрэглэхэд энгийн ойлгомжтой байх, хэвлэл мэдээлэлтэй харилцах, мэдээллээр хангах хүрээнд хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэлтэй харилцаж, Зөвлөлийн

үйл ажиллагааны талаар хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд мэдээлэх, сурталчлах, төрийн байгууллага, албан хаагч, иргэдтэй байнгын эргэх холбоотой ажиллаж ирлээ. Тухайлбал:

- Төрийн албаны зөвлөлийн цахим хуудсан дахь мэдээ, мэдээллийг тогтмол баяжуулж, 2017 онд 93 мэдээ, нийтлэл нийтэлсэн байна. Төрийн албаны зөвлөлийн үйл ажиллагааны талаар мэдээ бэлтгэн нийтлэхээс гадна Төрийн албаны тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалын талаарх олон нийтийн байр суурь, санал бодлын талаар мэдээлэл оруулсан болно. Тухайлбал, Төрийн албаны зөвлөлд ажиллаж байсан ахмад төрийн албан хаагчид, эрдэмтэн судлаачид өөрсдийн үзэл бодол, байр сууриа бусад мэдээллийн сайтаар илэрхийлснийг эх сурвалжтай харилцан зөвшилцсөний үндсэн дээр Төрийн албаны зөвлөлийн сайтад нийтэлсэн.
- Төрийн албаны тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, төрийн албаны талаар бусад хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл дээр гарсан эрх бүхий албан тушаалтан, иргэдийн ярилцлага, санал, хэлэлцүүлэг, нийтлэлийг Төрийн албаны зөвлөлийн csc.gov.mn сайтад байршуулан нийтэллээ.
- Төрийн албаны зөвлөлийн хуралдаан 2017 онд 27 удаа хуралдсан тойм мэдээллийг сайтад байршуулав.
- Төрийн албаны зөвлөлийн сайтын мэдээллийн агуулгыг сайжруулах, баяжуулах зорилтын хүрээнд “Салбар зөвлөлийн мэдээ” дэд цэс, “Видео мэдээ” цэсийг шинээр нэмж, үйл явдлаар баяжуулав.
- Зөвлөлийн үйл ажиллагааны талаар хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд мэдээлэх, сурталчлах зорилтын хүрээнд нийт 24 хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, 40 шахам сэтгүүлчидтэй хамтын ажиллагааны байнгын хэлхээ холбоо тогтоож ажиллаж байна.

Төрийн байгууллагуудын шуурхай удирдлагатай холбоотой асуудлаар тэднийг мэргэшил аргагүйн удирдлагаар хангах үйл ажиллагааны хүрээнд Салбар зөвлөлүүдээс төрийн албан хаагчдад зохион байгуулсан сургалт, хэлэлцүүлгийн талаарх мэдээ, мэдээллийг Төрийн албаны зөвлөлийн сайтад нийтлэхээс гадна NEWS.MN, 24tsag, UB.LIFE, ITOIM зэрэг сайтад нийтлүүлж “NTB”, “ММ агентлаг”, “TV9”, “Malchin TV”-гээр олон нийтэд мэдээлэн сурталчлав.

- “Салбар зөвлөл нь үйл ажиллагаагаа олон нийтэд (цахим хуудсанд) жилд 2-оос доошгүй удаа тайлагнаж, иргэд, төрийн албан хаагчдаас өгсөн үнэлгээ, санал, шүүмжлэлийн мөрөөр тодорхой арга хэмжээ авч, үр дүнг хариу мэдээлнэ. Энэхүү үнэлгээг Салбар зөвлөлийн үйл ажиллагааны хагас, бүтэн жилийн тайлантай хамт Төрийн албаны зөвлөлд ирүүлж байна” гэж заасныг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, Хүний нөөцийн бодлогын ил тод, нээлттэй байдлыг хангаж, Салбар зөвлөлөөс зохион байгуулж буй үйл ажиллагааг иргэд, төрийн албан хаагчдад нээлттэй сурталчилж, төрийн үйлчилгээг шуурхай болгох нөхцөлийг бүрдүүлэх, Төрийн албаны тухай хууль, Улсын Их Хурлын 2009 оны 87 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн албаны зөвлөлийн үйл ажиллагааны дүрэм”-ийн 1.3, “Төрийн албаны зөвлөлийн

2013 оны 128 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн албаны зөвлөлийн салбар зөвлөлийн ажиллах журам”-ын 2.2.3, 5.2 дахь заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Төрийн албаны зөвлөлийн 2017 оны 06 дугаар сарын 15-ны өдрийн хуралдаанд “Мэдээллийн хэрэгсэл болон цахим хуудсаар сурталчлах Төрийн албаны зөвлөлийн салбар зөвлөлийн үйл ажиллагааны тухай мэдээ, мэдээллийн жагсаалтыг хэлэлцүүлж, Зөвлөлийн 2017 оны 125 дугаар тогтоолоор батлуулж, Салбар зөвлөлүүдэд хүргүүлээ.

Төрийн албаны зөвлөл, Ажлын албанд санхүү, аж ахуйн үйлчилгээ үзүүлэх:

- **Төсөв:** 2017 онд 725.8 сая төгрөгийн санхүүжилт батлагдаж, 2017 онд хөрөнгө оруулалтын төсөв батлагдаагүй болно.
- **Урсгал санхүүжилт:** 2017 онд улсын төсвөөс 721.2 сая төгрөгийн зардлын эрх нээгдэж 2017 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн байдлаар 719 сая төгрөгийг зориулалтын дагуу зарцуулаад байна.
- Зардлыг бүлгийн дүнгээр харуулбал:

- Төсвийн гүйцэтгэлийн 2017 оны мэдээ

Төсвийн байгууллага /эдийн засгийн ангилал/	Батлагдсан төсөв		Гүйцэтгэл / өссөн дүнгээр/	Хэмнэлт /хэтрэлт дүн/
	жилээр	Тайлант үе /өссөн дүнгээр/		
Мөнгөн хөрөнгийн 2017 оны 01 сарын 01-ний үлдэгдэл	-	-	-	-
НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	725,811,500.00	721,225,800.00	718,962,078.95	2,263,721.05
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	725,811,500.00	721,225,800.00	718,962,078.95	2,263,721.05
БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ- НИЙ ЗАРДАЛ	327,895,400.00	327,895,400.00	327,881,393.35	14,006.65
Үндсэн цалин	193,032,300.00	193,032,300.00	193,019,393.35	12,906.65
Нэмэгдэл цалин	80,894,800.00	80,894,800.00	80,894,800.00	-

Унаа хоолны хөнгөлөлт	21,474,100.00	21,474,100.00	21,474,000.00	100.00
Нийгмийн даатгалын шимтгэл	32,494,200.00	32,494,200.00	32,493,200.00	1,000.00
БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ БУСАД ЗАРДАЛ	397,916,100.00	393,330,400.00	391,080,685.60	2,249,714.40
Байрны түрээс	22,221,300.00	22,221,300.00	22,221,300.00	-
Бичиг хэрэг	5,800,500.00	5,800,500.00	5,350,500.00	450,000.00
Тээвэр, шатахуун	16,795,300.00	16,795,300.00	17,944,100.00	(1,148,800.00)
Шуудан холбоо	5,807,000.00	5,807,000.00	5,988,400.60	(181,400.60)
Бага үнэтэй түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	727,100.00	727,100.00	401,360.00	325,740.00
Дотоод албан томилолт	14,398,600.00	14,398,600.00	12,465,274.00	1,933,326.00
Байр ашиглалтын үйлчилгээ	74,237,200.00	74,237,200.00	74,237,200.00	-
Мэдээллийн технологийн үйлчилгээ	159,607,800.00	159,607,800.00	159,607,800.00	-
Даатгалын үйлчилгээ	118,800.00	118,800.00	106,920.00	11,880.00
Тээврийн хэрэгслийн татвар	277,200.00	277,200.00	277,200.00	-
Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	19,800.00	19,800.00	19,800.00	-
Мэдээлэл сурталчилгааны зардал	1,188,000.00			-
Зөвлөл, хороо, комиссын гишүүдийн ажлын хөлс	2,851,200.00	2,851,200.00	2,850,070.00	1,130.00
Бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	-	-	-
Биеийн тамирын уралдаан тэмцээн	3,397,700.00			-
Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	31,718,400.00	31,718,400.00	30,860,561.00	857,839.00
Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж	58,750,200.00	58,750,200.00	58,750,200.00	-
Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	4,800,000.00			-

Худалдан авах ажиллагаа

2017 оны урсгал үйл ажиллагаанд тусгагдсан төлөвлөгөөний дагуу бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тендерийг зарлаж, шалгарсан байгууллагуудтай гэрээ хийж, гэрээний дагуу ажиллаж байна. Төрийн албаны зөвлөлийн ажлын албаны даргын 2017 оны 02 дугаар сарын 16 өдрийн 19 тоот тушаалаар батлагдсан Үнэлгээний хороо нь “Техник, тоног төхөөрөмж худалдан авалт-1, ТА3-2017/02002”, “Техник, тоног төхөөрөмж худалдан авалт-2, ТА3-2017/02003”, “Хүний нөөцийн цөм хэсгийг хөгжүүлэх, нэвтрүүлэх ажил үйлчилгээ ТА3-2017/02001” дугаартай 3 тендерийг “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ

худалдан авах” тухай хуулийн “33.1. Бараа ажил, үйлчилгээний төсөвт өртөг нь энэ хуулийн 8.1.1-д заасны дагуу босго үнээс хэтрээгүй тохиолдолд харьцуулалтын аргыг хэрэглэж болно.” гэж заасны дагуу босго үнэд багтаж байгаа тул тендер шалгаруулалтын журмыг харьцуулалтын аргаар явуулсан.

Тухайн 3 тендерт “Экситон ХХК”, “Зион ХХК”, “Хелло Ворлд ХХК”, “Глобал телеком ХХК”-ууд тендерийн материал ирүүлсэн. Ирүүлсэн тендерийг хүлээн авч хянан үнэлгээг хийж, манай тавьсан шаардлагад бүрэн нийцэж байна гэж үзээд “Зион ХХК-тай гэрээ байгуулан ажилласан.

Санхүүгийн тайлан

“2016 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр санхүүгийн тайлан Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж Сангийн сайдын баталсан бодлого, аргачлал, журмын дагуу материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн, шударга илэрхийлсэн байна” гэж үзээд “Зөрчилгүй” санал дүгнэлт авлаа.

ДҮГНЭЛТ

Төрийн албаны зөвлөл 2017 онд Монгол Улсын Их Хурал, Төрийн байгуулалтын байнгын хорооноос өгсөн зөвлөмж, чиглэлийг баримтлан Төрийн албаны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангуулахын тулд 47 салбар зөвлөлөөр дамжуулан үйл ажиллагаагаа явуулж өмнөө тавьсан зорилтоо амжилттай хэрэгжүүллээ.

Монгол Улсын төрийн албаны өнөөгийн байдалд дараах дүгнэлтийг хийж байна. Үүнд:

- Монгол Улсын Их Хурлаас 2017 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдөр Төрийн албаны тухай хуулийн төсөл болон холбогдох бусад хуулийн төслийг хэлэлцэж 76.4 хувийн саналаар баталсан нь хууль эрх зүйн шинэчлэлийн томоохон алхам боллоо.
- Монгол Улсын төрийн албан хаагчдын хөдөлгөөн, түүний нэг хэсэг болох халаа, сэлгээг 4 жил тутам буюу сонгуулийн мөчлөгөөр хавтгайруулан хийж төрийн албыг бүхэлд нь бужигнуулдаг байдал хэвээрээ байна. Мөн яам, агентлаг, төрийн байгууллагуудын бүтэц өөрчлөгдөх бүрт бүтцийн өөрчлөлт нэрийдлээр төрийн албан хаагчдыг халж, сольдог байдал нь хэвийн үзэгдэл болсон байна. 1992-2017 оны хооронд Монгол Улсын Засгийн газрын дундаж наслалт 1.5-1.6 жил болж богиносжээ. Зөвхөн сүүлийн 6 жилийн хугацаанд 40 гаруй мянган төрийн албан хаагчдыг халж солилоо. Энэ байдал нь төрийн албан хаагчдыг тогтвор суурьшилтай, итгэл үнэмшилтэй ажиллах боломжгүй болгож, төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмж муудахад шууд нөлөөлж байна.
- Монгол Улсын төрийн албанд 2018 оны 01 сарын 01-ний байдлаар нь 192 мянга 475 хүн ажиллаж байна. Үүнээс 18,952 /9.8%/ нь төрийн захиргааны, 132,660 /68.9%/ нь төрийн үйлчилгээний, 37,433 /19.5%/ нь төрийн тусгай албаны, 3,430/1.8%/ нь төрийн улс төрийн албан хаагчид байна. Нийт төрийн албан хаагчийн 60 хувь нь эмэгтэй албан хаагчид, 45.9 хувь нь 35 хүртэлх насны залуучууд байна. Мөн төрийн албан хаагчдын 68.9 хувь нь төрийн үйлчилгээний албан хаагч байна.

Төрийн албанд ажиллаж байгаа албан хаагчдын тоог өмнөх онтой харьцуулбал төрийн албан хаагчийн тоо 3501 хүнээр өсчээ. Энэ өсөлтийн дийлэнхийг шинээр ашиглалтад орсон сургууль, цэцэрлэгт ажиллах багш, туслах ажилтан буюу төрийн үйлчилгээний албан хаагчдын тооны өсөлт эзэлж байна. Тухайлбал, 2017 онд шинээр ашиглалтад орсон 14 сургууль, 25 цэцэрлэг, боловсролын салбарын бусад 9 байгууллагад нийт 1512 албан хаагч, эрүүл мэндийн салбарт 850 албан хаагч тус тус нэмэгджээ.

Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын мэдээгээр авч үзвэл 2016 оны байдлаар нийт хүн амд эзлэх улсын секторт (төрийн албан хаагч болон төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын ажилтнуудын нийлбэр) ажиллагсдын хувь 70 гаруй орны дунджаар 8.61 хувь байсан бол Монгол Улсад 8.5 хувь байна. Нийт ажиллагсдад эзлэх улсын секторт ажиллагсдын хувь дунджаар 21.4 хувь байсан бол Монгол Улсын хувьд 22.4 хувь байна.

- Яам, агентлаг, аймаг нийслэл, сум, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар, нутгийн захиргааны байгууллагын удирдах, гүйцэтгэх албан тушаал нь төрийн захиргааны албан тушаал гэж заасан байтал төрийн захиргааны албан тушаалд гэрээт ажилтан нэрээр ажиллуулж байгаа нийтлэг дутагдал, зөрчил арилахгүй байна. 2017 онд 6000 гаруй гэрээт ажилтан ажиллаж байгаа тоон мэдээ байна.
- Төрийн албан хаагчдыг тэр тусмаа төрийн захиргааны албан хаагчдыг улс төрийн албан тушаалтан томилж чөлөөлөх буруу гэж үздэг. Гэтэл Монгол Улсын хэмжээнд мөрдөгдөж байгаа хууль тогтоомжийн дагуу улс төрийн албан тушаалтнууд 2016 онд нийт төрийн албаны 155 албан тушаалд 4841 төрийн албан хаагчийг томилж, чөлөөлөх шийдвэр гаргаж байсан. Тухайлбал, төрийн Сайд нар 115 албан тушаалд нийт 361 төрийн албан хаагчийг, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нар 7 албан тушаалд 670 албан хаагчийг томилж, чөлөөлж байна. Үүнээс гадна аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нар харьяа нутаг дэвсгэрт байгаа бүх сургуулийн захирал, цэцэрлэгийн эрхлэгчийг томилж, чөлөөлж байгаа. Нийт 1600 орчим төрийн албан хаагчид байна. Мөн сум, дүүргийн Засаг дарга 6 албан тушаалд 3141 орчим албан хаагчийг томилж, чөлөөлж байна.

Төрийн албаны удирдах албан тушаалд хуульд зөрчсөн томилгоо хийсний улмаас төрийн байгууллага, яам, агентлаг, орон нутаг, цаашлаад бүхэл бүтэн салбарын хүний нөөцийн бодлого, үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлж төрийн албан хаагчдын тогтвортой байдал, байгууллага салбарын хэвийн үйл ажиллагааг алдагдуулахад хүргэж байна. Өнгөрсөн онд ийм байдал Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам болон Эрүүл мэндийн яам, Баян-Өлгий аймагт гарлаа.

- Төрийн албан хаагчийн дундаж цалин 700.0 мянга орчим төгрөг байгаа бөгөөд хувийн хэвшлийн ажилчдын цалинтай харьцуулахад 20 хувиар доогуур байна. Төрийн албаны зөвлөл 2017 онд төрийн албан хаагчдын өр зээлийн түүвэр судалгаа хийсэн. Уг судалгаанд Монгол Улсын нийт төрийн албан хаагчдын 44,5 хувь хамрагдсан бөгөөд судалгаанд хамрагдсан албан хаагчдын 79,2 хувь нь өр зээлтэй байна. Зөвхөн эдгээр албан хаагчдын өр зээлийн хэмжээ 1 их наяд төгрөг давсан байна. Судалгаанд хамрагдсан зээлтэй нэг төрийн хаагч дунджаар 15.5 сая төгрөгийн өр, зээлтэй байна. Төрийн албаны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.4.5-д төрийн албан хаагчийн албан тушаалын дундаж цалингийн хэмжээ нь хувийн хэвшилд ажиллагчдын адилтгах албан тушаалын цалингийн дунджаас 5.0 буюу түүнээс дээш хувиар бага болсон тохиолдолд цалингийн асуудлыг холбогдох байгууллага хамтран Улсын Их Хурлаар шийдвэрлүүлэхээр заасан хэдий ч эдийн засаг хүнд байгаа учраас Улсын Их Хурлын 2017 оны 29 дүгээр тогтоол гаргаж төрийн жинхэнэ албан хаагчид шинээр зэрэг, дэв олгохыг түр зогсоосон.
- Төрийн албан хаагчдыг хууль бусаар ажлаас халсны улмаас их хэмжээний нөхөн олговор олгож төрд хохирол учруулсаар байна. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын мэдээгээр зөвхөн 2016 онд 239 албан хаагчийн хохиролд 788 сая 479.8 мянган төгрөг гаргасан байх жишээтэй. Төрийн

албаны зөвлөлд 2017 онд 514 өргөдөл гомдол ирсний 145 нь ажлаас халагдсан, чөлөөлөгдсөн, 20 нь албан тушаал буурсан, 30 нь ажилд томилохгүй байгаатай холбоотой байна. Эдгээр гомдлыг Төрийн албаны зөвлөл, түүний салбар зөвлөлүүд болон хууль хяналтын байгууллагууд хянаж шийдвэрлэсэн байна.

- Эрхэлсэн ажил, албандаа хариуцлагагүй, өргөсөн тангарагтаа үнэнч бус ханддаг, авлига ашиг сонирхол, ёс зүйн зөрчилд санаатай болон санамсаргүйгээр өртдөг байдлыг таслан зогсоох шаардлага тавигдаж байна. Өнгөрсөн жил төрийн захиргааны төв, нутгийн захиргааны байгууллагын тодорхой тооны төрийн албан хаагчид авлига, хээл хахуулийн гэмт хэрэгт холбогдож шүүхээс ял авсан байна. Ийм үзэгдэл Монгол Улсын төрийн албанд байх ёсгүй.
- Төрийн албаны зөвлөл “Хариуцлага-Үр дүн”-гийн жилийн зорилт дэвшүүлж, яам, агентлаг, нутгийн захиргааны байгууллагуудад хууль тогтоомж, төрийн албаны стандартын хэрэгжилтэд хяналт шалгалт хийж, төрийн жинхэнэ албаны удирдах гүйцэтгэх, төрийн үйлчилгээний удирдах албан тушаалд томилогдох ажилтны сонгон шалгаруулалт, төрийн албанд анх орох иргэний мэргэшлийн шалгалт өгөөгүй иргэнийг томилсон эрх бүхий албан тушаалтны 80 орчим шийдвэрийг хүчингүй болгох, сул ажлын байрыг хууль тогтоомжийн хүрээнд нөхөх хугацаатай үүрэг өгч зөрчлийг арилгуулаа. Энэ чиглэлийн хяналт шалгалтыг үргэлжлүүлэн хийж байна.
- Төрийн албанд хүнд суртал арилахгүй байна. Төрийн албаны зөвлөлөөс 2017 онд Дорнод, Дорноговь, Төв аймгийн төрийн байгууллагын үйл ажиллагааны чанар, хүртээмжийн талаар иргэдээс сэтгэл ханамжийн түүвэр судалгаа авч үзэхэд “гүйцэтгэх түвшинд буюу ахлах мэргэжилтэн, мэргэжилтэн, багш, эмч хүнд сурталтай үйлчилдэг” гэж оролцогчдын 33 хувь нь, “төрийн байгууллагуудаас эрүүл мэндийн байгууллагын үйлчилгээний хамгийн хүнд сурталтай” гэж 59 хувь нь тус тус хариулсан байна. Төрийн захиргааны бүх байгууллага, Засгийн газар, аймаг орон нутгийн удирдлага анхааралдаа авч хариуцлага тооцож ажиллах шаардлагатай болсон байна.
- Төрийн албан хаагчдыг давтан сургах, чадавхижуулах асуудал бодлогын төвшинд системтэй хийгдэж чадахгүй байна. Төрийн албан хаагчийн чадавхи сул байгаа учраас төрийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэхэд хүндрэл гарч байна. Төрийн албан хаагчдыг сургах, давтан сургах, чадавхийг нь дээшлүүлэх тогтолцоо, системийг бүхэлд нь цогцоор нь өөрчлөх шаардлагатай байна. Төрийн бүх шатны албан хаагчдыг заавал ёс зүйн сургалтад хамруулж байх шаардлагатай байна. Үүнд төрийн өмчит аж ахуйн нэгж, төрийн улс төрийн албан тушаалтнуудыг ч хамруулах ёстой.

Төрийн албанд анх ороход болон албан тушаал шатлан дэвших бүрт багц сургалтад хамрагдаж улмаар ангилал, зэрэглэлээр нь тодорхой хугацаанд заавал сургалтад хамруулдаг тогтолцоонд шилжих нь зүйтэй байна. Төрийн албан хаагчдын сургалтыг төрийн захиалгаар, төсвийн хөрөнгөөр хийх нь зүйтэй.

- Төрийн албан хаагчийн шатлан дэвших тогтолцоо бүрдээгүй, ажлын байранд тавигдах шаардлага стандартчилагдаагүй учраас адил түвшний албан тушаалд харилцан адилгүй үр чадвар, мэдлэг, мэргэшил, туршлагатай иргэд томилогдсоор байна. Энэ байдал нь төрийн албаны чадавхийг сулруулж, хүнд суртлын суурь болж, төрийн албаны нэр хүндэд сөргөөр нөлөөлж байна.
- Мэдээ, мэдээлэл, лавлагаа авах чиглэлээр технологийн шинэчлэл хийх шаардлагатай байна. Төрийн албан хаагч өөртэй нь холбогдолтой лавлагаа, тодорхойлолт, төрийн албан тушаалд томилогдох, төрийн жинхэнэ албан хаагчийн нөөцөд байгаа зэрэг мэдээллийг амьдарч байгаа газраасаа шууд түргэн үйлчилгээний электрон төхөөрөмжөөр авдаг болгох шаардлагатай байна.
- Орон нутагт зарим чухал шаардлагатай мэргэжилтэн хүрэлцэхгүй байгаагийн улмаас төрийн албаны зарим ажлын байр нөхөгдөхгүй байна. Тухайлбал, зарим аймаг, сумдад мал зүйч, зоо техникч, малын эмч, хүний эмчийн мэргэжил шаардагдах аймаг сумдын Эрүүл мэндийн газрын мэргэжилтэн, соёлын төвийн эрхлэгч, байгаль хамгаалагч зэрэг албан тушаалын сул ажлын байр нөхөгдөхгүй байна. Орон нутагт инженерийн дээд боловсролтой хүний хомсдол үүссэн байна.

Нэг жилд нэг албан тушаалыг 6 удаа зарласан ч уг албан тушаалд ажиллах иргэн ирж бүртгэл, шалгалтанд хамрагдахгүй байна. Энэ нь Монгол Улсад хүний нөөцийн эрэлт, нийлүүлэлтийн судалгаа тооцоо байхгүй, хэрэгцээгээ тогтоож бодлогоор мэргэжилтэн бэлтгэхгүй байна гэж дүгнэхэд хүргэж байна.

Монгол Улсын төрийн албыг тогтвортой, мэргэшсэн, нэр хүндтэй болгохын тулд зарим нэгэн баталгаа, хамгаалалтыг Үндсэн хуулинд тусгаж өгөх шаардлагатай байна.

Төрийн албаны тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийг 2019 оны 1 дүгээр сараас хэрэгжүүлэх бэлтгэл ажлыг энэ онд бүрэн хангаж, дагаж мөрдөх олон арван дүрэм, журам, зааврыг эрдэмтэн судлаачид, хуульч, эрх зүйч, төрийн албаны туршлагатай албан хаагчдын оролцоотойгоор чанарын өндөр түвшинд боловсруулж гаргана.

**ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН,
ХӨДӨЛГӨӨНИЙ 2017 ОНЫ СТАТИСТИК МЭДЭЭ**

ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО /байршлаар/

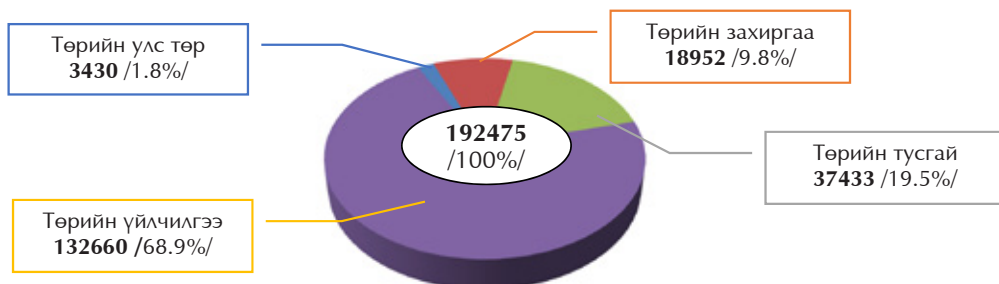
№	Байршил /нутаг дэвсгэрээр/	Тоо
1	Төрийн захиргааны төв, Нийслэлийн нутгийн захиргааны болон түүний харьяа бусад* байгууллагууд	937
2	Архангай аймаг	167
3	Баян-Өлгий аймаг	162
4	Баянхонгор аймаг	179
5	Булган аймаг	147
6	Говь-Алтай аймаг	170
7	Говьсүмбэр аймаг	53
8	Дархан-Уул аймаг	99
9	Дорноговь аймаг	153
10	Дорнод аймаг	142
11	Дундговь аймаг	134
12	Завхан аймаг	210
13	Орхон аймаг	90
14	Өвөрхангай аймаг	194
15	Өмнөговь аймаг	148
16	Сүхбаатар аймаг	123
17	Сэлэнгэ аймаг	208
18	Төв аймаг	217
19	Увс аймаг	168
20	Ховд аймаг	162
21	Хөвсгөл аймаг	204
22	Хэнтий аймаг	184
Нийт		4251

* Их, дээд сургуулиуд, эрдэм шинжилгээ, судалгааны хүрээлэн, төвүүд, төрийн тусгай албаны болон соёл урлаг, музей, спортын байгууллагууд

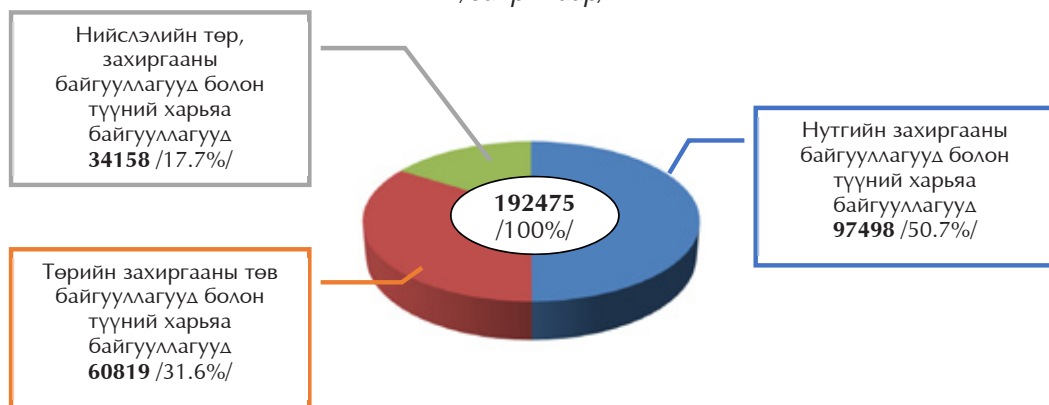
ТӨРИЙН НИЙТ АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО

/албан тушаалын ангиллаар/

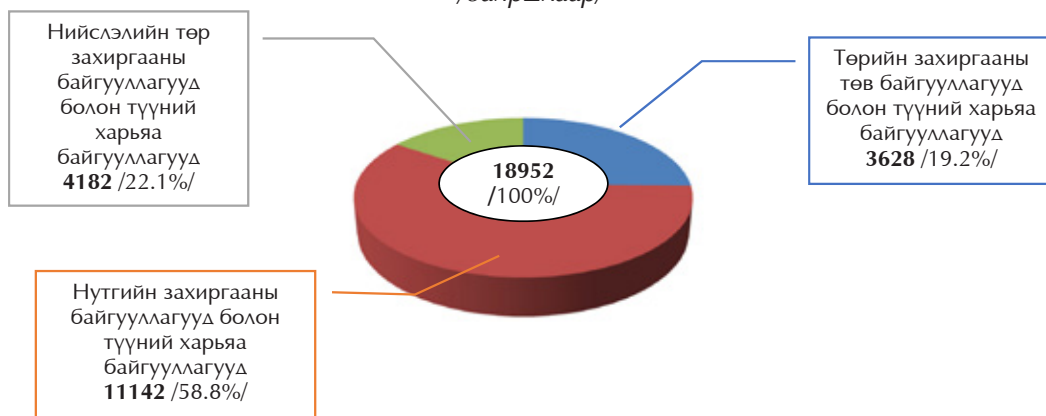
ТӨРИЙН НИЙТ АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО

/байршлаар/

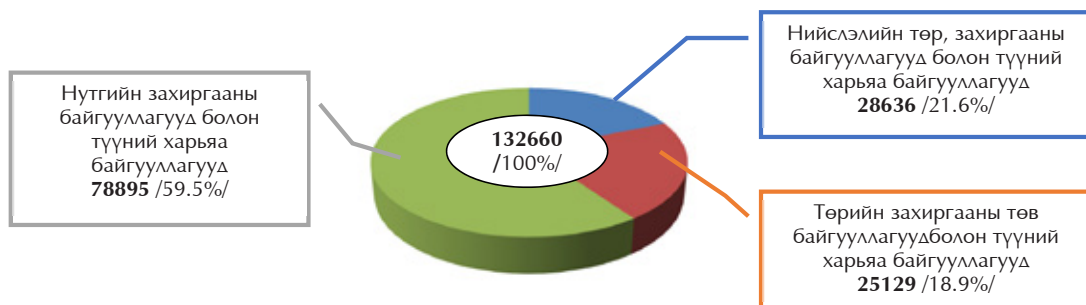
ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ АЛБАН ХААГЧДЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН

/байршлаар/

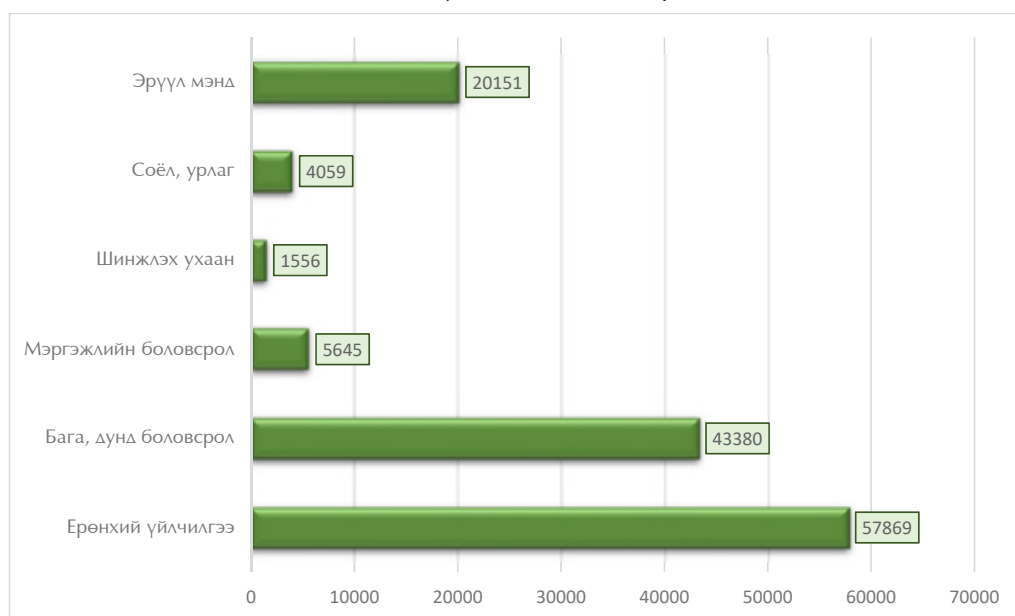

ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ АЛБАН ХААГЧДЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН /байршлаар/

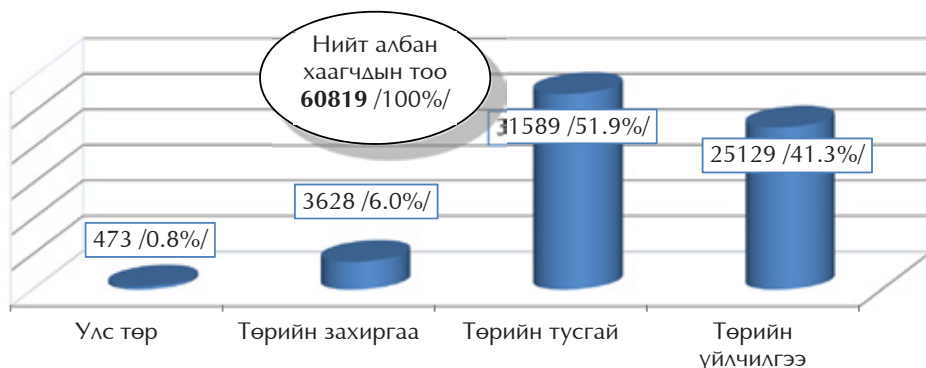
ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО /албан тушаалын ангиллаар/

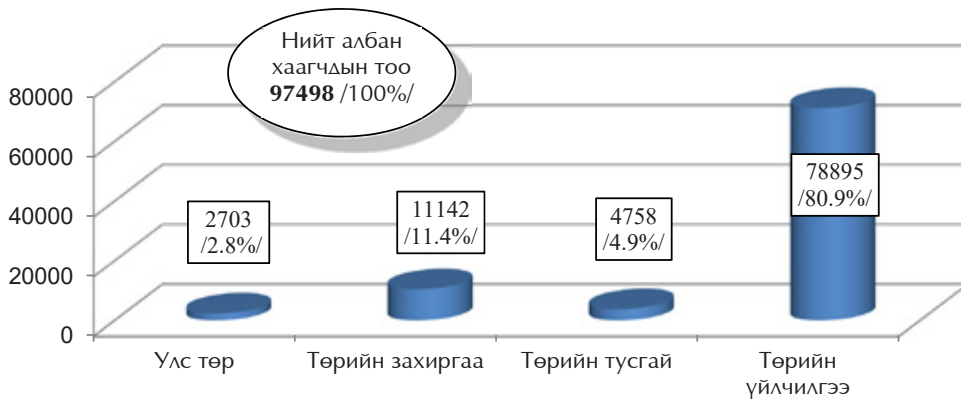
№	Ангилал	Тоо	Хувь
1	Ерөнхий үйлчилгээ	57869	43.6%
2	Бага, дунд боловсрол	43380	32.7%
3	Мэргэжлийн боловсрол	5645	4.2%
4	Шинжлэх ухаан	1556	1.2%
5	Соёл, урлаг	4059	3.1%
6	Эрүүл мэнд	20151	15.2%
Нийт		132660	100.0%

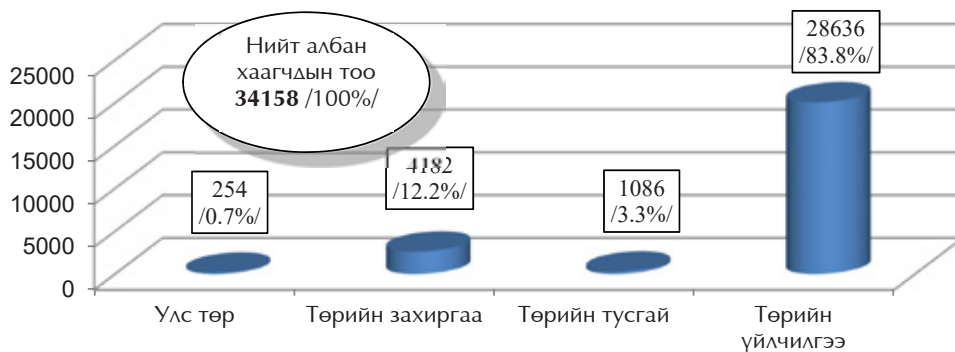
**ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ ТӨВ БАЙГУУЛЛАГУУД БОЛОН ТҮҮНИЙ ХАРЬЯА
БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО**
/албан тушаалын ангилалаар/

**НУТГИЙН ЗАХИРГААНЫ БАЙГУУЛЛАГУУД БОЛОН ТҮҮНИЙ ХАРЬЯА
БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО**
/албан тушаалын ангилалаар/

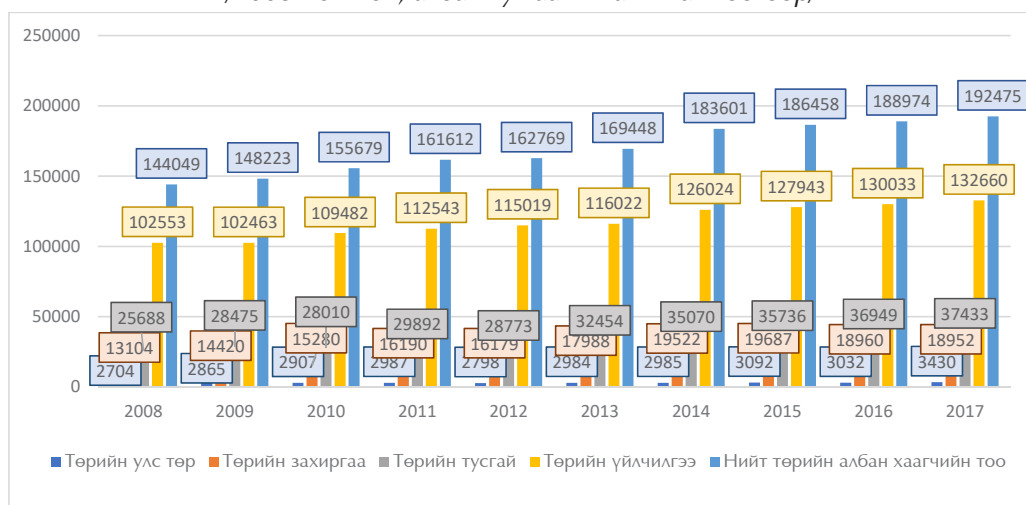

ХАРЬЯА БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО
/албан тушаалын ангилалаар/

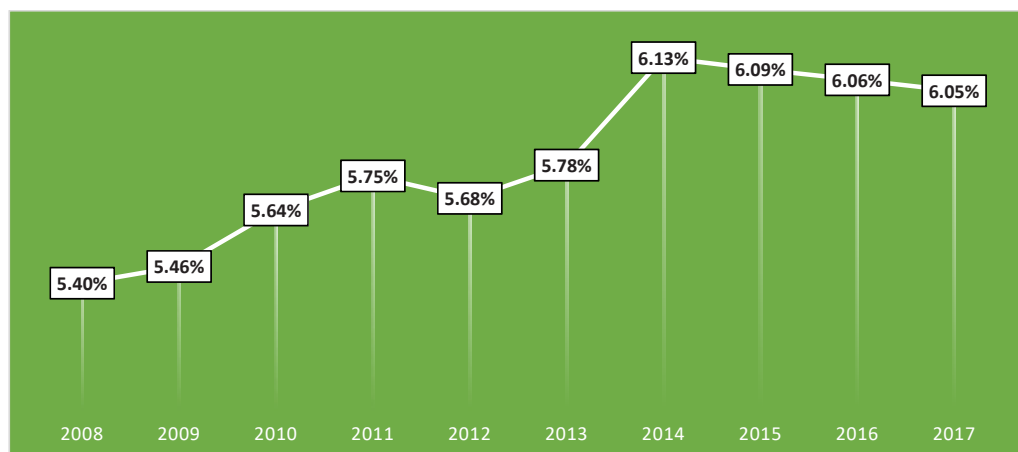

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ТООНЫ ДИНАМИК ӨӨРЧЛӨЛТ /2008-2017 он, албан тушаалын ангилал тоогоор/

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮН АМЫН ТОО, ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧИЙН ТОО /2008-2017/

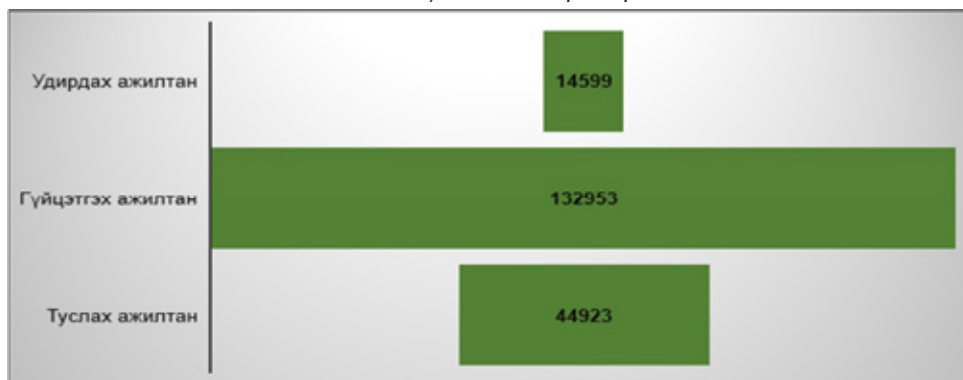
№	Он	Хүн амын тоо	ТАХ тоо	Нийт хүн амд ТАХ-ын эзлэх хувь
1	2008	2665955	144049	5.40%
2	2009	2716275	148223	5.46%
3	2010	2760968	155679	5.64%
4	2011	2811666	161612	5.75%

5	2012	2867744	162769	5.68%
6	2013	2930277	169448	5.78%
7	2014	2995949	183601	6.13%
8	2015	3061600	186458	6.09%
9	2016	3119935	188974	6.06%
10	2017	3177899	192475	6.05%

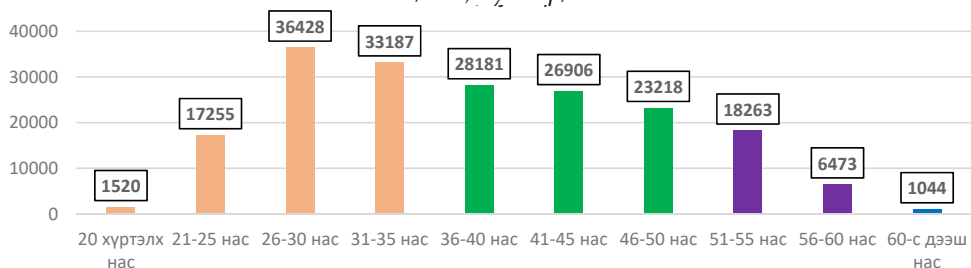
ТӨРИЙН НИЙТ АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО

/албан тушаалын төрлөөр/

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН НАСНЫ АНГИЛАЛ

/тоо, хувиар/

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧИЙН ДУНДАЖ НАС

/2008 - 2017 он, дундаж насаар/

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО

/аймаг, хүйсээр/

№	Аймаг	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй- чүүдийн ээлэх хувь
1	Архангай	5007	3290	1717	65.7%
2	Баян-Өлгий	5992	3705	2287	61.8%
3	Баянхонгор	4757	3256	1501	68.4%
4	Булган	3865	2532	1333	65.5%
5	Говь-Алтай	4316	2719	1597	63.0%
6	Говьсүмбэр	1270	838	432	66.0%
7	Дархан-Уул	4853	3360	1493	69.2%
8	Дорноговь	4160	2817	1343	67.7%
9	Дорнод	4767	3234	1533	67.8%
10	Дундговь	3165	2126	1039	67.2%
11	Завхан	5387	3351	2036	62.2%
12	Орхон	4380	3067	1313	70.0%
13	Өвөрхангай	5298	3744	1554	70.7%
14	Өмнөговь	3866	2664	1202	68.9%
15	Сүхбаатар	3398	2252	1146	66.3%
16	Сэлэнгэ	6050	4207	1843	69.5%
17	Төв	5495	3735	1765	68.0%
18	Увс	4819	3152	1667	65.4%
19	Ховд	5345	3461	1884	64.8%
20	Хөвсгөл	6680	4370	2310	65.4%
21	Хэнтий	4628	3052	1576	65.9%
Нийт		97498	64932	32571	66.6%

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО

/байршил, насны ангиллаар/

№	Байршил	20 хүртэлх насны	21-25 насны	26-30 насны	31-35 насны	36-40 насны	41-45 насны	46-50 насны	51-55 насны	56-60 насны	60-с дээш насны
1	Архангай	5	306	903	849	666	733	754	571	210	10
2	Баян-Өлгий	3	250	951	1239	967	958	766	644	202	12
3	Баянхонгор	13	367	973	834	658	643	642	474	147	6
4	Булган	4	283	643	582	557	561	586	503	130	16
5	Говь-Алтай	11	249	721	774	635	582	650	528	155	11
6	Говьсүмбэр	6	113	261	223	186	182	136	118	33	12
7	Дархан-Уул	6	270	696	732	773	853	666	627	194	36
8	Дорноговь	17	407	845	729	575	533	518	375	141	20
9	Дорнод	14	323	805	847	796	811	574	449	134	14
10	Дундговь	8	274	618	512	418	408	425	351	128	23
11	Завхан	7	349	852	932	761	785	849	652	191	9
12	Орхон	8	256	597	659	650	784	704	571	146	5
13	Өвөрхангай	8	437	993	920	688	733	746	607	156	10
14	Өмнөговь	24	375	850	714	459	471	466	337	152	18
15	Сүхбаатар	10	228	641	597	567	499	438	306	108	4
16	Сэлэнгэ	8	428	1094	991	900	926	802	638	233	30
17	Төв	8	372	924	840	767	826	790	663	270	35
18	Увс	4	271	875	938	612	683	748	535	150	3
19	Ховд	10	287	939	994	838	789	775	524	175	14
20	Хөвсгөл	8	479	1238	1151	893	924	1006	731	240	10
21	Хэнтий	8	339	776	807	747	669	628	461	185	8
22	Төрийн захиргааны төв, Нийслэлийн нутгийн захиргааны болон бусад* байгууллагууд	1330	10592	19233	16323	14068	12553	9549	7598	2993	738
Нийт		1520	17255	36428	33187	28181	26906	23218	18263	6473	1044

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО, БАЙРШИЛ

/сум, хүйсээр/

АРХАНГАЙ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Эрдэнэбулган сум	2151	1409	742
2	Батцэнгэл сум	148	95	53
3	Булган сум	112	71	41
4	Жаргалант сум	176	111	65
5	Ихтамир сум	172	118	54
6	Өгийнуур сум	139	97	42
7	Өлзийт сум	142	95	47
8	Өндөр-Улаан сум	181	111	70
9	Тариат сум	197	135	62
10	Төвшрүүлэх сум	142	96	46
11	Хайрхан сум	148	94	54
12	Хангай сум	135	87	48
13	Хашаат сум	140	91	49
14	Хотонт сум	199	136	63
15	Шахир сум	128	81	47
16	Цэнхэр сум	172	109	63
17	Цэцэрлэг сум	155	102	53
18	Чулуут сум	159	108	51
19	Эрдэнэмандал сум	211	144	67
Нийт		5007	3290	1717

БАЯНХОНГОР АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Баянхонгор сум	2490	1675	815
2	Баацагаан сум	116	87	29
3	Баянбулаг сум	108	61	47
4	Баянговь сум	111	88	23
5	Баянлиг сум	151	115	36
6	Баян-Овоо сум	82	60	22
7	Баян-Өндөр сум	108	80	28
8	Баянцагаан сум	136	95	41
9	Богд сум	137	103	34
10	Бөмбөгөр сум	129	81	48
11	Бууцагаан сум	159	118	41
12	Галуут сум	137	87	50
13	Гурванбулаг сум	112	70	52
14	Жаргалант сум	134	105	29
15	Жинст сум	97	61	36
16	Заг сум	90	67	23
17	Өлзийт сум	124	80	44
18	Хүрээмарал сум	117	65	52
19	Шинэжинст сум	106	80	26
20	Эрдэнэцогт сум	113	78	35
Нийт		4757	3256	1501

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Өлгий сум	2910	1815	1095
2	Алтай сум	193	132	61
3	Алтанцөгц сум	156	86	70
4	Баяннуур сум	264	161	103
5	Бугат сум	183	106	77
6	Булган сум	262	145	117
7	Буянт сум	169	101	68
8	Дэлүүн сум	344	201	143
9	Ногооннуур сум	289	178	111
10	Сагсай сум	246	154	92
11	Толбо сум	181	117	64
12	Улаанхус сум	447	270	177
13	Цэнгэл сум	348	239	109
Нийт		5992	3705	2287

БУЛГАН АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Булган сум	1646	1046	600
2	Баян-Агт сум	140	88	52
3	Баяннуур сум	107	69	38
4	Бугат сум	91	54	37
5	Бүрэгхангай сум	99	72	27
6	Гурванбулаг сум	142	95	47
7	Дашинчилэн сум	151	101	50
8	Могод сум	102	72	30
9	Орхон сум	196	86	110
10	Рашаант сум	149	104	45
11	Сайхан сум	122	94	28
12	Сэлэнгэ сум	164	104	60
13	Тэшиг сум	159	121	38
14	Хангал сум	240	166	74
15	Хишиг-Өндөр сум	161	111	50
16	Хутаг-Өндөр сум	196	149	47
Нийт		3865	2532	1333

Говь-Алтай аймаг				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Есөнбулаг сум	2025	1291	734
2	Алтай сум	130	85	45
3	Баян-Уул сум	149	89	60
4	Бигэр сум	138	82	56
5	Бугат сум	143	87	56
6	Дарив сум	104	73	31
7	Дэлгэр сум	223	138	85
8	Жаргалан сум	101	59	42
9	Тайшир сум	78	52	26
10	Тонхил сум	127	81	46
11	Төгрөг сум	144	89	55
12	Халиун сум	124	76	48
13	Хөхморьт сум	130	83	47
14	Цогт сум	225	135	90
15	Цээл сум	116	75	41
16	Чандмань сум	130	76	54
17	Шарга сум	112	67	45
18	Эрдэнэ сум	117	81	36
Нийт		4316	2719	1597

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Сүмбэр сум	1064	671	393
2	Баянтал сум	78	58	20
3	Шивээговь сум	128	109	19
Нийт		1270	838	432

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Дархан сум	4259	2889	1370
2	Орхон сум	119	88	31
3	Хонгор сум	163	124	39
4	Шарын гол сум	312	259	53
Нийт		4853	3360	1493

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Сайншанд сум	2118	1449	669
2	Айраг сум	150	113	37
3	Алтанширээ сум	91	55	36
4	Даланжаргалан сум	113	80	33
5	Дэлгэрэх сум	96	64	32
6	Замын-Үүд сум	771	510	261
7	Иххэт сум	106	77	29
8	Мандах сум	100	64	36
9	Өргөн сум	92	67	25
10	Сайхандулаан сум	87	54	33
11	Улаанбадрах сум	97	63	34
12	Хатанбулаг сум	124	82	42
13	Хөвсгөл сум	106	66	40
14	Эрдэнэ сум	109	73	36
Нийт		4160	2817	1343

ДОРНОД АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Хэрлэн сум	3078	2129	949
2	Баяндун сум	161	112	49
3	Баянтүмэн сум	106	62	41
4	Баян-Уул сум	198	138	60
5	Булган сум	97	60	37
6	Гурванзагал сум	97	66	31
7	Дашбалбар сум	163	105	58
8	Матад сум	123	81	42
9	Сэргэлэн сум	105	65	40
10	Халхгол сум	149	94	55
11	Хөлөнбуйр сум	102	68	34
12	Цагаан-Овоо сум	139	88	51
13	Чойбалсан сум	124	82	42
14	Чулуунхороот сум	125	81	44
Нийт		4767	3234	1533

ДУНДГОВЬ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Сайнцагаан сум	1611	1077	534
2	Адаацаг сум	126	82	44
3	Баянжаргалан сум	91	60	31
4	Говь-Угтаал сум	99	74	25
5	Гурвансайхан сум	103	79	24
6	Дэлгэрхангай сум	138	87	51
7	Дэлгэрцогт сум	92	67	25
8	Дэрэн сум	111	73	38
9	Луус сум	99	66	33
10	Өлзийт сум	94	63	31
11	Өндөршил сум	97	65	32
12	Сайхан-Овоо сум	97	65	32
13	Хулд сум	109	68	41
14	Цагаандэлгэр сум	73	55	18
15	Эрдэнэдалай сум	225	145	80
Нийт		3165	2126	1039

ЗАВХАН АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Улиастай сум	2296	1417	879
2	Алдархаан сум	81	51	30
3	Асгат сум	97	58	39
4	Баянтэс сум	137	86	51
5	Баянхайрхан сум	113	60	53
6	Дөрвөлжин сум	106	67	39
7	Завханмандал сум	114	71	43
8	Идэр сум	118	72	46
9	Их-уул сум	210	130	80
10	Нөмрөг сум	107	79	28
11	Отгон сум	127	77	50
12	Сантмаргац сум	115	70	45
13	Сонгино сум	111	67	44
14	Тосонцэнгэл сум	537	371	466
15	Түдэвтэй сум	115	79	36
16	Тэлмэн сум	135	79	56
17	Тэс сум	140	89	51
18	Ургамал сум	99	61	38
19	Цагаанчулуут сум	93	58	35
20	Цагаанхайрхан сум	104	59	45
21	Цэцэн-Уул сум	113	70	43
22	Шилүүстэй сум	128	76	52
23	Эрдэнэхайрхан сум	96	55	41
24	Яруу сум	95	49	46
Нийт		5387	3351	2036

ОРХОН АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Баян-Өндөр сум	4230	2963	1267
2	Жаргалант сум	150	104	46
Нийт		4380	3067	1313

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Арвайхээр сум	2321	1558	763
2	Баруунбаян-Улаан сум	114	80	34
3	Бат-Өлзий сум	237	187	50
4	Баянгол сум	126	90	36
5	Баян-Өндөр сум	129	91	38
6	Богд сум	155	115	40
7	Бүрд сум	103	71	32
8	Гучин-Ус сум	109	81	28
9	Есөнзүйл сум	121	86	35
10	Зүүнбаян-Улаан сум	107	74	33
11	Нарийнтээл сум	146	101	45
12	Өлзийт сум	94	67	27
13	Сант сум	127	95	32
14	Тарагт сум	119	83	36
15	Төгрөг сум	120	90	30
16	Уянга сум	283	216	67
17	Хайрхандулаан сум	115	80	35
18	Хархорин сум	568	417	151
19	Хужирт сум	204	162	42
Нийт		5298	3744	1554

ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Даланзадгад сум	2074	1360	714
2	Баяндалай сум	99	77	22
3	Баян-Овоо сум	87	62	25
4	Булган сум	88	66	22
5	Гурвантэс сум	214	145	69
6	Мандал-Овоо сум	81	60	21
7	Манлай сум	93	67	26
8	Ноён сум	91	71	20
9	Номгон сум	87	63	24
10	Сэврэй сум	86	66	20
11	Ханбогд сум	305	191	114
12	Ханхонгор сум	98	69	29
13	Хүрмэн сум	82	59	23
14	Цогт-Овоо сум	90	65	25
15	Цогтцэций сум	291	243	48
Нийт		3866	2664	1202

СҮХБААТАР АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Баруун-урт сум	1675	1089	586
2	Асгат сум	104	65	39
3	Баяндэлгэр сум	196	134	62
4	Дарьганга сум	139	91	48
5	Мөнххаан сум	182	129	53
6	Наран сум	105	64	41
7	Онгон сум	146	97	49
8	Сүхбаатар сум	124	90	34
9	Түвшинширээ сум	142	95	47
10	Түмэнцогт сум	131	93	38
11	Уулбаян сум	129	80	49
12	Халзан сум	98	67	31
13	Эрдэнэцагаан сум	227	158	69
Нийт		3398	2252	1146

СЭЛЭНГЭ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Сүхбаатар сум	2331	1504	827
2	Алтанбулаг сум	181	139	42
3	Баруунбүрэн сум	131	100	31
4	Баянгол сум	169	130	39
5	Ерөө сум	251	196	55
6	Жавхлант сум	104	87	17
7	Зүүнбүрэн сум	119	90	29
8	Мандал сум	1235	834	401
9	Орхон сум	106	69	37
10	Орхонтуул сум	108	78	30
11	Сайхан сум	468	358	110
12	Сант сум	94	66	28
13	Түшиг сум	105	81	24
14	Хүдэр сум	134	101	33
15	Хушаат сум	91	71	20
16	Цагааннуур сум	175	130	45
17	Шаамар сум	248	173	75
Нийт		6050	4207	1843

ТӨВ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Зуунмод сум	2108	1349	759
2	Алтанбулаг сум	118	74	44
3	Аргалант сум	88	61	27
4	Архуст сум	96	59	37
5	Батсүмбэр сум	303	211	92
6	Баян сум	151	94	57
7	Баяндэлгэр сум	95	57	38
8	Баянжаргалан сум	100	65	35
9	Баян-Өнжүүл сум	83	59	24
10	Баянхангай сум	99	71	28
11	Баянцагаан сум	96	60	36
12	Баянцогт сум	112	70	42
13	Баянчандмань сум	145	104	41
14	Борнуур сум	144	113	31
15	Бүрэн сум	129	92	37
16	Дэлгэрхаан сум	94	72	22
17	Жаргалант сум	223	178	45
18	Заамар сум	203	161	42
19	Лүн сум	113	84	29
20	Мөнгөнморьт сум	120	77	43
21	Өндөрширээт сум	84	60	24
22	Сүмбэр сум	101	75	26
23	Сэргэлэн сум	99	62	37
24	Угтаалцайдам сум	123	96	27
25	Цээл сум	120	89	31
26	Эрдэнэ сум	192	126	66
27	Эрдэнэсант сум	156	116	40
Нийт		5495	3735	1760

УВС АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Улаангом сум	2363	1527	836
2	Баруунтуруун сум	136	99	37
3	Бөхмөрөн сум	105	76	29
4	Давст сум	89	64	25
5	Завхан сум	104	74	30
6	Зүүнговь сум	145	80	65
7	Зүүнхангай сум	119	73	46
8	Малчин сум	118	73	45
9	Наранбулаг сум	133	87	46
10	Өлгий сум	135	90	45
11	Өмнөговь сум	181	122	59
12	Өндөрхангай сум	169	99	70
13	Сагил сум	107	75	32
14	Тариалан сум	169	111	58
15	Түргэн сум	118	69	49
16	Тэс сум	243	179	64
17	Ховд сум	127	88	39
18	Хяргас сум	131	86	45
19	Цагаанхайрхан сум	127	80	47
Нийт		4819	3152	1667

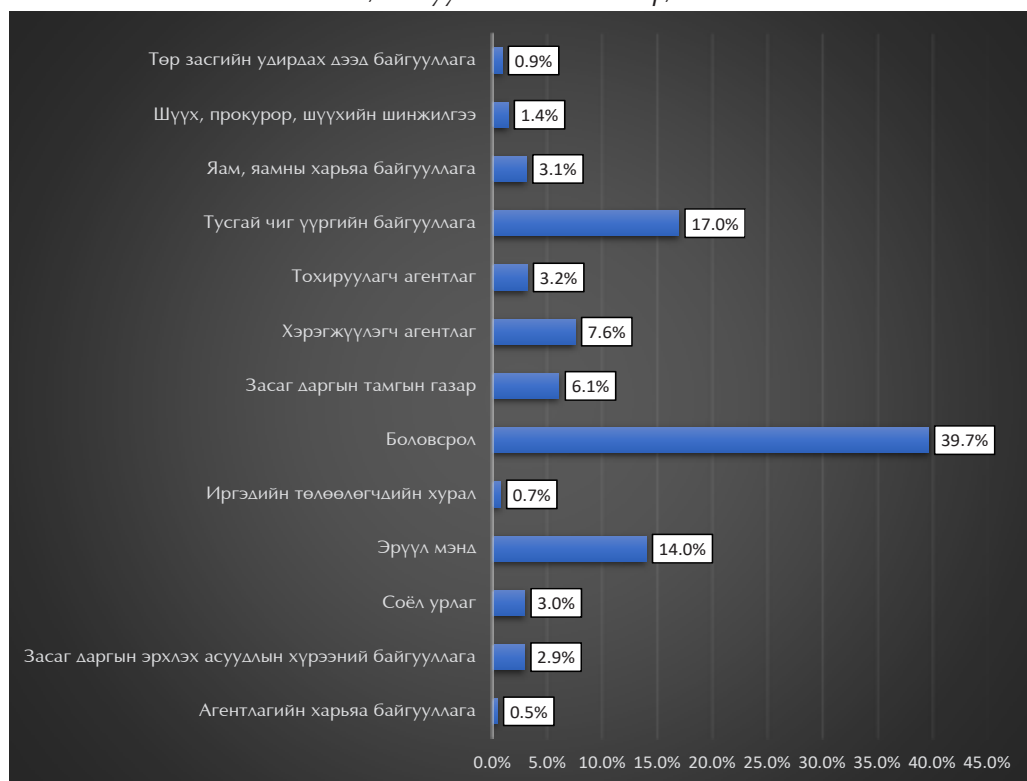
ХОВД АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Жаргалант сум	2860	1913	947
2	Алтай сум	139	93	46
3	Булган сум	359	228	131
4	Буянт сум	136	83	53
5	Дарви сум	154	93	61
6	Дөргөн сум	148	104	44
7	Дуут сум	111	69	42
8	Зэрэг сум	148	100	48
9	Манхан сум	178	107	71
10	Мөнххайрхан сум	118	73	45
11	Мөст сум	152	89	63
12	Мянгад сум	132	84	48
13	Үенч сум	170	112	58
14	Ховд сум	146	79	67
15	Цэцэг сум	111	75	36
16	Чандмань сум	156	87	69
17	Эрдэнэбүрэн сум	127	72	55
Нийт		5345	3461	1884

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Мөрөн сум	2871	1816	1055
2	Алагэрдэнэ сум	311	191	120
3	Арбулаг сум	154	92	62
4	Баянзүрх сум	169	111	58
5	Бүрэнтогтох сум	163	105	58
6	Галт сум	209	147	62
7	Жаргалант сум	204	138	66
8	Их-Уул сум	152	111	41
9	Рашаант сум	158	110	48
10	Ренчинлхүмбэ сум	175	125	50
11	Тариалан сум	199	138	61
12	Тосонцэнгэл сум	155	114	41
13	Төмөрбулаг сум	151	102	49
14	Түнэл сум	140	91	49
15	Улаан-Уул сум	185	124	61
16	Ханх сум	171	107	64
17	Цагааннуур сум	133	94	39
18	Цагаан-Уул сум	201	139	62
19	Цагаан-Үүр сум	148	96	52
20	Цэцэрлэг сум	181	130	51
21	Чандмань-Өндөр сум	146	94	52
22	Шинэ-Идэр сум	149	94	55
23	Эрдэнэбулган сум	155	101	54
Нийт		6680	4370	2310

ХЭНТИЙ АЙМАГ				
№	Сумд	Нийт	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	Хэрлэн сум	2211	1420	791
2	Батноров сум	207	142	65
3	Батширээт сум	110	73	37
4	Баян-Адрага сум	111	70	41
5	Баянмөнх сум	146	91	55
6	Баян-Овоо сум	101	72	29
7	Баянхутаг сум	85	47	38
8	Биндэр сум	163	112	51
9	Бор-Өндөр сум	371	288	83
10	Галшар сум	99	60	39
11	Дадал сум	145	94	51
12	Дархан сум	80	54	26
13	Дэлгэрхаан сум	156	97	59
14	Жаргалтхаан сум	106	61	45
15	Мөрөн сум	88	60	28
16	Норвилон сум	107	74	33
17	Өмнөдэлгэр сум	250	175	75
18	Цэнхэрмандал сум	92	62	30
Нийт		4628	3052	1576

ТӨРИЙН НИЙТ АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО /байгууллагын ангиллаар/

№	Ангилал	Тоо	Эмэгтэй	Эрэгтэй
1	ЕТГ, УИХТГ, ЗГХЭГ, Улсын Их Хурлаас удирдлага нь томилогддог байгууллага	1730	856	874
2	Шүүх, прокурор, шүүхийн шинжилгээ	2768	1505	1263
3	Яам, яамны харьяа байгууллага	5994	3037	2957
4	Тусгай чиг үүргийн байгууллага	32653	7615	25038
5	Тохируулагч агентлаг	6124	2049	4075
6	Хэрэгжүүлэгч агентлаг	14539	8112	6427
7	Засаг даргын тамгын газар	11698	5604	6094
8	Боловсрол	76355	58019	18336
8	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	1416	608	808
9	Эрүүл мэнд	26947	21906	5041
10	Соёл, урлаг	5698	3006	2692
11	Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллага	5665	2544	3121
12	Агентлагийн харьяа байгууллага	888	440	448
Нийт		192475	115301	77174

№	Ангилал /Боловсрол/	Тоо
1	Их сургууль	6505
2	Дээд сургууль	321
3	Политехник коллеж	1300
4	Коллеж	171
5	Мэргэжлийн сургалт үйлдвэрлэлийн төв	1412
6	Боловсролын газар	635
7	Албан бус боловсролын байгууллага	249
8	Цогцолбор сургууль	5432
9	Ахлах сургууль	1787
10	Бүрэн дунд сургууль	36393
11	Бага сургууль	787
12	Цэцэрлэг	21295
13	Ясли	68
Нийт		76355

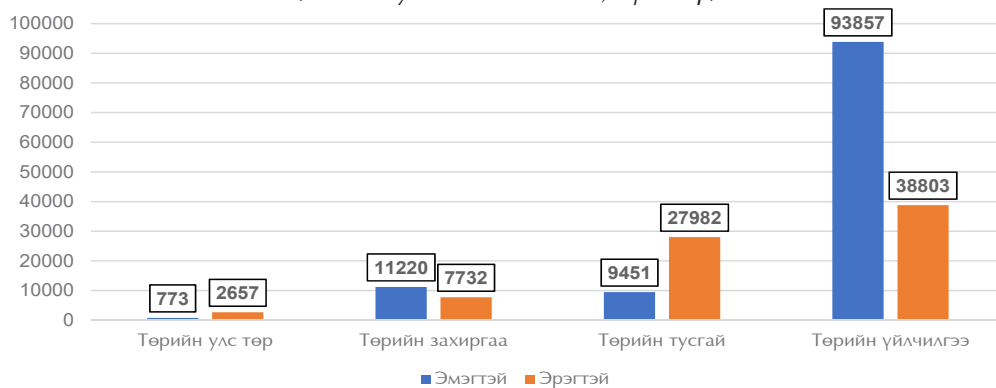
№	Ангилал /эрүүл мэнд/	Тоо
1	Төв эмнэлэг	7293
2	Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв	1974
3	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	4697
4	Амаржих газар	899
5	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг	1132
6	Сумын эрүүл мэндийн төв	7481
7	Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	323
8	Сум дундын эрүүл мэндийн эмнэлэг	809
9	Эрүүл мэндийн нэгдэл	734
10	Эрүүл мэндийн газар	808
11	Зооноз / Байгалийн голомт	371
12	Уламжлалт анагаах ухаан	122
13	Сувилал	304
Нийт		26947

№	Ангилал /соёл, урлаг/	Тоо
1	Соёлын төв	2018
2	Театр	1910
3	Музей	622
4	Номын сан	507
5	Чуулга	418
6	Соёлын ордон	154
7	Соёл урлагийн газар	32
8	Ордон	23
9	Галерей	14
Нийт		5698

ТӨРИЙН НИЙТ АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО

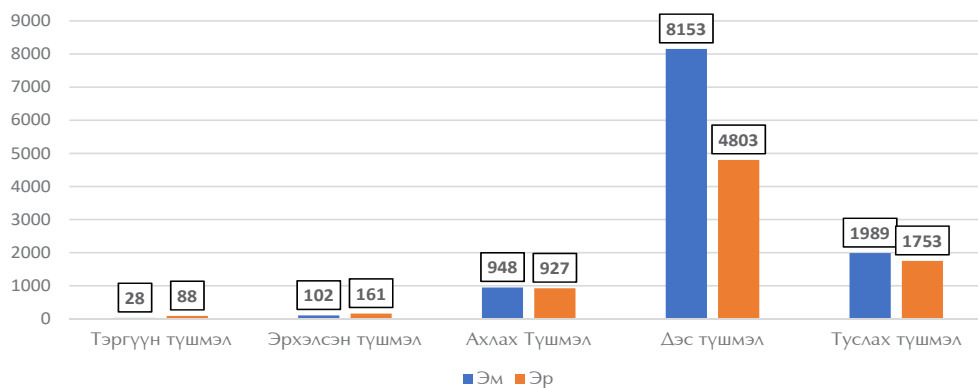
/албан тушаалын ангилал, хүйсээр/

№	Ангилал	Тоо	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь
1	Төрийн улс төр	3430	773	2657	22.5%
2	Төрийн захиргаа	18952	11220	7732	59.2%
3	Төрийн тусгай	37433	9451	27982	25.2%
4	Төрийн үйлчилгээ	132660	93857	38803	70.8%
Нийт		192475	115301	77174	59.9%

ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО

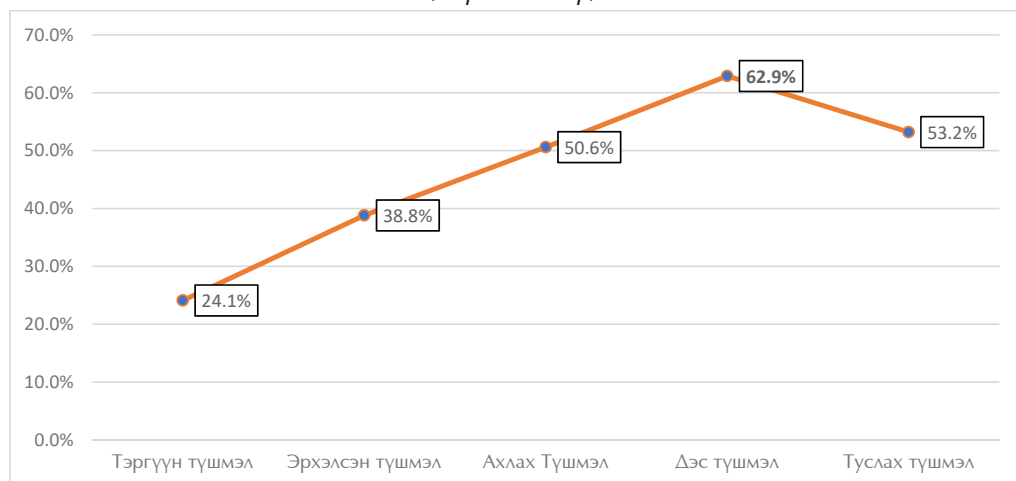
/зэрэг дэвээр/

№	Зэрэг дэв	Тоо	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь
1	Тэргүүн түшмэл	116	28	88	24.1%
2	Эрхэлсэн түшмэл	263	102	161	38.8%
3	Ахлах Түшмэл	1875	948	927	50.6%
4	Дэс түшмэл	12956	8153	4803	62.9%
5	Туслах түшмэл	3742	1989	1753	53.2%
Нийт		18952	11220	7732	59.2%

**ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ АЛБАН ХААГЧДЫН ДОТОР
ЭМЭГТЭЙЧҮҮДИЙН ЭЗЛЭХ ХУВИЙН ЖИН**
/зэрэг дэвээр/

**ТӨРИЙН УЛС ТӨРИЙН АЛБАН ТУШААЛТНУУДЫН
ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА**

Албан тушаал	Нийт	Хүйс			
		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
		тоо	хувь	тоо	хувь
Сайд	16	14	87.5%	2	12.5%
Дэд сайд	13	8	61.5%	5	38.5%
Засаг дарга /аймаг, нийслэл/	22	22	100.0%	0	0.0%
Засаг даргын орлогч /аймаг, нийслэл/	37	32	86.5%	5	13.5%

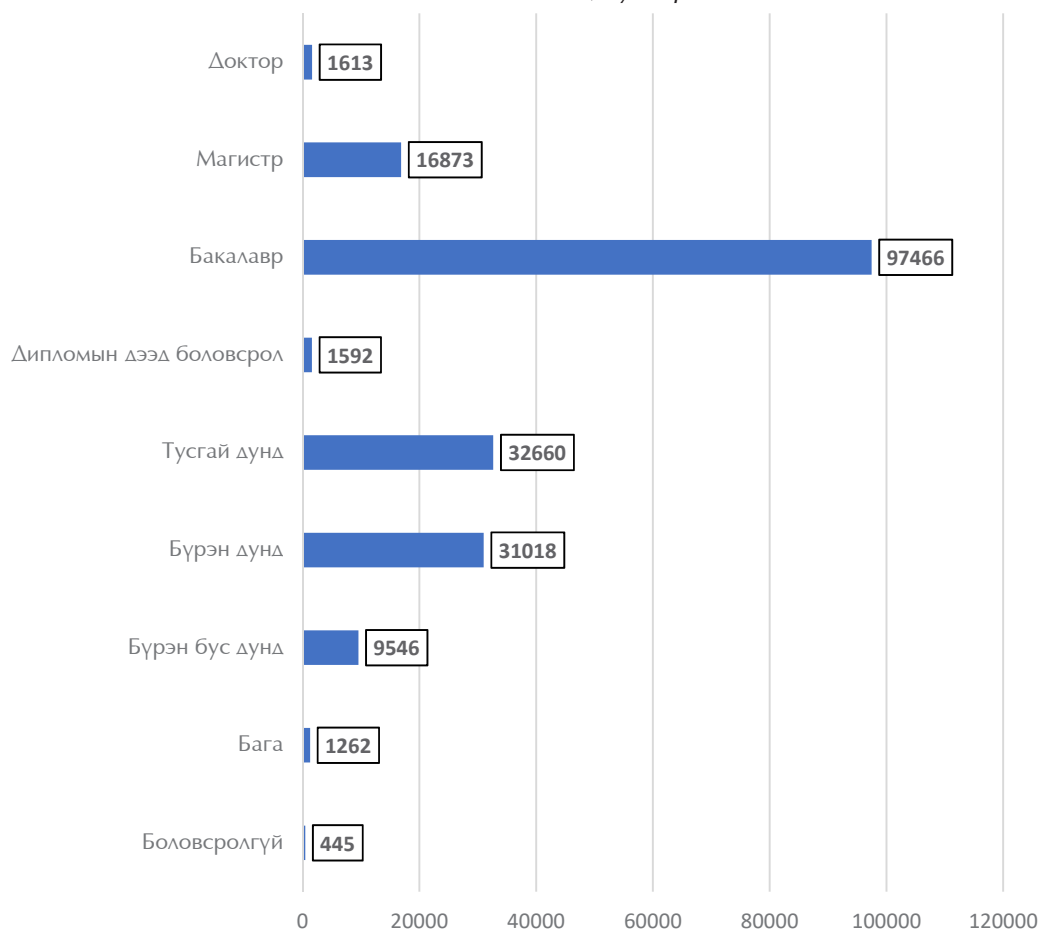
**ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ УДИРДАХ АЛБАН ТУШААЛТНУУДЫН
ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА**

Албан тушаал	Нийт	Хүйс			
		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
		тоо	хувь	тоо	хувь
Яамдын ТНБ	13	12	92.3%	1	7.7%
Агентлагийн дарга	27	27	100.0%	0	0.0%
Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын дарга	22	18	81.8%	4	18.2%
Аймаг, нийслэлийн ИТХ-ын дарга	22	22	100.0%	0	0.0%
Аймаг, нийслэлийн ИТХ-ын нарийн бичгийн дарга	22	18	81.8%	4	18.2%

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН БОЛОВСРОЛЫН АНГИЛАЛ

/албан хаагчдын тоо, хувиар/

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО
/байршил, боловсроол/

№	Аймаг	Доктор	Магистр	Баклавр	Дипломын дээд боловсрол	Тусгай дунд	Бүрэн дунд	Бүрэн бус дунд	Бага	Боловсролгүй
1	Архангай	12	160	2886	0	806	757	310	54	22
2	Баян-Өлгий	5	191	3637	0	940	787	258	157	17
3	Баянхонгор	18	205	2616	0	849	718	305	29	17
4	Булган	24	100	2049	0	618	726	282	43	23
5	Говь-Алтай	17	324	2129	0	701	678	398	44	25
6	Говьсүмбэр	3	57	743	0	189	206	56	14	2
7	Дархан-Уул	60	553	2464	0	916	619	189	31	21
8	Дорноговь	48	262	2265	0	604	552	361	53	15
9	Дорнод	8	261	2215	0	960	886	367	50	20
10	Дундговь	25	108	1596	0	622	434	316	59	5
11	Завхан	4	342	2868	0	932	793	350	83	15
12	Орхон	10	440	2031	0	861	752	249	25	12
13	Өвөрхангай	9	258	3057	0	924	724	265	33	28
14	Өмнөговь	6	181	2194	0	595	516	314	42	18
15	Сүхбаатар	3	119	1958	0	581	447	241	27	22
16	Сэлэнгэ	29	206	3570	0	1,021	933	246	33	12
17	Төв	4	211	2898	0	1,045	900	381	38	18
18	Увс	15	175	3099	0	640	672	174	28	16
19	Ховд	48	375	3045	63	710	829	231	30	14
20	Хөвсгөл	15	327	3786	0	1,038	1,072	378	50	14
21	Хэнтий	2	209	2552	0	636	787	374	55	13
22	Нийслэл	102	2904	19828	2	5273	4445	1411	109	84
23	Төрийн захиргааны төв байгууллагууд болон түүний харьяа байгууллагууд	1146	8905	23980	1527	11199	11785	2090	175	12
Нийт		1613	16873	97466	1592	32660	31018	9546	1262	445

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН АМЬДРАХ НӨХЦӨЛ

Нийт 192475 төрийн албан хаагчдаас тусгай чиг үүргийн байгууллагуудын 32653 албан хаагчдыг хасаж үлдсэн 159822 албан хаагчдын амьдрах нөхцлийн мэдээллийг нэгтгэв.

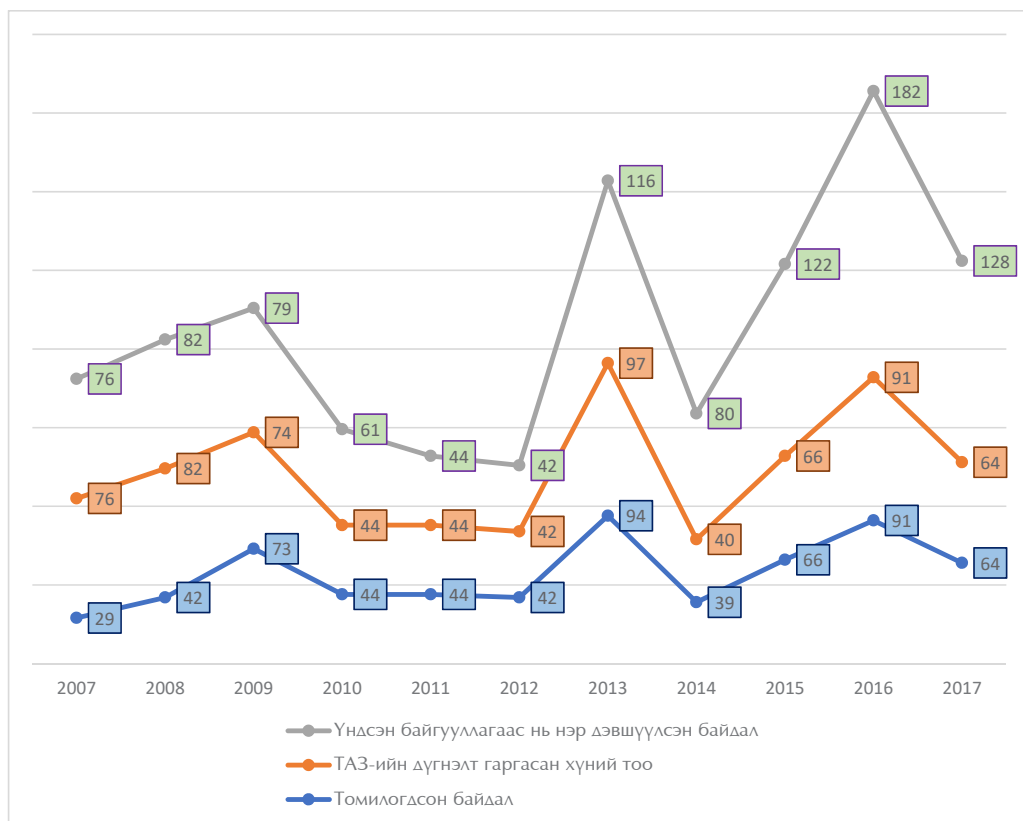
№	Сууцны төрөл	TAX Тоо	Өөрийн эзэмшлийн	Бусдын түрээстэй	Бусдын түрээсгүй
1	Монгол гэр	21392	23899	232	650
2	Орон сууцны байшин	81250	87183	3763	3179
3	Бие даасан тохилог сууц	10709	11872	102	432
4	Сууцны тусдаа байшин	19498	21068	407	1113
5	Оюутан, сурагчдын нийтийн байр	268	44	207	59
6	Ажилчдын нийтийн байр	1234	192	659	578
7	Бусад нийтийн зориулалтын байр	1390	778	679	153
8	Зориулалтын бус сууц	238	209	39	28
9	Бусад сууц	1983	1850	178	269
Нийт		159822	147095	6266	6461

**ТӨРИЙН АЛБАНЫ ЗӨВЛӨЛӨӨС ЗОХИОН БАЙГУУЛСАН
ТӨРИЙН АЛБАНЫ УДИРДАХ АЛБАН ТУШААЛД ТОМИЛОГДОХ
АЖИЛТНЫ СОНГОН ШАЛГАРУУЛАЛТ**

а. Албан тушаал дэвшүүлэх журмаар

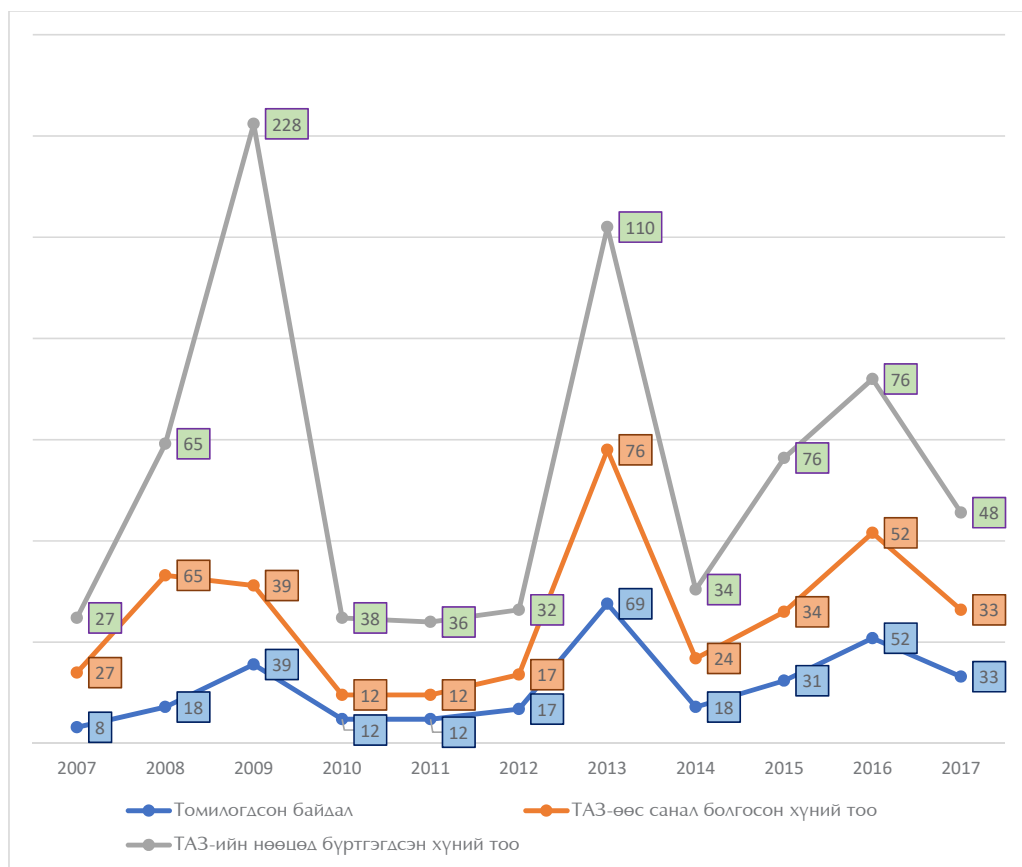
Нөөц, нэр дэвшсэн, томилогдсон байдал	Төрийн жинхэнэ албаны удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалт										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Үндсэн байгууллагаас нь нэр дэвшүүлсэн байдал	76	82	79	61	44	42	116	80	122	182	128
ТАЗ-ийн дүгнэлт гаргасан хүний тоо	76	82	74	44	44	42	97	40	66	91	64
Томилогдсон байдал	29	42	73	44	44	42	94	39	66	91	64

6. Нээлттэй өрсөлдөөний зарчмаар

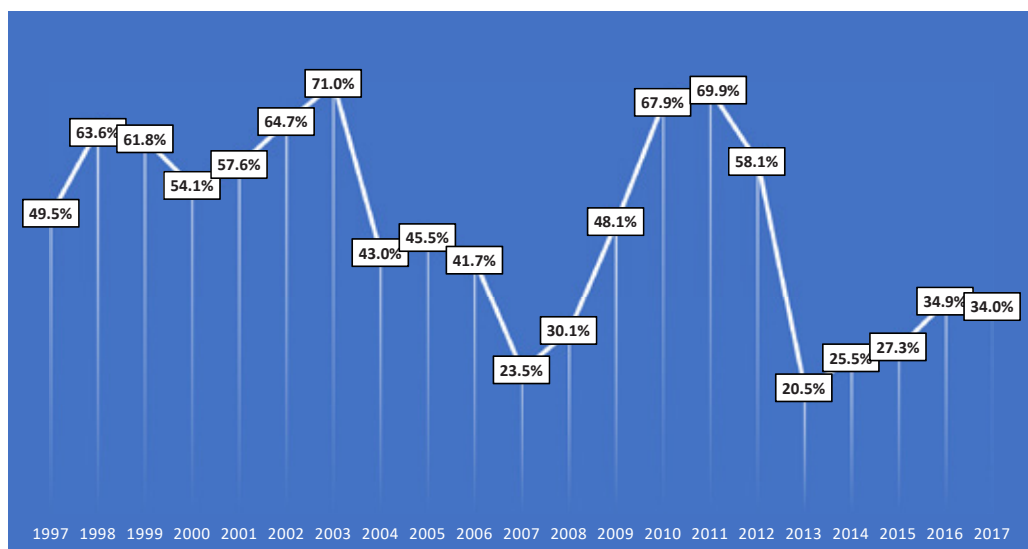
Нөөц, нэр дэвшсэн, томилогдсон байдал	Төрийн жинхэнэ албаны удирдах ажилтны нээлттэй сонгон шалгаруулалт										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ТАЗ-ийн нөөцөд бүртгэгдсэн хүний тоо	27	65	228	38	36	32	110	34	76	76	48
ТАЗ-өөс санал болгосон хүний тоо	27	65	39	12	12	17	76	24	34	52	33
Томилгосон байдал	8	18	39	12	12	17	69	18	31	52	33

**ТӨРИЙН АЛБАНЫ ЗӨВЛӨЛ, САЛБАР ЗӨВЛӨЛҮҮДЭЭС ЗОХИОН
БАЙГУУЛСАН ТӨРИЙН АЛБАНЫ МЭРГЭШЛИЙН ШАЛГАЛТ**
/1997-2017 он/

Он	Зарласан ажлын байрны тоо	Шалгалт өгсөн хүний тоо	Тэнцсэн иргэдийн тоо	Тэнцсэн иргэдийн хувь
1997	829	1067	528	49.5%
1998	1406	1717	1092	63.6%
1999	842	1318	815	61.8%
2000	832	1608	870	54.1%
2001	1213	2423	1395	57.6%
2002	1488	2656	1718	64.7%
2003	892	2799	1988	71.0%
2004	640	3047	1309	43.0%
2005	970	4024	1829	45.5%
2006	1968	4719	1968	41.7%
2007	927	3601	847	23.5%
2008	2045	8133	2444	30.1%
2009	4862	25450	12241	48.1%
2010	907	4573	3104	67.9%
2011	1009	5300	3705	69.9%
2012	1065	6280	3647	58.1%
2013	1489	9732	1999	20.5%
2014	1997	13618	3475	25.5%
2015	1091	10209	2790	27.3%
2016	544	5236	1828	34.9%
2017	731	7215	2454	34.0%

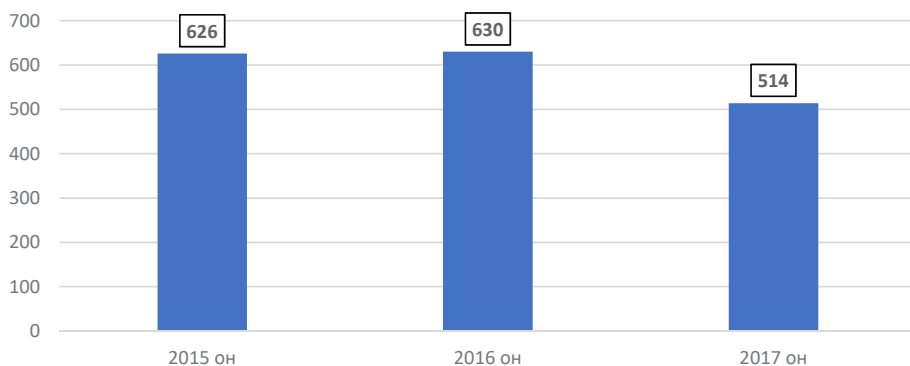

**ТӨРИЙН АЛБАНЫ ЗӨВЛӨЛД ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДААС
ИРҮҮЛСЭН ГОМДОЛ, МАРГААН**
/хүний тоо/

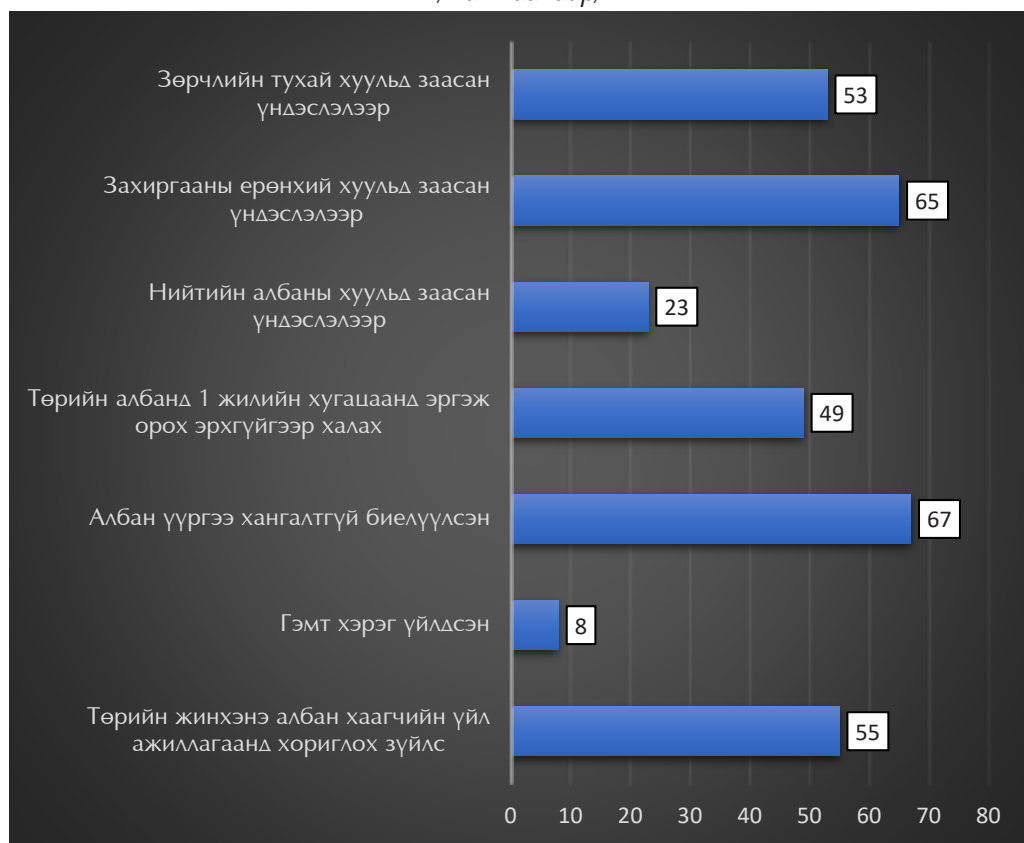
№	Агуулга	2015 он	2016 он	2017 он
1	Ажлаас халагдсан тухай	228	144	135
2	Төрийн жинхэнэ албаны сонгон шалгаруулалт, дүгнэлт, нөөц томилгоотой холбогдолтой	86	72	59
3	Мэргэшлийн шалгалт, шалгуур, дүгнэлт нөөц томилгоо	101	62	70
4	Төрийн албан хаагчдын хууль бус, ёс зүйгүй байдлын тухай	66	31	37
5	Төрийн үйлчилгээний албаны удирдах ажилтны сонгон шалгаруулалттай холбогдолтой	15	10	7
6	Сахилгын шийтгэлтэй холбоотой	10	12	19
7	Тэтгэвэр тэтгэмж, цалин хөлс, шагнал урамшуулалтай холбоотой	24	27	22
8	Албан тушаал бууруулсан	28	28	22
9	Бүтцийн өөрчлөлтөөр ажлаас чөлөөлөгдсөн	56	187	22
10	Салбар зөвлөлийн үйл ажиллагаатай холбогдолтой	3	4	6
11	Сэлгэн ажиллуулахтай холбогдолтой	9	8	3
12	Албан тушаалд томилохгүй байгаа тухай	-	11	30
13	Шүүхийн шийдвэр биелүүлэхгүй байгаа тухай	-	6	2
14	Дахин өргөдөл гаргасан	-	18	23
15	Ажлаас чөлөөлөгдөх хүсэлт гаргасан	-	-	2
16	Жирэмсний амралтын дараа ажилд авахгүй байгаа тухай	-	-	3
17	Томилох эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрийг хүчингүй болгох тухай	-	-	2
18	Бусад	-	10	47
Бүгд		626	630	514

ТАЗ-д ТАХ-аас ирүүлсэн гомдол, маргааны тоо

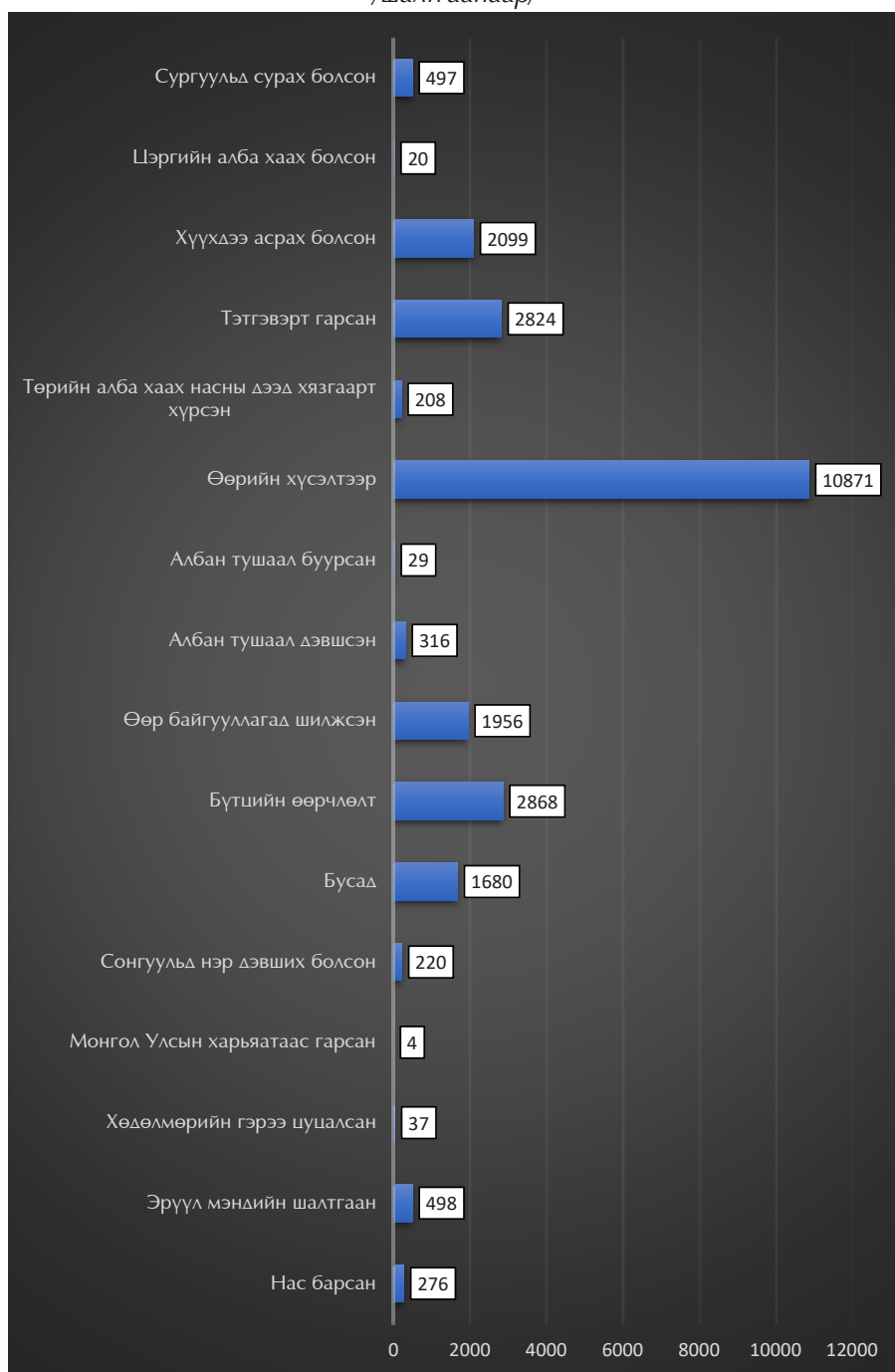
ХАЛАГДСАН ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ХӨДӨЛГӨӨН /шалтгаанаар/

№	Шалтгаан	Тоо
1	Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн үйл ажиллагаанд хориглох зүйлс	55
2	Гэмт хэрэг үйлдсэн	8
3	Албан үүргээ хангалтгүй биелүүлсэн	67
4	Төрийн албанд 1 жилийн хугацаанд эргэж орох эрхгүйгээр халах	49
5	Нийтийн албаны хуульд заасан үндэслэлээр	23
6	Захиргааны ерөнхий хуульд заасан үндэслэлээр	65
7	Зөрчлийн тухай хуульд заасан үндэслэлээр	53
Нийт		320

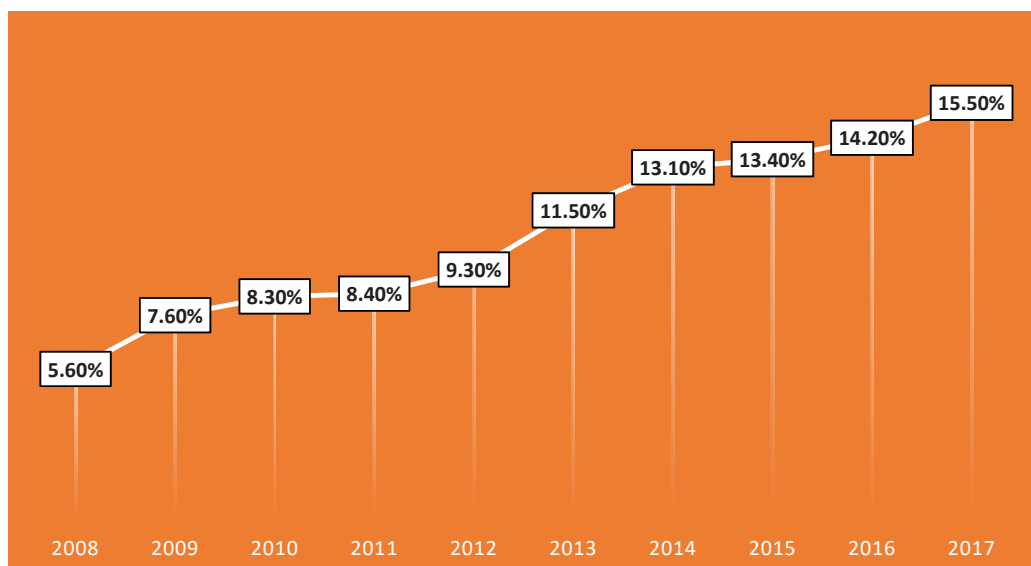
ЧӨЛӨӨЛӨГДСӨН ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ХӨДӨЛГӨӨН /шалтгаанаар/

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ӨӨРЧЛӨЛТ /2008-2017 он/

Нийт 192475 төрийн албан хаагчдаас тусгай чиг үүргийн байгууллагуудын 32653 албан хаагчдыг хасаж үлдсэн 159822 албан хаагчдаас 2017 онд 24723 төрийн албан хаагч хөдөлгөөнд орсон бөгөөд төрийн албан хаагчдын хөдөлгөөний өөрчлөлтийн хувь 15.5 байна.

№	Огноо	Хөдөлгөөний хувь
1	2008.12.01 – 2008.12.31 ний хооронд	5.6%
2	2009.12.01 – 2009.12.31 ний хооронд	7.6%
3	2010.12.01 – 2010.12.31 ний хооронд	8.3%
4	2011.12.01 – 2011.12.31 ний хооронд	8.4%
5	2012.12.01 – 2012.12.31 ний хооронд	9.3%
6	2013.12.01 – 2013.12.31 ний хооронд	11.5%
7	2014.12.01 – 2014.12.31 ний хооронд	13.1%
8	2015.12.01 – 2015.12.31 ний хооронд	13.4%
9	2016.12.01 – 2016.12.31 ний хооронд	14.2%
10	2017.12.01 – 2017.12.31 ний хооронд	15.5%

ЧӨЛӨӨЛӨГДСӨН ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ТООН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН ДҮН
/хөдөлгөөн орсон шалтгаан, төрийн албан хаагчдын байршил, тоогоор/

№	Байршил	Сургууль сурах болсон	Цэргийн алба хаах болсон	Хүүхдээ асрах болсон	Тэтгэвэрт гарсан	Төрийн алба хаах насны алдаа хамааралт хүрсэн	Өөрийн хүсэлтээр	Албан тушаал бүрчлэн	Албан тушаал авчирсан	Өөр байгууллагад шилжсэн	Бүтцийн өөрчлөлт	Бусад	Сонгууль нэр авших болсон	Монгол Улсын харьяатаас гарсан	Хөдөлмөрийн гэрээг цуцласан	Эрүүл мэндийн шалтгаан	Нас барсан	Нийт
1	Төрийн захиргааны төв, Нийслэлийн нутгийн захиргааны болон түүний харьяа байгууллагууд	335	13	1091	1164	75	4870	7	142	952	889	541	3		21	172	102	10377
2	Архангай	10		23	73	9	124	5	2	34	291	27	8			11	6	623
3	Баян-Өлгий	7		11	111	4	171	2	4	31	99	191	11	1		10	12	665
4	Баянхонгор	6	1	19	80	7	200	2	19	52	137	63	26	1		25	12	650
5	Булган	7	1	33	83	4	259		7	26	51	31	9			6	6	523
6	Говь-Алтай	5		38	72	2	167		11	59	36	136	15		1	10	7	559
7	Говьсүмбэр	3		5	18	2	150		4	18	10	10				9	4	233
8	Дархан-Уул	13		84	106	7	349	1	3	32	32	34	1			18	14	694
9	Дорноговь	16		105	52	7	628		9	78	98	52		1		27	12	1085
10	Дорнод	6	1	79	69	7	370		18	40	115	39	13			21	6	784
11	Дундговь	13		39	51	5	252	2	8	18	33	36	7			15	2	481
12	Завхан	5		42	99	10	295	3	9	44	83	63	16			14	5	688
13	Орхон	9	1	101	92	9	298		12	52	205	39				24	6	848
14	Өвөрхангай	7	1	39	105	10	299		14	55	26	74	2			13	10	655
15	Өмнөговь	4		99	54	4	464		3	56	153	32	8			12	6	895
16	Сүхбаатар	2		8	40	5	210		3	27	32	32	11		5	8	6	389
17	Сэлэнгэ	8	1	48	114	8	441	1	8	106	135	53	4			20	9	956
18	Төв	9		57	95	6	389	1	11	75	44	43	10	1	10	20	12	783
19	Увс	15	1	26	79	5	153	2	7	31	133	20	27			9	6	514
20	Ховд	5		35	75	2	192	2	6	35	89	71	24			17	8	561
21	Хөвсгөл	6		50	113	16	257	1	13	66	100	46	12			19	16	715
22	Хэнтий	6		67	79	4	333		3	69	77	47	13			18	9	725
Нийт		497	20	2099	2824	208	10871	29	316	1956	2868	1680	220	4	37	498	276	24403

ХАЛАГДСАН ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ТООН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН ДҮН /хөдөлгөөн орсон шалтгаан, төрийн албан хаагчдын байршил, тоогоор/

№	Байршил	Төрийн жинхэнэ нийнхнээс адагчид хаагчид нийнхнээс зүйлс	Гэмт хэрэг үйлсэсэн	Албан үүргээ хариуцаж байгаа	Төрийн албадад 1 жил хүлээн хүлээн хүлээн	Нийтийн албад хүлээн хүлээн хүлээн	Захиргааны ерөнхий хүлээн хүлээн	Зөвлөлийн хүлээн хүлээн	Нийт
1	Төрийн захиргааны төв, Нийслэлийн нутгийн захиргааны болон түүний харьяа байгууллагууд	22	2	14	19	6	20	16	99
2	Архангай	1			2		1	3	7
3	Баян-Өлгий	1	1	1	3		2	3	11
4	Баянхонгор	2	1	1	1	7	3	1	15
5	Булган	1		2			1		4
6	Говь-Алтай	1		3	1	4	2	1	12
7	Говьсүмбэр	3		3	1	1	1	1	10
8	Дархан-Уул		1	2	2		2	1	8
9	Дорноговь	3		8	2		4	3	20
10	Дорнод			3	3	1	4		11
11	Дундговь	1		4	1		2	2	10
12	Завхан	1	1		2	2	8	1	15
13	Орхон	2		1	1		2	10	16
14	Өвөрхангай	1	1	3			2	1	8
15	Өмнөговь	1	1	2	1		2		7
16	Сүхбаатар			1					1
17	Сэлэнгэ	4	1	6	2		1	1	15
18	Төв	2		4	1				7
19	Увс	3		1	3			1	8
20	Ховд	1		3		1		1	6
21	Хөвсгөл	2		5	1	1	3	2	14
22	Хэнтий	3			3		5	5	16
	Нийт	55	8	67	49	23	65	53	320